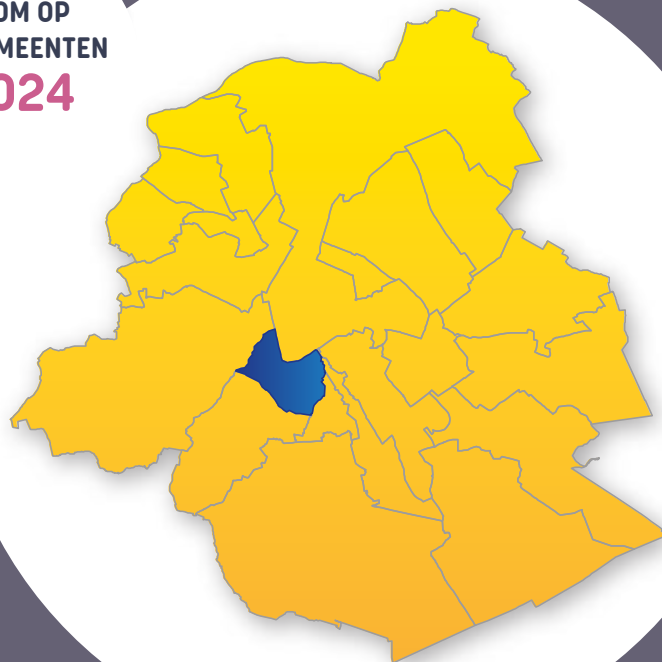

ZOOM OP
DE GEMEENTEN
2024

zoom op

SINT-GILLIS

Bron

Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse

Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van
Brussel-Hoofdstad

Vertalingen

SA Production

Lay-out

Nathalie DA COSTA MAYA

Wettelijk depot

D/2023/9334/16

**Reproductie met bronvermelding is
toegestaan**

Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse en
Observatorium voor Gezondheid en Welzijn
van Brussel-Hoofdstad (2024), Zoom op de
gemeenten: Sint-Gillis, Brussels Hoofdstedelijk
Gewest en Vivalis.Brussels.

Dit document is ook beschikbaar in het Frans.

VOOR MEER INFORMATIE**Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse**

Naamsestraat 59, 1000 Brussel

bisa@perspective.brussels

<https://bisa.brussels/>

**Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van
Brussel-Hoofdstad**

Marion ENGLERT marion.englert@vivalis.brussels

Jonathan UNGER jonathan.unger@vivalis.brussels

Sarah MISSINNE sarah.missinne@vivalis.brussels

Peter VERDUYCKT peter.verduyckt@vivalis.brussels

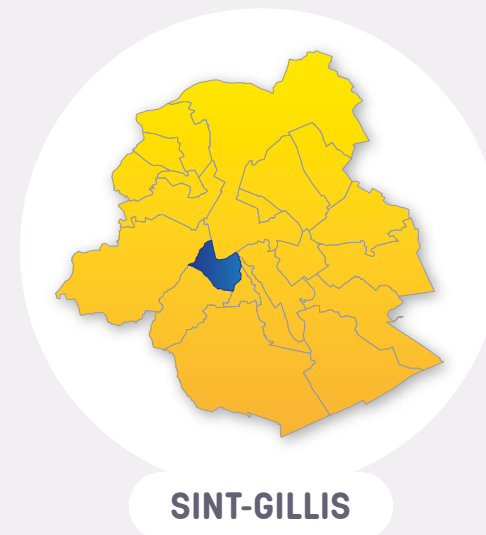
Belliardstraat 71, Bus 1, 1040 Brussel

observat@vivalis.brussels

[https://www.vivalis.brussels/nl/informerer/
observatoire/observatorium-voor-gezondheid-en-
welzijn-van-brussel](https://www.vivalis.brussels/nl/informerer/observatoire/observatorium-voor-gezondheid-en-welzijn-van-brussel)

Verantwoordelijke uitgevers

Astrid ROMAIN (BISA) en Nathalie NOËL (Vivalis)

1. SINT-GILLIS EN ZIJN INWONERS IN EEN NOTENDOP

4

- 1.1. Landschap en stedenbouwkundige structuur van het gemeentelijk grondgebied 4
- 1.2. De inwoners en hun kenmerken 5
- 1.3. Uitdagingen 7

2. BEVOLKING

9

- 2.1. Bevolkingsdichtheid en spreiding in de gemeente 9
- 2.2. Evolutie en loop van de bevolking 10
- 2.3. Structuur volgens leeftijd en geslacht 12
- 2.4. Nationaliteiten 13
- 2.5. Huishoudens 15

3. JONGE KINDEREN

16

- 3.1. Evolutie en kenmerken van de geboorten 16
- 3.2. Evolutie van het aantal kinderen jonger dan 3 jaar 17
- 3.3. Kinderopvang: dekkingsgraad en toegankelijkheid 18

4. ONDERWIJS

19

- 4.1. Evolutie van de bevolking van 3 tot en met 17 jaar 19
- 4.2. Schoolbevolking: onderwijsniveau, plaats van de school en onderwijsvorm 20
- 4.3. Schoolachterstand 21

5. ARBEIDSMARKT

22

- 5.1. Sociaal-economische positie van de bevolking 22
- 5.2. Activiteits-, werkgelegenheids- en werkloosheidsgraad 23
- 5.3. Profiel van de niet-werkende werkzoekenden 25
- 5.4. Kenmerken van de loontrekkenden in Sint-Gillis 26

6. ECONOMISCHE ACTIVITEIT

27

- 6.1. Algemene situatie 27
- 6.2. De specifieke economische kenmerken van Sint-Gillis 27
- 6.3. Bedrijfsmigraties 29

7. INKOMENS

30

- 7.1. Fiscale inkomens 30
- 7.2. Personen die een uitkering ontvangen 34
- 7.3. Rechthebbenden op de verhoogde tegemoetkoming (RVT) 35

8. GEMEENTELIJKE FINANCIËN

36

- 8.1. Kernindicatoren voor de gemeentelijke financiën 36
- 8.2. Structuur van de belangrijkste gewone ontvangsten en uitgaven 36
- 8.3. Investerings 37

9. HUISVESTING

38

- 9.1. Kenmerken van woongebouwen 38
- 9.2. Sociale woningen en andere woningen van sociale aard 39
- 9.3. Vastgoedprijzen 41

10. MOBILITEIT EN MILIEU

42

- 10.1. Mobiliteit 42
- 10.2. Milieu 44

11. GEZONDHEID

48

- 11.1. Levensverwachting en mortaliteit 48
- 11.2. Algemene gezondheidstoestand 50
- 11.3. Preventie 53
- 11.4. Focus op de oudere bevolking 54

GLOSSARIUM

55

LIJST MET ACRONIEMEN EN AFKORTINGEN / MEER WETEN

59

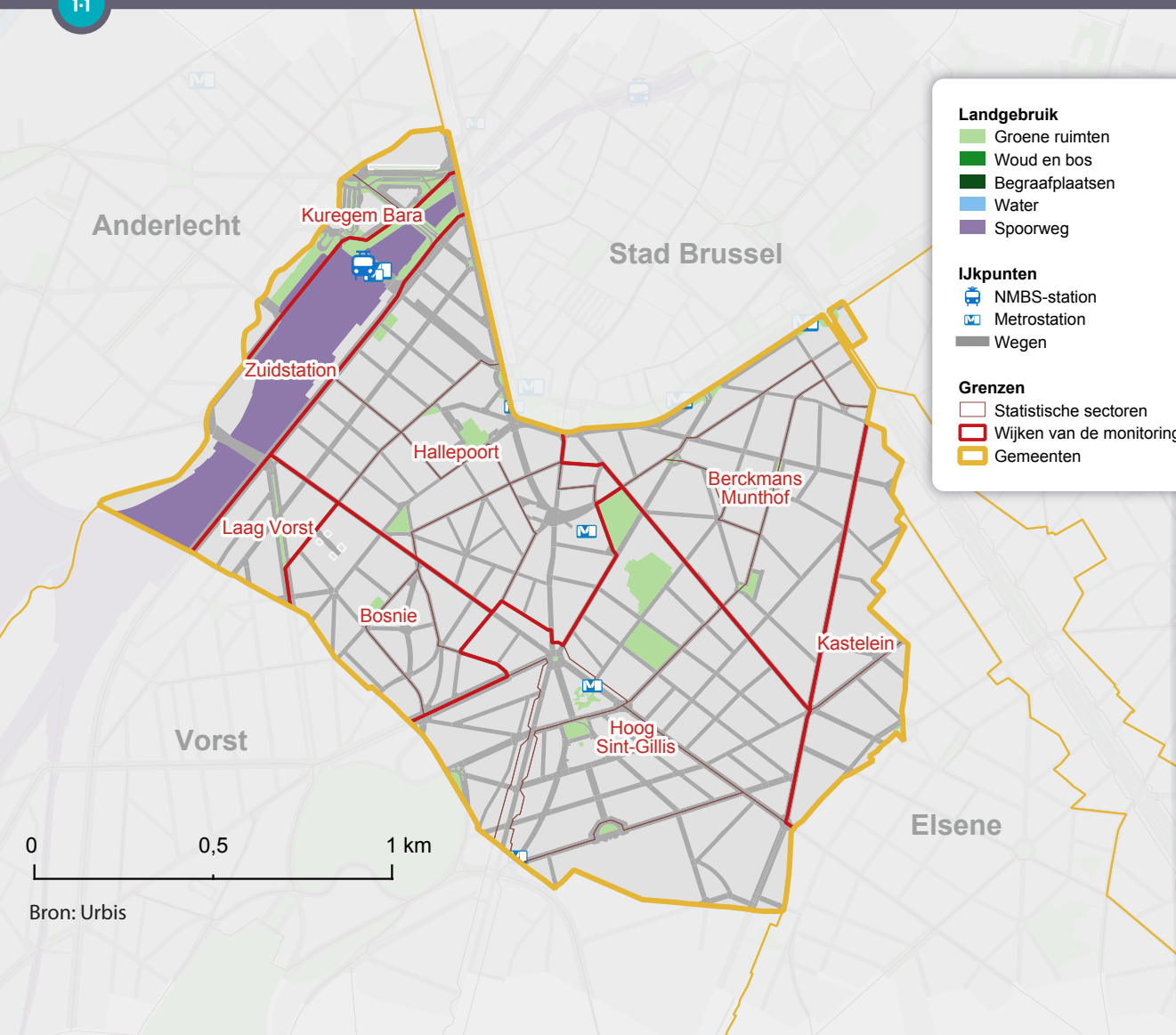
BIBLIOGRAFIE

60

1. SINT-GILLIS EN ZIJN INWONERS IN EEN NOTENDOP

1-1

Referentiekarta van Sint-Gillis

1.1. LANDSCHAP EN STEDENBOUWKUNDIGE STRUCTUUR VAN HET GEMEENTELIJK GRONDGEBIED¹

Sint-Gillis (2,5 km², 1,6 % van het gewestelijke grondgebied) is klein en erg dichtbevolkt (19.274 inwoners per km²). De gemeente grenst aan Brussel-Stad (de vijfhoek in het noorden en de Louizalaan in het oosten), aan Elsene in het oosten, aan Vorst in het zuiden en aan Anderlecht in het westen.

De referentiekarta 1-1 geeft weer hoe de gemeente wordt opgedeeld voor infragemeentelijke statistieken, en toont de statistische sectoren² en de wijken van de Wijkmonitoring. De gemeente Sint-Gillis telt acht wijken. De grenzen van die wijken vallen niet altijd samen met de gemeentegrenzen, wat de continuïteit van het stadsweefsel onderstreept. Ze overlappen dus soms meerdere gemeenten. Dat geldt voor de wijken Kastelein (Sint-Gillis, Brussel-Stad en Elsene), Kuregem-Bara (Sint-Gillis en Anderlecht) en Laag Vorst en Hoog Sint-Gillis (Sint-Gillis en Vorst). De zeer beperkte aanwezigheid van groene ruimten in Sint-Gillis wordt gedeeltelijk gecompenseerd door de nabijheid van het Dudenpark en het Park van Vorst. Beide liggen in Vorst, maar dicht bij de zuidrand van Sint-Gillis. Met het station Brussel-Zuid huisvest Sint-Gillis het grootste intermodale knooppunt van het land. Het beslaat ook een aanzienlijk deel van het grondgebied en isoleert de wijk Kuregem-Bara van de rest van de gemeente.

¹ Dit gedeelte is opgesteld op basis van de vorige versie van Zoom op de gemeenten (2016) en het boek 'La Région de Bruxelles-Capitale. Histoire et Patrimoine des communes de Belgique' (Jaumain, 2008).

² De woorden in het blauw worden in het glossarium op het einde van dit document toegelicht.

De gemeente wordt ook zeer goed bediend door het openbaar vervoer (metro, premetro en verschillende tram- en buslijnen).

'Hoog' en 'laag' Sint-Gillis

Waar de gemeente als geheel gekenmerkt wordt door een bevolking met zeer uiteenlopende sociale achtergronden, is er een **duidelijk verschil** tussen het hoger gelegen deel (in het oosten, aan de kant van Elsene) en het lager gelegen deel (in het westen, grenzend aan Anderlecht). Zowel qua woningkwaliteit, werkloosheidscijfers, inkomensniveaus als huurprijzen zijn de wijken in het hoger gelegen deel duidelijk meer welvarend dan in het lager gelegen deel.

Een industriële en commerciële stadsdeel

Vanaf het tweede kwart van de 19de eeuw maakte het nog grotendeels landelijke grondgebied van Sint-Gillis plaats voor een aantal industriële inplantingen, vooral in het lager gelegen deel van de gemeente (zoals op de plaats van het huidige station Brussel-Zuid), maar ook hier en daar in het hoger gelegen deel, bijvoorbeeld langs de Charleroisesteenweg. Veel van die oude industriële sites hebben vandaag een nieuwe bestemming gekregen, zoals de voormalige ijskelders die zijn omgevormd tot kunstenaarsateliers.

Als snelgroeiend stadsdeel vanaf het midden van de 19de eeuw, werd Sint-Gillis ook een belangrijk handelscentrum, onder andere door de markt op het Sint-Gillisvoorplein en de Zuidmarkt. De kleinhandel is vooral te vinden langs de Waterloose- en de Alsebergsesteenweg. Al sinds haar aanleg trok de Louizalaan luxewinkels, hotels en restaurants aan. Kantoren en diensten vonden dan weer vaak een plek langs de Charleroisesteenweg, de Brugmannlaan (en de omringende wijken) en langs de binnenring.

Zowel voor de industrie als de handel hebben de vele steenwegen die het gemeentelijke grondgebied doorkruisen of begrenzen, een belangrijke structurerende rol gespeeld, wat ook tot specifieke gebouwen heeft geleid binnen de zo afgebakende zones. Samen met een aantal grote lanen hebben de steenwegen ook sterk de ruimtelijke structuur beïnvloed van de woonwijken die zich in de 19de en 20ste eeuw tussen deze economische activiteiten ontwikkelden.

Algemene bouwkenmerken en sociale huisvesting

Als gemeente van de **eerste kroon** verstedelijkte Sint-Gillis bijna volledig vanaf de Eerste Wereldoorlog. Er werden vooral opbrengstwoningen en, in grotere mate in het hoger gelegen deel van de gemeente, middenklassewoningen gebouwd. Sint-Gillis heeft naar bouwperiode een vrij homogeen gebouwenbestand dat tot de oudste van het Gewest behoort. Driekwart van de woningen dateert immers van vóór 1919. Wat het aantal kamers betreft, zijn kleine

woningen oververtegenwoordigd in Sint-Gillis in vergelijking met het Gewest, terwijl grote woningen ondervertegenwoordigd zijn.

Sint-Gillis telt weinig sociale woningen: er zijn er slechts 4 per 100 huishoudens in de gemeente. Ze bevinden zich voornamelijk in het lager gelegen deel van Sint-Gillis (in de **wijken** Bosnië en Hallepoort).

Grondige renovatie

Sinds midden jaren 1990 is in de gemeente een groot **stadsvernieuwingsproces** bezig, waarbij zowel de openbare ruimte (Sint-Gillisvoorplein, Bethlehemplein enz.) als privégebouwen betrokken zijn.

In combinatie met en ondersteund door de instroom van nieuwe inwoners, in deze periode deels bestaande uit jongvolwassenen met een hoger cultureel of financieel kapitaal dan de eerder aanwezige bevolking, heeft dit renovatieproces geholpen om een aantal wijken een nieuw aanzicht te geven. In het lager gelegen westelijke deel van de gemeente zijn de woningen, buiten de zones waar wordt gesloopt en heropgebouwd, evenwel nog vaker verouderd en worden ze minder gerenoveerd dan in hoog Sint-Gillis.

In het lager gelegen deel van de gemeente is begin jaren 1990 wel de transformatie begonnen van het station Brussel-Zuid en omgeving tot een knooppunt voor internationale mobiliteit en kantoorruimte. Die herinrichting is nog altijd bezig. Ze heeft de van oudsher zeer dichtbebouwde stationswijk ingrijpend veranderd, deels ten gunste van niet-residentiële functies.

1.2. DE INWONERS EN HUN KENMERKEN

Demografisch profiel

In lijn met de vroege verstedelijking nam de bevolking van Sint-Gillis na 1860 aanzienlijk toe. Omstreeks 1920 bereikte ze een piek van ongeveer 65.000 inwoners. Daarna daalde het aantal inwoners geleidelijk, ondanks het grote aantal buitenlandse immigranten, die zich vooral in de stationsbuurt van Brussel-Zuid vestigden in de tweede helft van de 20ste eeuw. In de jaren 1980 stabiliseerde de bevolking zich, om vervolgens weer toe te nemen. De voorbije jaren wordt er terug een lichte bevolkingsafname geregistreerd. Over de volledige periode 2012-2022 is de bevolking van Sint-Gillis met 1 % gedaald, terwijl de bevolking op gewestelijk niveau is toegenomen (+7 %). Op 1 januari 2022 telde Sint-Gillis officieel 48.837 inwoners, of 4 % van de bevolking van het Brussels Gewest. De bevolkingsdichtheid bedraagt er 19.274 inwoners per km². Daarmee is Sint-Gillis de op één na dichtst bevolkte gemeente van het Brussels Gewest (na Sint-Joost-ten-Node).

Over het algemeen zijn de **migratiebewegingen** (instroom en uitstroom in verhouding tot de bevolking) in Sint-Gillis groter dan op gewestelijk niveau. Zowel het internationale migratiesaldo (positief) als het interne migratiesaldo (negatief) zijn groter. De **gemiddelde leeftijd** bedraagt er 37 jaar en is de afgelopen 10 jaar gestegen. Jongvolwassenen, in het bijzonder deze van 25 tot 35 jaar, zijn sterk oververtegenwoordigd in de gemeente, in tegenstelling tot ouderen en kinderen en jongeren onder de 18. Het aandeel mannen in de gemeente is relatief groot.

Wat de **nationaliteiten** betreft, heeft 49 % van de bevolking van Sint-Gillis een buitenlandse nationaliteit, een veel hoger percentage dan in het Gewest als geheel. De meerderheid hiervan is afkomstig uit de EU-14 (59 %) en deze nationaliteiten zijn ook sterker vertegenwoordigd in de buitenlandse bevolking van de gemeente dan in het Gewest als geheel. Ook personen met Latijns-Amerikaanse nationaliteit (vooral uit Brazilië) zijn oververtegenwoordigd in vergelijking met het gewestelijke gemiddelde. Fransen vormen veruit de vaakst voorkomende buitenlandse nationaliteit in de gemeente, gevolgd door Portugezen, Italianen en Spanjaarden. Het aantal Franse, Roemeense en Italiaanse inwoners is de afgelopen jaren toegenomen, terwijl het aantal Portugese, Poolse en Marokkaanse inwoners is afgenomen. Op basis van de beschikbare indicaties zijn er relatief meer mensen **zonder papieren** aanwezig in Sint-Gillis dan in het Gewest als geheel.

Sint-Gillis telt verhoudingsgewijs zeer veel **alleenstaanden**: ze vertegenwoordigen 55 % van de huishoudens (tegenover 47 % op gewestelijk niveau). Huishoudens met kinderen zijn dan weer beduidend minder vertegenwoordigd dan in het Gewest als geheel. Het aandeel huishoudens in de categorie 'andere' (waaronder cohousing) is in Sint-Gillis hoger dan in het Gewest (6 % tegenover 4 %).

Sint-Gillis is aantrekkelijk voor een bepaalde categorie jongvolwassenen zonder kinderen – vooral uit het buitenland – enerzijds door het huuraanbod, met veel huizen die werden opgedeeld in kleine appartementen, en anderzijds door het culturele, sociale en commerciële aanbod, de nabijheid van het stadscentrum en de goede verbindingen met het openbaar vervoer.

Sociaal-economisch profiel

Sint-Gillis wordt gekenmerkt door een bevolking met een vrij uiteenlopend sociaal-economisch profiel, met een mix van voornamelijk huishoudens uit de lagere klasse en de middenklasse. Op basis van de **fiscale statistieken** ligt het **mediane inkomen** voor de gemeente iets lager dan voor het Brussels Gewest als geheel. Sint-Gillis bevindt zich gedeeltelijk in de voormalige industriële as van de Zennevallei en heeft vooral in het lager gelegen deel een bevolking die vaak uit de arbeidersklasse komt. Laag Sint-Gillis maakt dan ook deel uit van de **arme sikkels** van het Gewest. In het hoger gelegen deel van de gemeente woont een bevolking van wie de sociaal-economische situatie relatief gunstiger is. Deze wijken huisvesten eveneens nog inwoners uit de arbeidersklasse, maar ook steeds meer sociaal en cultureel kapitaalkrachtige

jongvolwassenen, onder wie internationale werknemers (van wie de inkomens niet zijn opgenomen in de fiscale statistieken).

Tussen 2009 en 2019 stegen de inkomens in vrijwel alle **statistische sectoren** van de gemeente.

De percentages **rechthebbenden op de verhoogde tegemoetkoming** (RVT) bij de beroepsbevolking en de kinderen en jongeren in Sint-Gillis zijn vergelijkbaar met die in het Gewest. Het percentage RVT's bij de inwoners vanaf 65 jaar ligt echter veel hoger: de helft onder hen heeft de RVT-status, tegenover een derde in het Gewest als geheel. Daaruit blijkt dat een aanzienlijk deel van de ouderen in Sint-Gillis in moeilijke financiële omstandigheden leeft.

Het percentage inwoners dat een (**equivalent**) **leefloon** ontvangt in de leeftijdsgroep 18-65 jaar, bedraagt 7 %, en 16 % bij de jongvolwassenen van 18-24 jaar. Die percentages zijn hoog en iets hoger dan in het Gewest als geheel. Bij de inwoners vanaf 65 jaar ontvangt 21 % een inkomensgarantie voor ouderen (IGO) in de gemeente (tegenover 13 % in het Gewest). Na Sint-Joost-ten-Node is Sint-Gillis de gemeente van het Gewest waar dat percentage het hoogst is.

De oudere bevolking van Sint-Gillis lijkt het dan ook financieel moeilijker te hebben dan gemiddeld in het Gewest, ook in vergelijking met de jongere generaties in Sint-Gillis.

In vergelijking met het Brussels Gewest is de **activiteitsgraad** (15-64 jaar) in Sint-Gillis iets hoger, vooral door de hogere activiteitsgraad bij vrouwen en jongeren. Binnen de **actieve bevolking** ligt het **werkloosheidscijfer** (19 %) in Sint-Gillis hoger dan dat van het Gewest als geheel, en dit voor beide geslachten. Dit verschil in werkloosheidsgraad (in het nadeel van Sint-Gillis) is het grootst voor de 50-64-jarigen. De werkloosheid is over het algemeen hoger in laag Sint-Gillis dan in het hoger gelegen deel.

Wat de **kenmerken van het bedrijfsleven** betreft, telt Sint-Gillis in verhouding tot het aantal inwoners meer bedrijven dan het Brussels Gewest als geheel, vooral in termen van aantal hoofdzetels. Het aandeel ambtenaren en overheidsdiensten is hoog door de aanwezigheid van verschillende ministeries aan het Victor Hortaplein en de federale pensioendienst in de Zuidertoren. De sector 'reizigersvervoer per spoor' is ook oververtegenwoordigd door de aanwezigheid van het Zuidstation en de NMBS-gebouwen.

Bijna één op de vier **geboorten** voltrekt zich bij een alleenstaande vrouw en eveneens bijna één op de vier in een huishouden zonder inkomen uit arbeid. Deze aandelen zijn groter dan deze in het Gewest als geheel. Sint-Gillis heeft een **dekkingsgraad** voor **kinderopvang** van 44 plaatsen per 100 kinderen onder de 3 jaar. Als alleen gekeken wordt naar de plaatsen die maximaal toegankelijk zijn, dus plaatsen die niet voorbehouden zijn voor bepaalde categorieën kinderen en getarifeerd op basis van het inkomen van de ouders, zakt deze dekkingsgraad naar 24 plaatsen per 100 kinderen onder de 3 jaar.

Wat het secundair **onderwijs** betreft, is de verdeling van de leerlingen naar onderwijsvorm vergelijkbaar met die van het Gewest als geheel. In Sint-Gillis heeft 25 % procent van de jongens en 20 % van de meisjes in het secundair een **schoolachterstand** (van minstens twee jaar), wat hoge percentages zijn die boven de cijfers voor het Gewest als geheel liggen. De schoolachterstand is voor alle onderwijsvormen (algemeen, technisch en beroepsonderwijs) groter in de gemeente dan in het Gewest.

Veel van de **woongebouwen** in Sint-Gillis zijn oud: 88 % ervan is opgetrokken voor 1919. Samen met Sint-Joost is Sint-Gillis de gemeente waar dat percentage het hoogst is. Kleine woningen zijn oververtegenwoordigd. De **vastgoedprijzen** in Sint-Gillis liggen hoger dan in het Gewest als geheel. Tussen 2011 en 2021 steeg de voor inflatie gecorrigeerde mediane verkoopprijs van appartementen en huizen in Sint-Gillis (respectievelijk +28 % en +43 %) veel meer dan in het Gewest. Binnen het Brussels Gewest zijn in Sint-Gillis de prijzen voor appartementen de afgelopen tien jaar het meest gestegen.

Het aantal **sociale woningen** (1.119) in verhouding tot het aantal huishoudens ligt in Sint-Gillis lager (4 per 100 huishoudens) dan in het Brussels Gewest (7 per 100 huishoudens). Aan de andere kant heeft de gemeente veel andere openbare huisvesting van sociale aard (gemeente en Woningfonds, 1.057 in totaal), evenals 364 privéwoningen die via sociale huisvestingsmaatschappijen worden verhuurd.

Wat de **financiële situatie** betreft, is de gewone begroting van de gemeente Sint-Gillis in evenwicht voor de periode 2015-2019. In 2020 (coronacrisis) was dat niet het geval, maar het gecumuleerde resultaat blijft positief. De inkomsten uit de aanvullende personenbelasting en de opcentiemen op de onroerende voorheffing per inwoner liggen onder het gemiddelde van de 19 gemeenten. Wat de onroerende voorheffing betreft, telt de gemeente wel relatief veel kantoren, maar veel daarvan zijn openbare gebouwen die zijn vrijgesteld van onroerende voorheffing.

Sint-Gillis is een van de **minst gemotoriseerde** gemeenten in het Brussels Gewest: 69 % van de huishoudens heeft er geen auto. Het aanbod aan **Cambio**-deelauto's is er groter dan in het Gewest als geheel.

Er is heel weinig **vegetatiebedekking** in Sint-Gillis. Het is dan ook de minst groene gemeente van het Gewest. De oppervlakte aan publiek toegankelijke groene ruimten en recreatiegebieden is vrijwel nihil, en 46 % van het grondgebied is verstoken van publiek toegankelijke groene ruimten en recreatiegebieden. Sint-Gillis wordt bovendien blootgesteld aan een hoge **NO₂-concentratie**, vooral in het lager gelegen deel van de gemeente.

Gezondheid van de inwoners

De **levensverwachting** van de inwoners ligt in Sint-Gillis lager dan op gewestelijk niveau, vooral voor mannen. Door zijn relatie met alle andere factoren die de gezondheid beïnvloeden is de

sociale status een belangrijke determinant van de gezondheidstoestand. De relatief ongunstige socio-economische situatie van de oudere inwoners van Sint-Gillis ten opzichte van deze in het Gewest verklaart dan ook voor een stuk de lagere levensverwachting. Ook samenhangend met hun grotere bestaansonzekerheid hebben de oudere inwoners van Sint-Gillis minder toegang tot preventie (hier gemeten aan de hand van het percentage griepvaccinaties) dan ouderen op gewestelijk niveau. Voor de andere leeftijdsgroepen verschilt de toegang tot preventie (screening op borstkanker, darmkanker enz.) minder van de gewestelijke situatie. Hoewel de gestandaardiseerde prevalentie van diabetes globaal genomen niet boven het gewestelijke gemiddelde ligt, zijn er wel aanzienlijke verschillen binnen de gemeente: diabetes komt vaker voor in het lager gelegen deel van Sint-Gillis dan in het hoger gelegen deel, wat verband houdt met de sociaal-economische situatie van de inwoners.

1.3. UITDAGINGEN

Bestaansonzekerheid en armoede, in alle leeftijdsgroepen en vooral bij ouderen

Armoede en bestaansonzekerheid treffen heel wat inwoners van Sint-Gillis, vooral in het lager gelegen deel van de gemeente, waar het mediaan inkomen laag is. Een aanzienlijk percentage volwassenen en jongvolwassenen, heeft geen inkomen uit arbeid. Heel wat van de geboorten vinden plaats in dergelijke huishoudens. Schoolachterstand komt vaak voor onder de leerlingen van het secundair.

Het aandeel ouderen in Sint-Gillis is dan wel lager dan in het Gewest als geheel, maar deze oudere inwoners zijn evenwel bijzonder vaak weinig bemiddeld: de helft van hen heeft het RVT-statuuut en een vijfde ontvangt een IGO. De non-take-up van bijstand is potentieel groot bij deze groep, die vaak een migratieachtergrond heeft. Het hoge percentage ouderen dat in financieel precaire omstandigheden leeft, vormt een grote uitdaging voor de gemeente, zowel wat betreft het aanbod aan aangepaste diensten (waaronder medische zorg en toegang tot preventie) als de begeleiding bij het verouderen.

Groot aandeel jongvolwassenen en internationale werknemers en stijgende huisvestingskosten

Sint-Gillis is, zowel nationaal als internationaal, vaak een toegangspoort voor jongvolwassenen (25-35 jaar) tot de Brusselse stedelijke ruimte. Deze jongvolwassenen, zeer vaak alleenwonend en zonder kinderen, vinden er een woningaanbod dat voldoet aan hun behoeften, ondermeer qua grootte van de woningen en het huuraanbod, maar ook een sociaal-cultureel aanbod dat beantwoordt aan hun visie op het leven in de stad. Dit draagt ertoe bij dat de gemeente een bijzonder mobiele bevolking heeft.

De toenemende aanwezigheid van internationale werknemers uit rijke landen (voornamelijk Frankrijk) gaat – zeker in een aantal wijken – deels ten koste van de bestaande of voormalige bevolking, die gemiddeld armer is. De inkomens in de aanvankelijk volkse wijken van de gemeente zijn aanzienlijk gestegen. Deze instroom van relatief welgestelde werknemers verhoogt de druk op de woningmarkt in heel de gemeente, zowel voor koop- als huurwoningen. De vastgoedprijzen in Sint-Gillis zijn de afgelopen tien jaar sterk gestegen. Dit gentrificatieproces brengt ook veranderingen in het sociale en culturele aanbod met zich mee.

De duurder wordende particuliere huisvesting wordt niet gecompenseerd door het aanbod aan sociale huisvesting, dat lager ligt dan in het Gewest als geheel. Hoewel andere types van openbare huisvesting dat tekort gedeeltelijk compenseren, blijft het voor minder welgestelde inwoners moeilijk om zich in de gemeente te vestigen of er te kunnen blijven wonen.

Woonomstandigheden

Naast de betaalbaarheid van de huisvesting (zie hierboven) komt de financiële onzekerheid van een deel van de inwoners ook tot uiting in hun woonomstandigheden, zowel in particuliere als sociale huisvesting. De grootte van de woningen, die vaak het resultaat zijn van het in stukken opdelen van een gebouw, en vooral hun ouderdom (in veel gevallen zeer oude gebouwen) leiden ertoe dat er in bepaalde wijken van Sint-Gillis problemen zijn met wooncomfort en -kwaliteit.

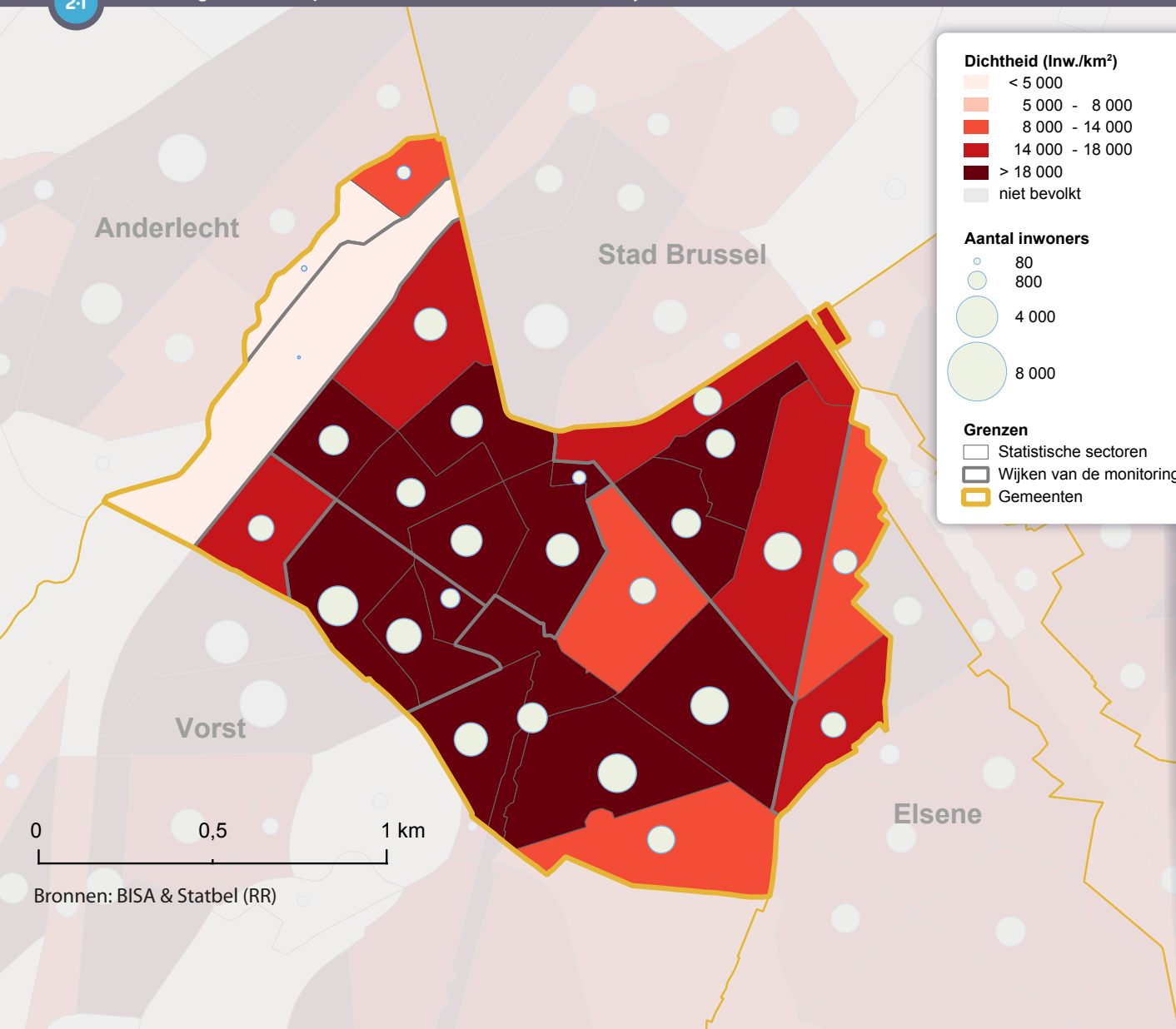
Leefomgeving en milieu

De zeer dichtbevolkte gemeente heeft een groot gebrek aan groene ruimten. Het aandeel van het grondgebied dat bestaat uit publiek toegankelijke groene ruimten is bijzonder laag in de gemeente. Bovendien wordt de bevolking van Sint-Gillis, vooral in het lager gelegen deel van de gemeente, blootgesteld aan hoge NO₂-niveaus. Ook dat is een belangrijke uitdaging voor de gemeente.

2. BEVOLKING

2-1

Bevolkingsdichtheid per statistische sector, Sint-Gillis, 1 januari 2021

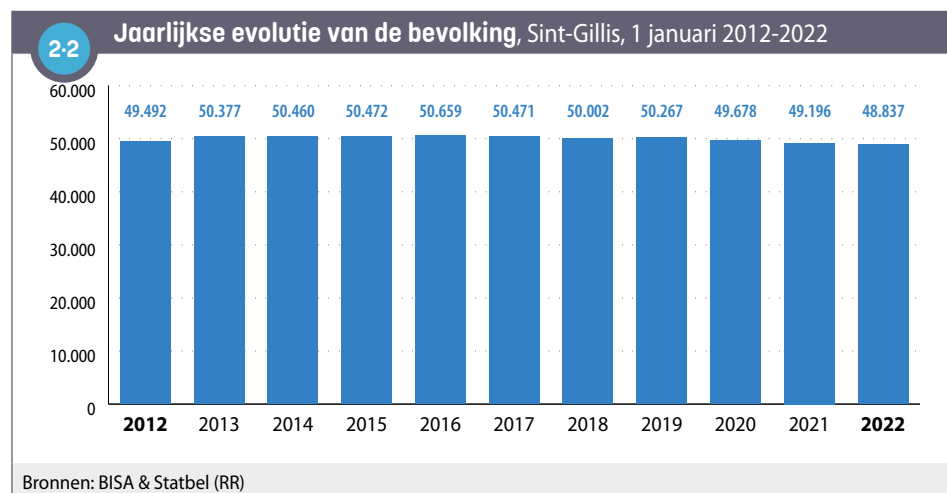

2.1. BEVOLKINGSDICHTHEID EN SPREIDING IN DE GEMEENTE

Op 1 januari 2022 telde Sint-Gillis officieel 48.837 inwoners, of 4 % van de bevolking van het Brussels Gewest. De bevolkingsdichtheid bedraagt er 19.274 inwoners per km². Daarmee is dit de op één na dichtstbevolkte gemeente van het Brussels Gewest, na Sint-Joost. Op gewestelijk niveau bedraagt de bevolkingsdichtheid 7.528 inwoners per km². Behalve in de sectoren van het Zuidstation en de Frankrijkstraat (kantoren) is de bevolkingsdichtheid zeer hoog in alle sectoren van de gemeente. De dichtheid neemt iets af in bepaalde hoger gelegen sectoren van Sint-Gillis, waarin zich een park, een gevangenis of meer commerciële infrastructuur bevinden ²⁻¹.

2.2. EVOLUTIE EN LOOP VAN DE BEVOLKING

Tussen 1 januari 2012 en 2022 is de bevolking van Sint-Gillis met 1 % verminderd, terwijl de bevolking op gewestelijk niveau met 7 % is toegenomen. Meer precies is na nog een lichte stijging in het begin van de periode (tot 2016) het aantal inwoners van Sint-Gillis bijna elk jaar gedaald **2-2**.

In de loop van 2021 is de bevolking van Sint-Gillis licht afgenomen (-0,7 %, tegenover +0,2 % op gewestelijk niveau).

In meer detail bekeken is bevolkingsgroei het resultaat van een combinatie van drie factoren **2-3**:

- het natuurlijk saldo
- het intern migratiesaldo
- het internationaal migratiesaldo

Voor 2021 is het **natuurlijk saldo** positief in Sint-Gillis, wat betekent dat er meer geboorten (579) dan overlijdens (276) zijn. In verhouding tot de bevolking (per 1.000 inwoners) is dit saldo (6,2 ‰) licht hoger dan dat van het Gewest (5,6 ‰). Dat komt door het (naar verhouding) lagere aantal sterfgevallen in de gemeente, wat samenhangt met de jongere bevolking dan op gewestelijk niveau.

Zoals in bijna alle Brusselse gemeenten is het **interne migratiesaldo** in 2021 negatief in Sint-Gillis. Het aantal personen dat in 2021 vanuit een andere Belgische gemeente naar Sint-Gillis verhuisde (4.219), is immers lager dan het aantal personen dat de gemeente verliet om zich elders in België te vestigen (5.977). In verhouding tot de bevolkingsgrootte is dit saldo meer dan dubbel zo negatief (-36 ‰) dan het saldo op gewestelijk niveau (-17 ‰). Na Sint-Joost is dit de gemeente met het grootste negatieve saldo.

Het **internationale migratiesaldo** is positief, zoals in alle Brusselse gemeenten. Het aantal personen dat vanuit het buitenland naar Sint-Gillis verhuisde (2.782), is immers groter dan het aantal personen dat Sint-Gillis verliet om zich in het buitenland te vestigen (1.716)³. Dit saldo per 1.000 inwoners (22 ‰) is duidelijk hoger in Sint-Gillis dan in het Brussels Gewest in zijn geheel (14 ‰).

2-3 Loop van de bevolking in 2021

	Sint-Gillis		Brussels Gewest	
	Aantal		Aantal	
Natuurlijke loop				
Geboorten	579	11,8 ‰	15.690	12,8 ‰
Overlijden	276	5,6 ‰	8.849	7,2 ‰
Natuurlijk saldo	303	6,2 ‰	6.841	5,6 ‰
Interne migraties				
Inwijking	4.219	86,1 ‰	89.758	73,5 ‰
Uitwijking	5.977	121,9 ‰	110.809	90,7 ‰
Intern migratiesaldo	-1.758	-35,9 ‰	-21.051	-17,2 ‰
Internationale migraties				
Immigratie (inclusief heringeschreven en inkomende veranderingen van register)	2.782	56,8 ‰	48.414	39,6 ‰
waarvan Niet-EU	742	15,1 ‰	16.406	13,4 ‰
Emigratie (inclusief ambtshalve geschrapt en uitgaande veranderingen van register)	1.716	35,0 ‰	31.449	25,8 ‰
waarvan Niet-EU	219	4,5 ‰	7.079	5,8 ‰
Internationaal migratiesaldo	1.066	21,7 ‰	16.965	13,9 ‰
waarvan Niet-EU	523	10,7 ‰	9.327	7,6 ‰
Totaal aangroei (inclusief statistische aanpassing)				
Jaarlijkse bevolkingsgroei	-359	-0,7 %	2.667	0,2 %
Gemiddelde jaarlijkse bevolkingsgroei (tussen 1 januari 2012 en 1 januari 2022)		-0,1 %		0,7 %

Bronnen: BISA & Statbel (RR)
Noot: de statistische aanpassing omvat laattijdig geregistreerde wijzigingen (na 1 maart van het volgende jaar).

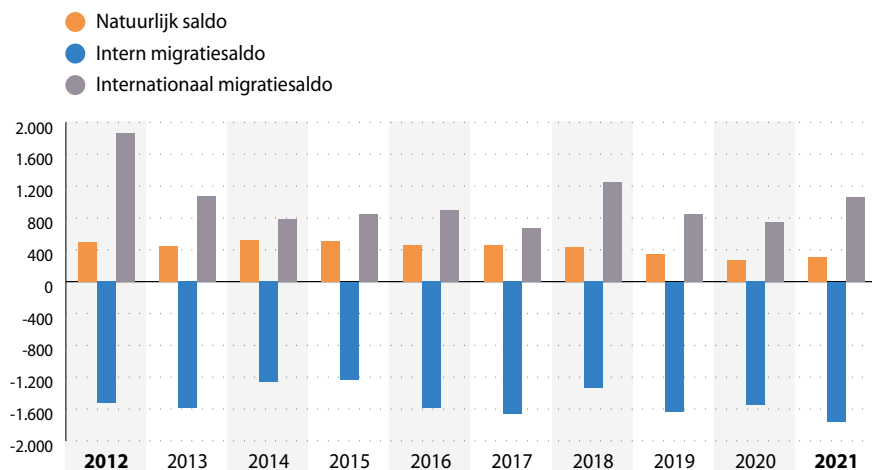
3 Deze aantallen omvatten veranderingen van register, schrappingen en herinschrijvingen na schrapping.

Over het algemeen zijn de migratiebewegingen (instroom en uitstroom in verhouding tot de bevolking) groter in Sint-Gillis dan op gewestelijk niveau.

De afgelopen 10 jaar waren het natuurlijk saldo en het internationale migratiesaldo altijd positief in Sint-Gillis, terwijl het interne migratiesaldo altijd negatief was. Het natuurlijke saldo is de voorbije jaren evenwel gedaald. De omvang van de migratiesaldo's varieert ook van jaar tot jaar **2.4**.

2.4

Jaarlijkse evolutie van het natuurlijk saldo en de migratiesaldo's, Sint-Gillis, 2012-2021

Bronnen: BISA & Statbel (RR)

En de niet-officiële bevolking?

Naast de **officiële bevolking** telt elke gemeente een bepaald aantal mensen die er wonen, maar niet tot de officiële bevolking worden gerekend (asielzoekers, mensen in irregulier verblijf / mensen zonder papieren, diplomaten en hun gezinsleden enz.). Specifiek wat de geboorten en overlijdens betreft, zijn de gegevens van de **Statistische formulieren voor geboorten en overlijdens** een nuttige aanvulling op de officiële bevolkingsgegevens. Ze omvatten immers alle mensen die geboren of overleden zijn in het Brussels Gewest, niet alleen van wie er officieel woont⁴. Zo werden in 2019 23 geboorten niet opgenomen in het officiële bevolkingsregister van Sint-Gillis. Dat is een relatief verschil van 4 % ten opzichte van het aantal geboorten dat in het bevolkingsregister is geregistreerd, hetzelfde verschil als in het Gewest als geheel.

Daarnaast ontvingen 1.077 mensen in 2021 **dringende medische hulp** (DMH) van het OCMW (POD Maatschappelijke Integratie). Als dat cijfer wordt afgezet tegen het gemeentelijke bevolkingsaantal, ligt het aandeel hoger in Sint-Gillis (2,2 %) dan in het Gewest (1,2 %). Sint-Gillis hoort samen met de Stad Brussel, Molenbeek en Sint-Joost tot de gemeenten waar dit aandeel het hoogst is. Volgens een schatting van het KCE (2015)⁵ zou het aandeel mensen zonder papieren dat gebruikmaakt van DMH tussen 10 en 20 % schommelen. Op basis van deze indicaties is het aantal personen zonder papieren (in verhouding tot de totale bevolking) in de gemeente vrij groot.

⁴ Het verschil tussen het aantal geboorten dat wordt geregistreerd op basis van de geboorteakten en het aantal dat wordt geregistreerd in het Rijksregister, kan verschillende oorzaken hebben. Als de moeder niet is ingeschreven in het Rijksregister (bijvoorbeeld als ze geen verblijfsvergunning heeft), wordt de geboorte wel geregistreerd in de formulieren voor geboorten, maar niet in het Rijksregister. Omgekeerd, als de moeder legaal in België verblijft maar de geboorte in het buitenland plaatsvindt, wordt deze niet geregistreerd in de formulieren voor geboorten, maar wel in het Rijksregister.

⁵ Roberfroid D. *et al*, 2015.

2.3. STRUCTUUR VOLGENS LEEFTIJD EN GESLACHT

Op 1 januari 2022 is het aandeel van de bevolking op beroepsactieve leeftijd (18-64 jaar) in Sint-Gillis duidelijk groter dan in het Gewest (73 % tegenover 64 % op gewestelijk niveau), in tegenstelling tot het aandeel van de kinderen en tieners onder de 18 jaar (18 % tegenover 22 % op gewestelijk niveau) en het aandeel van de 65-plussers (10 % tegenover 13 %) ²⁻⁵. De gemiddelde leeftijd ligt nauwelijks lager dan die van het Gewest (37,4 jaar in Sint-Gillis tegenover 37,8 jaar in het Gewest) ²⁻⁶.

Tussen 2012 en 2022 nam de gemiddelde leeftijd in de gemeente toe. De senioriteitscoëfficiënt (80+/65+) is de laatste jaren gedaald in Sint-Gillis, net als op gewestelijk niveau. De coëfficiënt ligt lager dan die van het Gewest. Sint-Gillis telt ook nog iets meer mannen dan vrouwen (101 mannen op 100 vrouwen), terwijl op gewestelijk niveau de vrouwen op 1 januari 2022 in de meerderheid zijn (96 mannen op 100 vrouwen) ²⁻⁶.

2-5	Uitsplitsing van de bevolking per leeftijdsgroep, 1 januari 2012 en 2022							
	Sint-Gillis				Brussels Gewest			
	01/01/2012		01/01/2022		01/01/2012		01/01/2022	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
0 - 17 jaar	10.011	20,2	8.629	17,7	255.118	22,4	273.645	22,4
18 - 64 jaar	34.976	70,7	35.470	72,6	730.020	64,1	788.876	64,5
65 jaar en ouder	4.505	9,1	4.738	9,7	153.716	13,5	160.116	13,1
Totaal	49.492	100,0	48.837	100,0	1.138.854	100	1.222.637	100

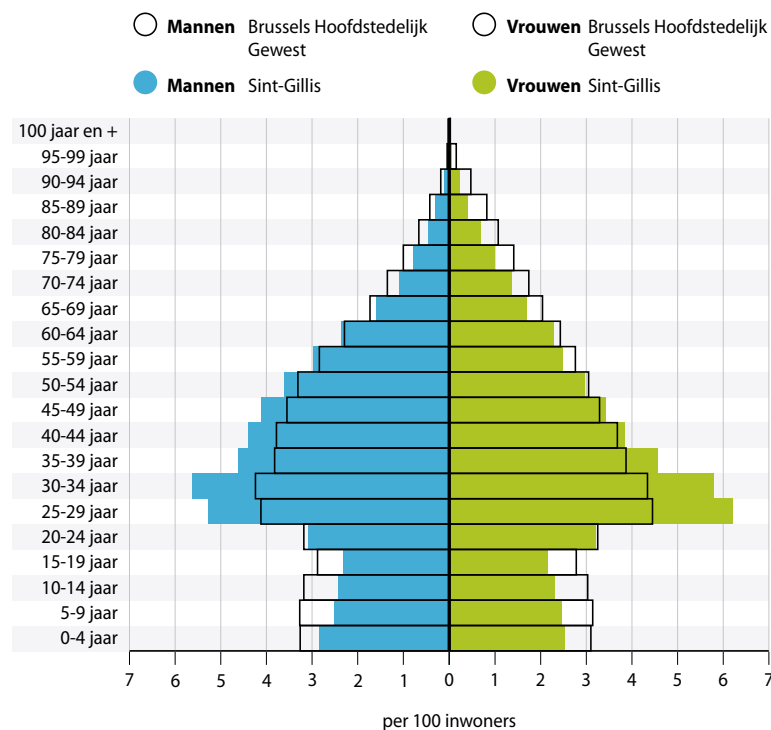
Bronnen: BISA & Statbel (RR)

2-6	Indicatoren over de structuur van de bevolking, 1 januari 2012 en 2022			
	Sint-Gillis		Brussels Gewest	
	01/01/2012	01/01/2022	01/01/2012	01/01/2022
Gemiddelde leeftijd totaal (jaar)	35,7	37,4	37,5	37,8
Gemiddelde leeftijd mannen (jaar)	35,2	37,2	36,1	36,7
Gemiddelde leeftijd vrouwen (jaar)	36,1	37,6	38,9	38,8
Senioriteitscoëfficiënt [80+/65+] (%)	26,5	22,9	33,1	29,2
Geslachtsverhouding (%)	100,7	101,4	94,3	96,5

Bronnen: BISA & Statbel (RR)

Hieronder illustreert de eerste vergelijkende leeftijdspiramide ²⁻⁷ dat volwassenen van 25 tot 34 jaar in Sint-Gillis sterk oververtegenwoordigd zijn in vergelijking met het Brussels Gewest. Ook de leeftijdsgroep 35-39 jaar is oververtegenwoordigd, maar in mindere mate. Verder is er een oververtegenwoordiging van de mannen tussen 40 en 54 jaar. Omgekeerd zijn kinderen en tieners ondervertegenwoordigd in alle leeftijdscategorieën. Hierbij dient opgemerkt dat het **totale vruchtbaarheidscijfer** in Sint-Gillis, na dat van Elsene, bij de laagste is in het Gewest (1,2 in Sint-Gillis tegenover 1,6 in het Gewest), wat het relatief lage kindertal verklaart, ondanks het grotere aandeel vrouwen op vruchtbare leeftijd. Vanaf 55 jaar zijn vrouwen dan weer ondervertegenwoordigd in elke leeftijdscategorie, net als mannen van 65 jaar en ouder.

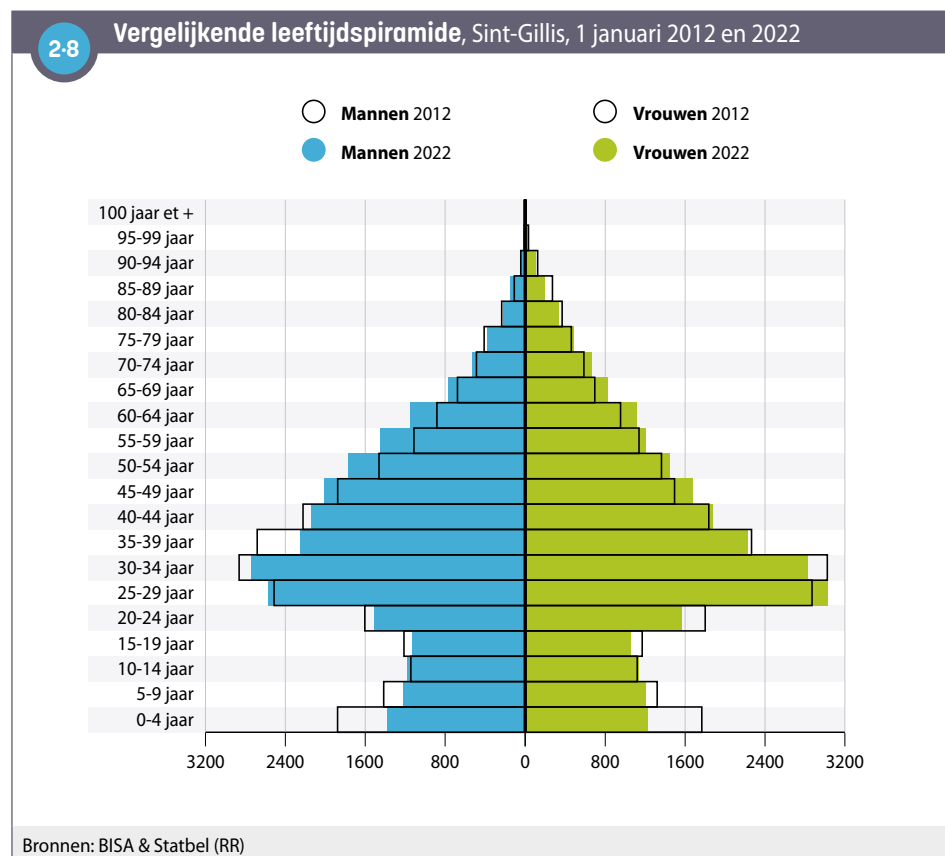
2-7 Vergelijkende leeftijdspiramide, Sint-Gillis en Brussels Gewest, per 100 inwoners, 1 januari 2022

Bronnen: BISA & Statbel (RR)

De gemeente is dan ook aantrekkelijk voor jongvolwassenen zonder kinderen en in het bijzonder voor jonge internationale werknemers. Zij worden aangetrokken door het woningbestand (veel huizen die verdeeld zijn in kleine appartementen), het socioculturele aanbod, de nabijheid van het stadscentrum en de goede verbindingen met het openbaar vervoer (met de rest van het Gewest en buiten het Gewest via het Zuidstation).

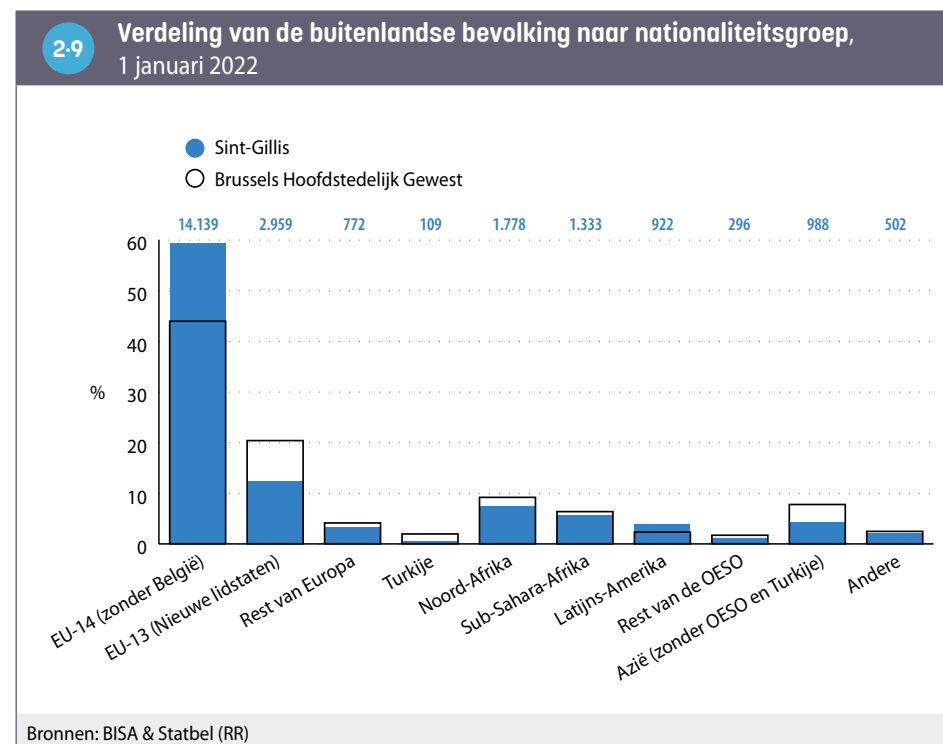
De evolutie tussen 2012 en 2022 van de contouren in de tweede leeftijdspiramide **2.8** laat een duidelijke daling zien van het aantal jonge kinderen. Er wordt ook een afname vastgesteld in andere leeftijdscategorieën, waaronder de leeftijdsgroepen 20-24 jaar en de dertigers met in het bijzonder de mannen van 35 tot 39 jaar. Het aantal mannen tussen 45 en 74 jaar en vrouwen tussen 40 en 79 jaar is daarentegen gestegen, net als het aantal jongvolwassenen tussen 25 en 29 jaar.

2.4. NATIONALITEITEN

Op 1 januari 2022 hebben 23.798 inwoners, of 49 % van de bevolking van Sint-Gillis, niet de Belgische nationaliteit. Dit groter wordende aandeel ligt beduidend hoger dan dat van het Gewest (36 %). Samen met Etterbeek en Elsene behoort Sint-Gillis tot de drie Brusselse gemeenten met het hoogste percentage niet-Belgen, voornamelijk door het grote aantal Franse inwoners. Die laatsten vertegenwoordigen 12 % van de bevolking van Sint-Gillis.

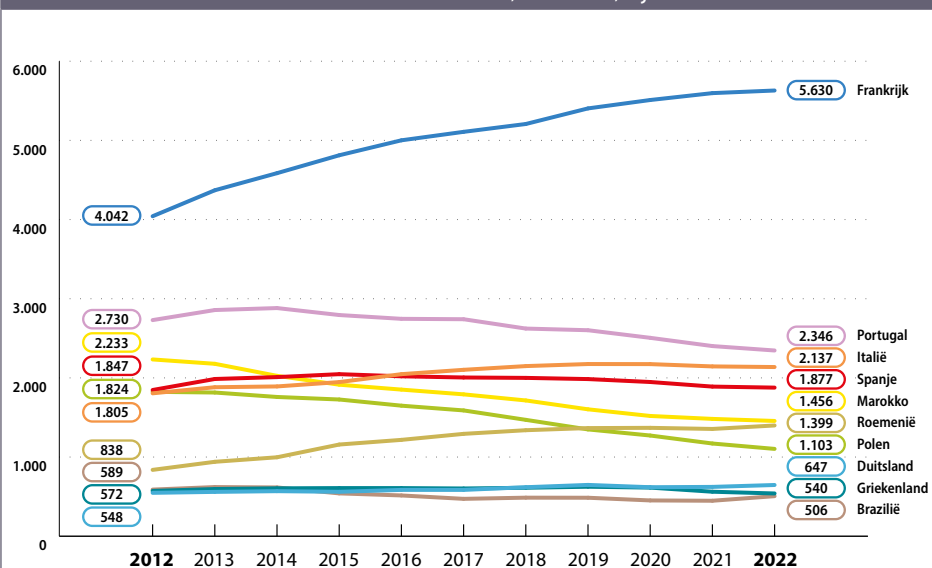
Van de niet-Belgische inwoners van de gemeente is 59 % afkomstig uit de EU-14 (zonder België), 12 % uit de nieuwe lidstaten (EU-13), 7 % uit Noord-Afrika, 6 % uit sub-Saharaans Afrika, 4 % uit Latijns-Amerika en 4 % uit Azië (zonder OESO en Turkije). Inwijkelingen uit de EU-14 zijn onder de buitenlandse bevolking in Sint-Gillis veel sterker vertegenwoordigd dan in het Gewest als geheel. Ook Latijns-Amerikaanse onderdanen zijn oververtegenwoordigd onder de niet-Belgische bevolking van de gemeente. Daarentegen zijn inwijkelingen uit de EU-13 en Azië sterk ondervertegenwoordigd in de niet-Belgische bevolking van de gemeente **2.9**.

Onder de niet-Belgen in Sint-Gillis zijn de Fransen op 1 januari 2022 met grote voorsprong het sterkst vertegenwoordigd, gevolgd door de Portugezen, de Italianen en de Spanjaarden **2-10**.

In de periode 2012-2022 is het aantal Fransen sterk toegenomen. Ook het aantal Roemenen nam beduidend toe en in mindere mate ook het aantal Italianen en Duitsers. Daarentegen daalde het aantal Portugezen, Marokkanen, Polen en Brazilianen in deze periode. Er wordt in de afgelopen tien jaar ook een sterke daling opgetekend van het aantal Ecuadorianen in de gemeente (niet weergegeven).

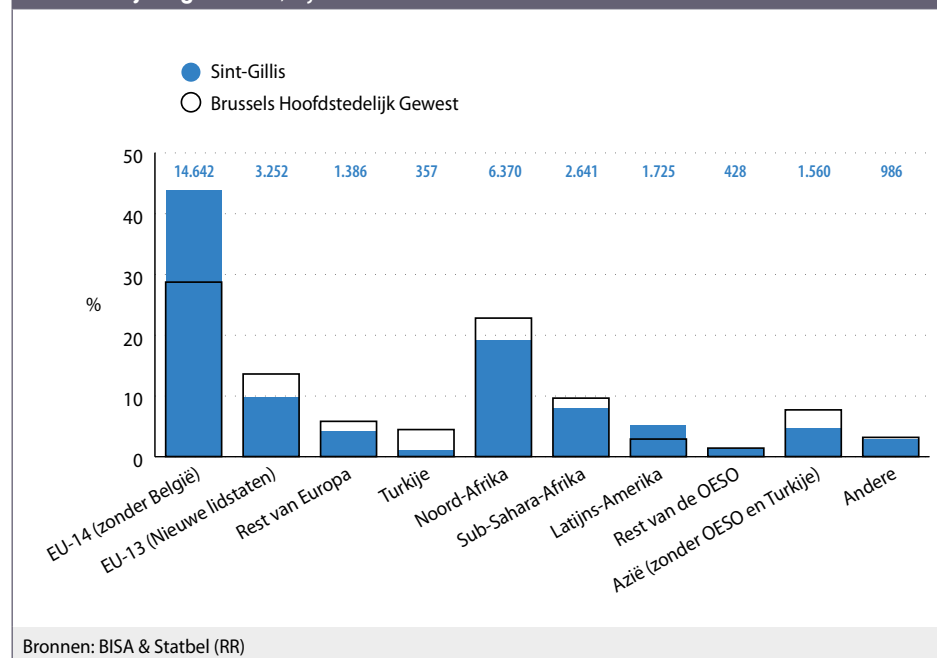
2-10 Evolutie van het aantal onderdanen van de 10 meest vertegenwoordigde buitenlandse nationaliteiten in 2022, Sint-Gillis, 1 januari 2012-2022

Bronnen: BISA & Statbel (RR)

De analyse van de huidige nationaliteit kan maar een gedeeltelijk beeld geven van de diversiteit van de bevolking. Waar 49 % van de inwoners van Sint-Gillis momenteel een buitenlandse nationaliteit heeft, was dat bij de geboorte nog bij 68 % van de bevolking het geval. Een deel van de Belgische bevolking van de gemeente heeft dus na de geboorte de Belgische nationaliteit verkregen. Zo is het aantal met een Noord-Afrikaanse nationaliteit geboren inwoners van Sint-Gillis vier keer groter (6.370 personen) dan het aantal inwoners met een huidige Noord-Afrikaanse nationaliteit (1.778 personen) **2-11**.

2-11 Verdeling van de bevolking geboren als niet-Belg per nationaliteitsgroep bij de geboorte, 1 januari 2022

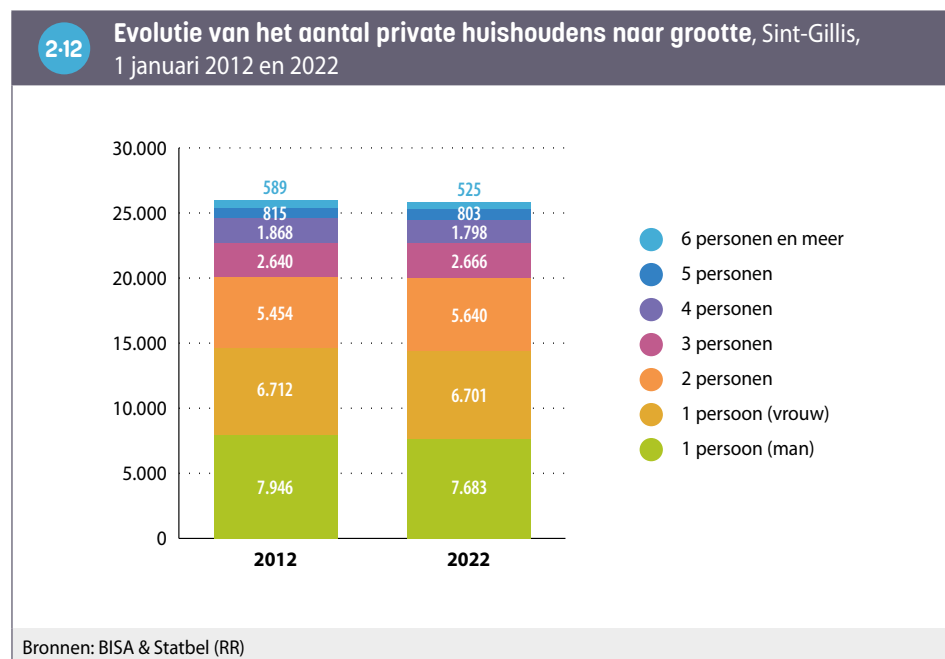

Bronnen: BISA & Statbel (RR)

2.5. HUISHOUDENS

Sint-Gillis telde op 1 januari 2022 25.816 privéhuishoudens, wat er 208 minder zijn dan in 2012. In 2022 bestaat 55 % van de huishoudens uit één persoon (even veel mannen als vrouwen), 22 % uit twee personen, 10 % uit drie personen en 12 % uit vier personen of meer. Tussen 2012 en 2022 zijn alleen de aantallen 2- en 3-persoonshuishoudens (licht) toegenomen. De andere categorieën van huishoudens vertonen een lichte daling. Het aantal zeer grote huishoudens (6 personen of meer) is dan weer sterk gedaald (-11 %), terwijl het in de rest van het Gewest toeneemt. De daling van het aantal grote gezinnen (4 personen of meer) in Sint-Gillis is over het algemeen vrij uniek in het Gewest⁶ 2-12.

De gemiddelde grootte van de private huishoudens is kleiner in Sint-Gillis (1,87) dan in het Brussels Gewest (2,15). Na Elsene en Etterbeek is het de Brusselse gemeente waar de gemiddelde grootte van de privéhuishoudens het kleinst is, wat mede verklaard wordt door het hoge aandeel alleenwonenden.

In vergelijking met het Gewest zijn de alleenwonenden oververtegenwoordigd in Sint-Gillis (55 % van de huishoudens, tegenover 47 % op gewestelijk niveau). Het omgekeerde geldt voor koppels met kinderen, die ondervertegenwoordigd zijn in vergelijking met de gewestelijke situatie (16 % van de gezinnen in Sint-Gillis tegenover 23 % in het Gewest) 2-13. Eenoudergezinnen en koppels zonder kinderen zijn iets minder vertegenwoordigd dan op gewestelijk niveau. Het aandeel van de huishoudens in de categorie 'overige' is dan weer hoger dan in het Gewest als geheel. Het kan hier gaan om cohousing of andere soorten huishoudens zoals huishoudens waarbij meer dan twee generaties samen wonen. Sint-Gillis is na Sint-Joost de gemeente met het grootste aandeel huishoudens in de categorie 'overige'.

2-13 Aantal private huishoudens volgens type, 1 januari 2022

	Sint-Gillis		Brussels Gewest	
	Aantal	%	Aantal	%
Alleenwonenden	14.306	55,4	263.886	46,8
Koppels zonder kinderen	3.351	13,0	81.344	14,4
Koppels met kind(eren)	4.069	15,8	131.805	23,4
Alleenstaande ouders	2.593	10,0	65.482	11,6
Andere types	1.497	5,8	21.365	3,8
Totaal	25.816	100,0	563.882	100

Bronnen: BISA & Statbel (RR)

⁶ Sint-Gillis is de enige gemeente waar het aantal 4-persoonshuishoudens is gedaald, en het is een van slechts twee gemeenten waar het aantal 5-persoonshuishoudens is gedaald.

3. JONGE KINDEREN

3.1. EVOLUTIE EN KENMERKEN VAN DE GEBOORTEN

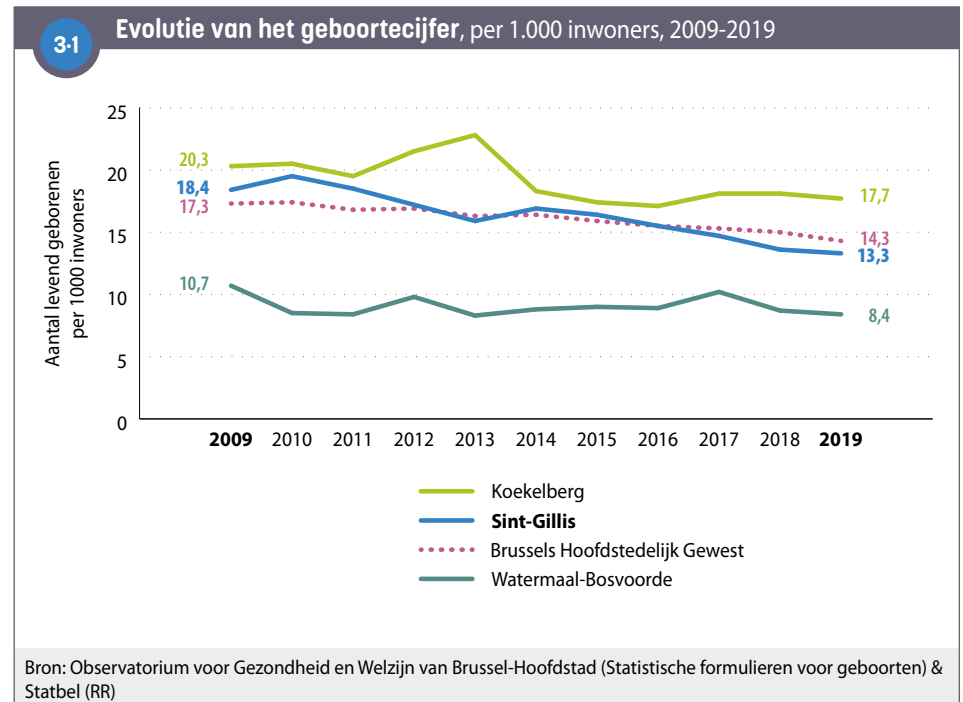
In 2019 zijn op basis van de [Statistische formulieren voor geboorten](#) (met inbegrip van de geboorten die niet in het bevolkingsregister zijn opgenomen, maar zonder de geboorten die in het buitenland hebben plaatsgevonden) 663 kinderen geboren in een huishouden in Sint-Gillis. Het [geboortecijfer](#) is dat jaar 13 ‰. Dat is iets lager dan het gewestelijke gemiddelde (14 ‰). In het Brussels Gewest is dat cijfer het hoogst in Koekelberg en het laagst in Watermaal-Bosvoorde ^{3.1}.

Het geboortecijfer hangt, voor een gegeven bevolking, af van:

- de trend bij de vrouwen op vruchtbare leeftijd om kinderen te krijgen (gemeten door het [totaal vruchtbaarheidscijfer](#))
- het aandeel van deze vrouwen in de totale bevolking.

In Sint-Gillis is het aandeel vrouwen op vruchtbare leeftijd hoger dan in het Gewest als geheel. Het lager dan gemiddelde geboortecijfer kan dus alleen worden verklaard door een lager [totaal vruchtbaarheidscijfer](#) dan in het Gewest als geheel. Ter herinnering: Sint-Gillis is na Elsene de Brusselse gemeente waar deze indicator het laagst is (1,2 tegenover 1,6 in het Gewest).

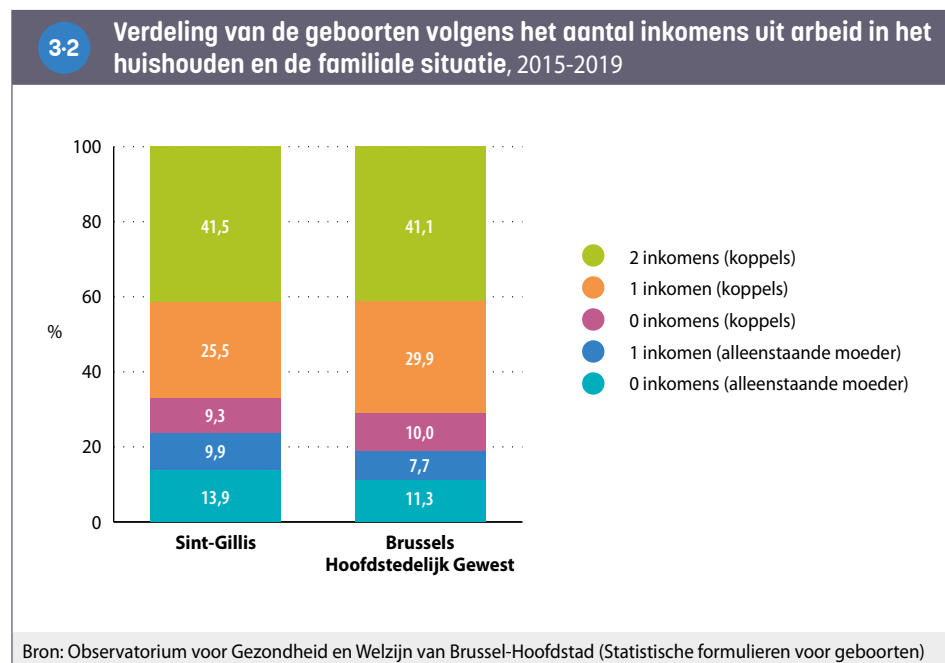
Net als gemiddeld in de andere gemeenten van het gewest, daalt het geboortecijfer ook in Sint-Gillis: in 2009 bedroeg het 18 ‰, een cijfer dat toen nog boven dat van het Gewest lag. De daling van het geboortecijfer is dus iets sterker in Sint-Gillis dan in Brussel in zijn geheel.

Bijna één op de vier geboorten (24 %) in Sint-Gillis vindt plaats in een huishouden bestaande uit een alleenstaande vrouw, een aandeel dat hoger is dan in het Gewest (19 %). Bij 14 % van de geboorten is de moeder niet alleenstaand, maar heeft ze ook geen inkomen uit arbeid

3-2.

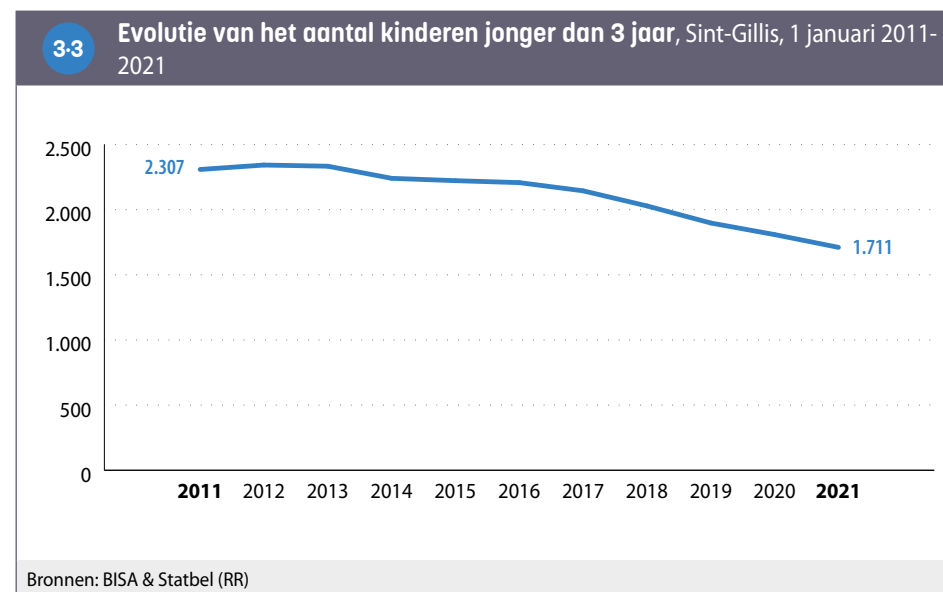
Meer in het algemeen vindt 23 % van de geboorten in de gemeente plaats in een huishouden (alleenstaande ouder of koppel) zonder inkomen uit arbeid, wat een zeer aanzienlijk aandeel is en meer is dan in het Brussels Gewest (21 %).

Daarnaast heeft 61 % van de vrouwen in Sint-Gillis die tussen 2015 en 2019 zijn bevallen een buitenlandse nationaliteit, wat heel wat meer is dan in het Gewest als geheel (53 %). De Franse nationaliteit is de voornaamste nationaliteit van de niet-Belgische vrouwen in de gemeente die in 2019 zijn bevallen (11 % van alle geboorten), gevolgd door de Marokkaanse (9 %), Italiaanse (4 %) en Roemeense (4 %) nationaliteit.

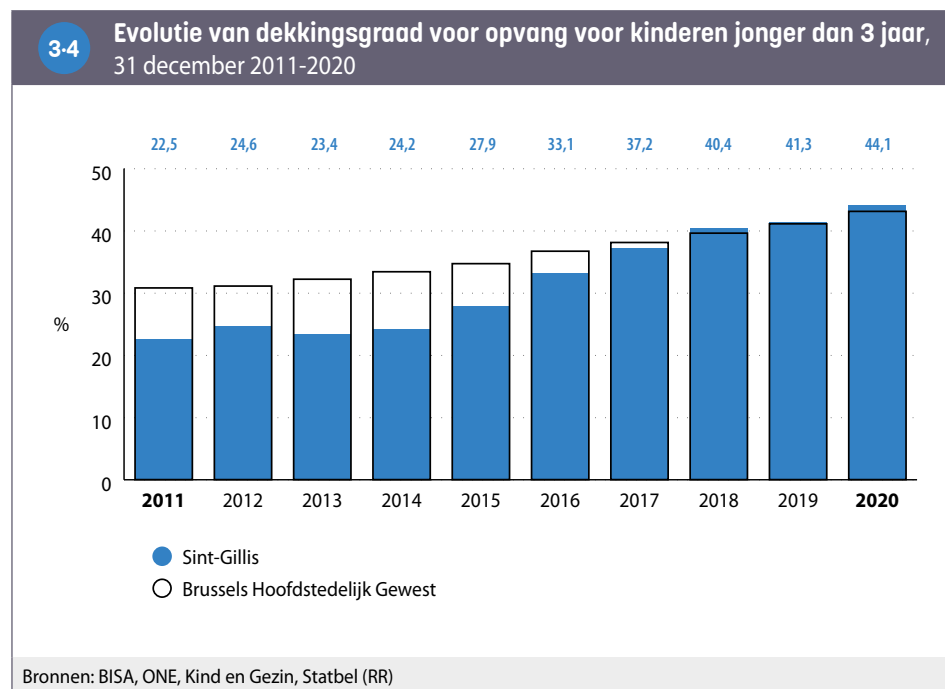
3.2. EVOLUTIE VAN HET AANTAL KINDEREN JONGER DAN 3 JAAR

Op 1 januari 2021 telt Sint-Gillis 1.711 kinderen jonger dan 3 jaar, wat neerkomt op 3,5 % van de totale bevolking (tegenover 3,9 % in het Brussels Gewest). Het aantal kinderen jonger dan 3 jaar is aanzienlijk gedaald in de gemeente 3-3. Deze dalende trend van het aantal kinderen van die leeftijd wordt algemeen waargenomen in heel het Brusselse Gewest, maar is veel meer uitgesproken in Sint-Gillis (-26 % tussen 2011 en 2021 in Sint-Gillis, tegenover -9 % in het Brussels Gewest). Met dit cijfer is het ook de Brusselse gemeente met de sterkste daling.

3.3. KINDEROPVANG: DEKKINGSGRAAD EN TOEGANKELIJKHEID

Op 31 december 2020 bedraagt de **dekkingsgraad van de kinderopvang** 44 % in Sint-Gillis, dus meer dan 4 plaatsen per 10 kinderen van die leeftijd. Deze dekkingsgraad is zo goed als gelijk aan die van het Brussels Gewest. Dit cijfer is de afgelopen 10 jaar aanzienlijk gestegen in de gemeente, zowel door een toename van het aantal plaatsen als door een daling van het aantal kinderen jonger dan 3 jaar **3-4**.

Op 31 december 2020 beschikt Sint-Gillis over 755 plaatsen in de kinderopvang **3-5**. Het gaat uitsluitend om plaatsen in groepsopvang. Gezinsopvang (onthaalouders) is relatief onderontwikkeld in het Gewest en compleet afwezig in Sint-Gillis.

Op gewestelijk niveau zijn sommige van deze plaatsen voorbehouden voor (of geven voorrang aan) bepaalde categorieën kinderen, bijvoorbeeld kinderen van het personeel van ondernemingen of instellingen (die niet noodzakelijk in het Brussels Gewest wonen), of voor inwoners van de gemeente. In Sint-Gillis zijn er zo relatief weinig. Als we de opvangplaatsen die voorbehouden zijn voor bepaalde categorieën kinderen buiten beschouwing laten, daalt de dekkingsgraad (2020) in Sint-Gillis van 44 % naar 41 %.

Als alleen de volledig toegankelijke plaatsen in rekening worden gebracht, dit zijn plaatsen die niet voorbehouden zijn en bovendien worden aangeboden tegen een tarief berekend op basis van het inkomen van de ouders, dan bedraagt de dekkingsgraad in Sint-Gillis 24 % (dus iets minder dan één plaats per vier kinderen onder de 3 jaar), wat licht onder het Brusselse gemiddelde ligt (26 %). Met andere woorden: 55 % van alle plaatsen in Sint-Gillis is niet voorbehouden en wordt aangeboden tegen een tarief op basis van het inkomen van de ouders. Dat percentage is lager dan dat van het Gewest (60 %).

3-5 Kinderopvang en toegankelijkheid van het aanbod, 31 december 2015 en 2020

	Sint-Gillis		Brussels Gewest	
	2015	2020	2015	2020
Totaal aantal kinderopvangplaatsen	616	755	18.576	20.643
waarvan				
Aantal plaatsen in groepsopvang	609	755	17.992	20.111
Aantal plaatsen in gezinsopvang	7	0	584	532
waarvan				
Aantal gereserveerde plaatsen of plaatsen met voorrang	47	47	2.691	2.754
Aantal toegankelijke plaatsen	569	708	15.885	17.889
Aantal kinderopvangplaatsen per 100 kinderen jonger dan drie jaar	27,9	44,1	34,7	43,1
Aantal toegankelijke kinderopvangplaatsen per 100 kinderen jonger dan drie jaar	25,8	41,4	29,7	37,4
Aantal toegankelijke en inkomensgerelateerde kinderopvangplaatsen per 100 kinderen jonger dan drie jaar	15,2	24,1	20,1	25,9
Aandeel inkomensgerelateerde kinderopvangplaatsen ten opzichte van het totaal aantal plaatsen (%)	54,5	54,6	58,1	60,1

Bronnen: BISA, ONE, Kind en Gezin, Statbel (RR)

4. ONDERWIJS

4.1. EVOLUTIE VAN DE BEVOLKING VAN 3 TOT EN MET 17 JAAR

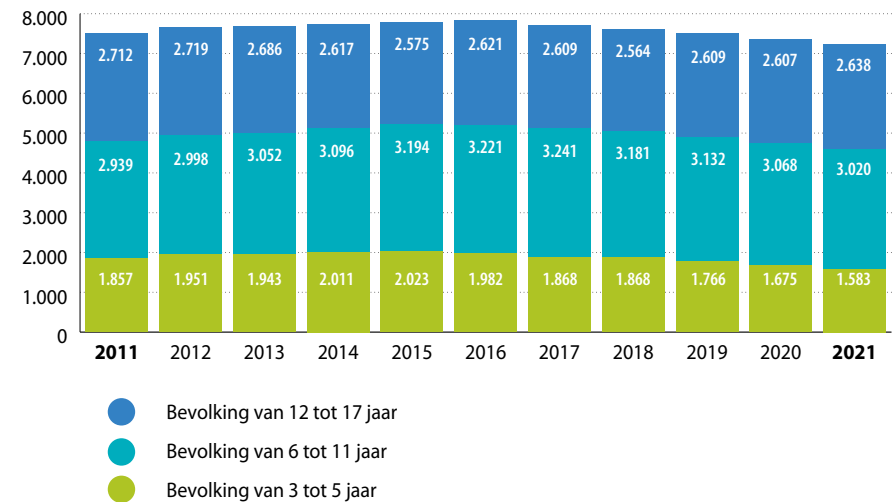
Tussen 2011 en 2021 is het totale aantal kinderen van 3 tot 17 jaar in Sint-Gillis gestegen tot in 2016, waarna het is afgenomen ⁴⁻¹. De kinderen van 3 tot 17 jaar kunnen worden onderverdeeld in drie leeftijdsgroepen: kleuterschool (3 tot 5), lager onderwijs (6 tot 11) en secundair onderwijs (12 tot 17). Over de volledige periode 2011-2021 is het aantal kinderen van 3 tot 5 jaar beduidend gedaald in Sint-Gillis (-15 %), terwijl het aantal kinderen van 6 tot 11 jaar licht is gestegen (+3 %) en het aantal 12- tot 17-jarigen licht is gedaald (-3 %).

Het aandeel van de 3- tot 5-jarigen, 6- tot 11-jarigen en 12- tot 17-jarigen in de totale bevolking bedraagt in 2021 respectievelijk 3 %, 6 % en 5 %. Het aandeel van de 3- tot 5-jarigen en de 12- tot 17-jarigen is licht gedaald in vergelijking met 2011.

Merk op dat de cijfers in Figuur ⁴⁻¹ gebaseerd zijn op de [officiële bevolking](#). Dat betekent dat sommige kinderen (van wie de ouders bijvoorbeeld in het [Wachtregister](#) zijn ingeschreven of in een onregelmatige situatie verkeren) niet meegeteld zijn. Die kinderen kunnen evenwel schoollopen in de gemeente en meegeteld worden in de gegevens over de [schoolbevolking](#). Omgekeerd zijn er ook kinderen die wel in de officiële bevolkingscijfers voorkomen, maar die we niet terugvinden in de schoolbevolking. Die schoolbevolking telt immers enkel de kinderen die schoollopen in een school van de Franse of Vlaamse Gemeenschap. Dat verklaart de mogelijke verschillen tussen de gegevens over de officiële bevolking en die over de schoolbevolking (zie volgend punt).

4-1

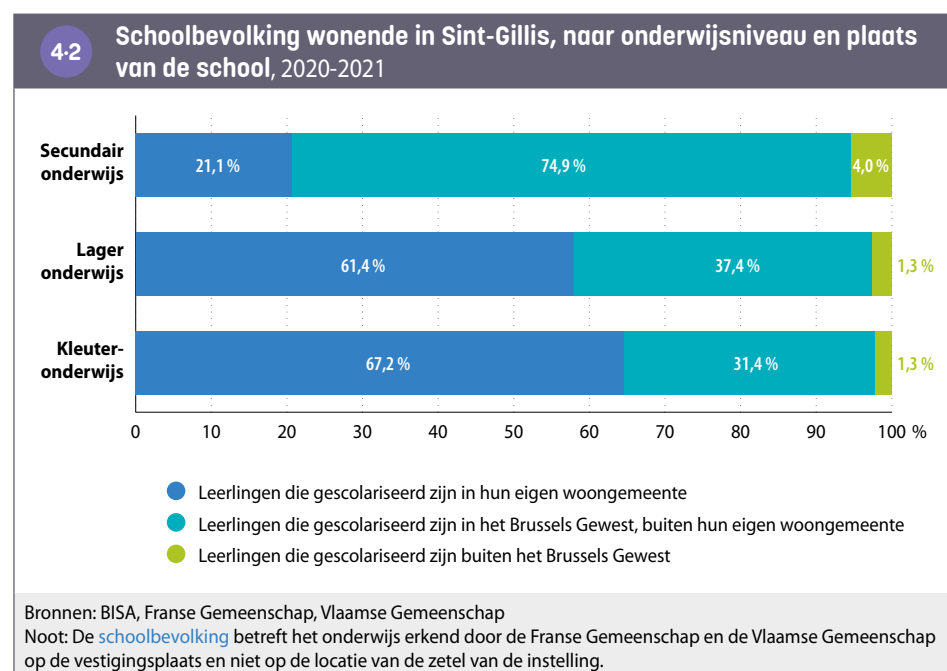
Evolutie van de bevolking van 3 tot en met 17 jaar, Sint-Gillis, 1 januari 2011-2021

Bronnen: BISA & Statbel (RR)

4.2. SCHOOLBEVOLKING: ONDERWIJSNIVEAU, PLAATS VAN DE SCHOOL EN ONDERWIJSVORM

Tijdens het schooljaar 2020-2021 waren respectievelijk 1.739, 3.039 en 3.001 in Sint-Gillis wonende leerlingen ingeschreven in het kleuter-, basis- en secundair onderwijs van een van de twee Gemeenschappen (Franse of Vlaamse)⁷. 67 % van de leerlingen ingeschreven in het kleuteronderwijs gaat naar een school in Sint-Gillis, tegenover 61 % van de leerlingen in het lager onderwijs en 21 % van de leerlingen in het secundair onderwijs (4-2).

Hoewel een deel van de leerlingen die in de gemeente wonen dus buiten de gemeente naar school gaat, zijn er ook bewegingen in de tegenovergestelde richting. 32 % van de leerlingen van een kleuterschool in de gemeente woont namelijk elders. Dat geldt ook voor 41 % van de leerlingen die naar een basisschool in de gemeente gaan en voor 77 % van de leerlingen die er naar een middelbare school gaan.

⁷ Leerlingen die onderwijs volgen buiten de Gemeenschappen (Europese of internationale scholen, privéscholen die niet officieel erkend zijn door een van de twee Gemeenschappen, thuisonderwijs), zijn dus niet meegeteld.

De verdeling naar onderwijsvorm van de leerlingen in het secundair onderwijs die in Sint-Gillis wonen is vergelijkbaar met die voor het Gewest. 33 % ervan volgt algemeen onderwijs, 16 % technisch onderwijs en 11,5 % is ingeschreven in het beroepsonderwijs. De aandelen leerlingen in het buitengewoon onderwijs (4,9 % van de leerlingen in het lager onderwijs en 3,6 % in het secundair onderwijs) zijn eveneens vergelijkbaar met dat van het Gewest (4-3).

4-3 Verdeling van de schoolbevolking in het leerplichtonderwijs (woonplaats) naar onderwijsniveau en onderwijsvorm, 2020-2021

	Sint-Gillis		Brussels Gewest
	Aantal	% in het niveau	% in het niveau
Kleuteronderwijs			
Gewoon kleuteronderwijs	1.732	99,6	99,2
Buitengewoon kleuteronderwijs	7	0,4	0,8
Totaal kleuteronderwijs	1.739	100,0	100
Lager onderwijs			
Gewoon lager onderwijs	2.890	95,1	95,6
Buitengewoon lager onderwijs	149	4,9	4,4
Totaal lager onderwijs	3.039	100,0	100
Secundair onderwijs			
Secundair onderwijs 1 ^{ste} graad	943	31,4	32,1
Secundair onderwijs 2 ^{de} en 3 ^{de} (en 4 ^{de} graad voor de Franse Gemeenschap)			
<i>Algemeen</i>	986	32,9	33,5
<i>Technisch</i>	480	16,0	16,4
<i>Kunst</i>	19	0,6	0,5
<i>Beroeps</i>	345	11,5	11,3
<i>Deeltijds Beroepssecundair Onderwijs (DBSO)</i>	47	1,6	1,6
Buitengewoon secundair onderwijs	107	3,6	3,5
Secundair DASPA en OKAN	74	2,5	1,1
Totaal secundair onderwijs	3.001	100,0	100

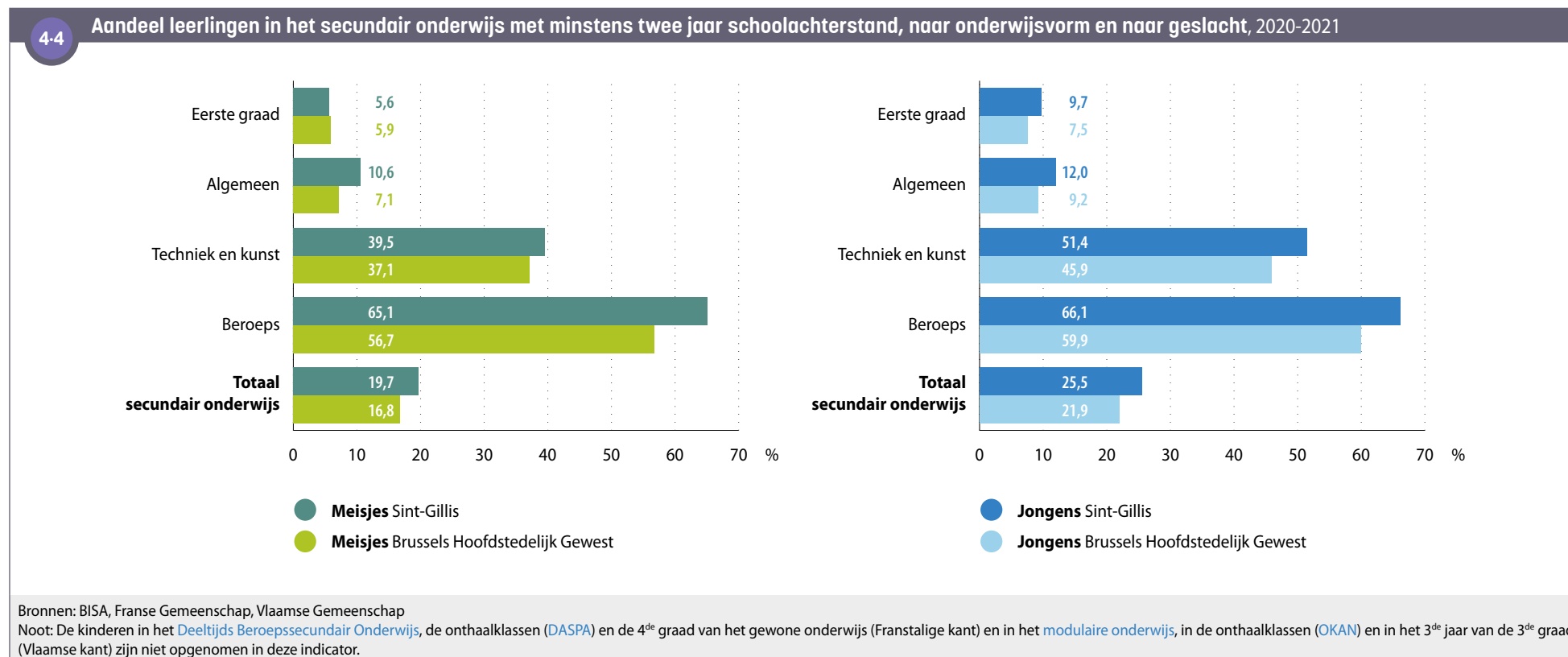
Bronnen: BISA, Franse Gemeenschap, Vlaamse Gemeenschap
 Noot: De gegevens van de Franse Gemeenschap en de Vlaamse Gemeenschap zijn per onderwijsvorm gegroepeerd.

4.3. SCHOOLACHTERSTAND

Onder de leerlingen van het secundair onderwijs die in Sint-Gillis wonen, heeft 25 % van de jongens en 20 % van de meisjes een schoolachterstand (van minstens twee jaar) opgelopen⁸. Die aandelen zijn hoger dan die van het Gewest (respectievelijk 22 % en 17 %).

Het aandeel leerlingen met een schoolachterstand hangt sterk samen met de onderwijsvorm, zowel in Sint-Gillis als op gewestelijk niveau. Het beroepsonderwijs vertoont het hoogste percentage leerlingen met schoolachterstand, gevolgd door het technisch en het kunstonderwijs en daarna het algemeen onderwijs. Over het algemeen hebben meer jongens dan meisjes een schoolachterstand.

Als we een onderscheid maken naar onderwijsvorm en graad, zien we dat het aandeel leerlingen met een achterstand systematisch groter is in Sint-Gillis dan op gewestelijk niveau (met uitzondering van meisjes in de eerste graad) ⁴⁻⁴.

⁸ Het betreft de schoolachterstand van adolescenten die in Sint-Gillis wonen, ongeacht waar ze naar school gaan.

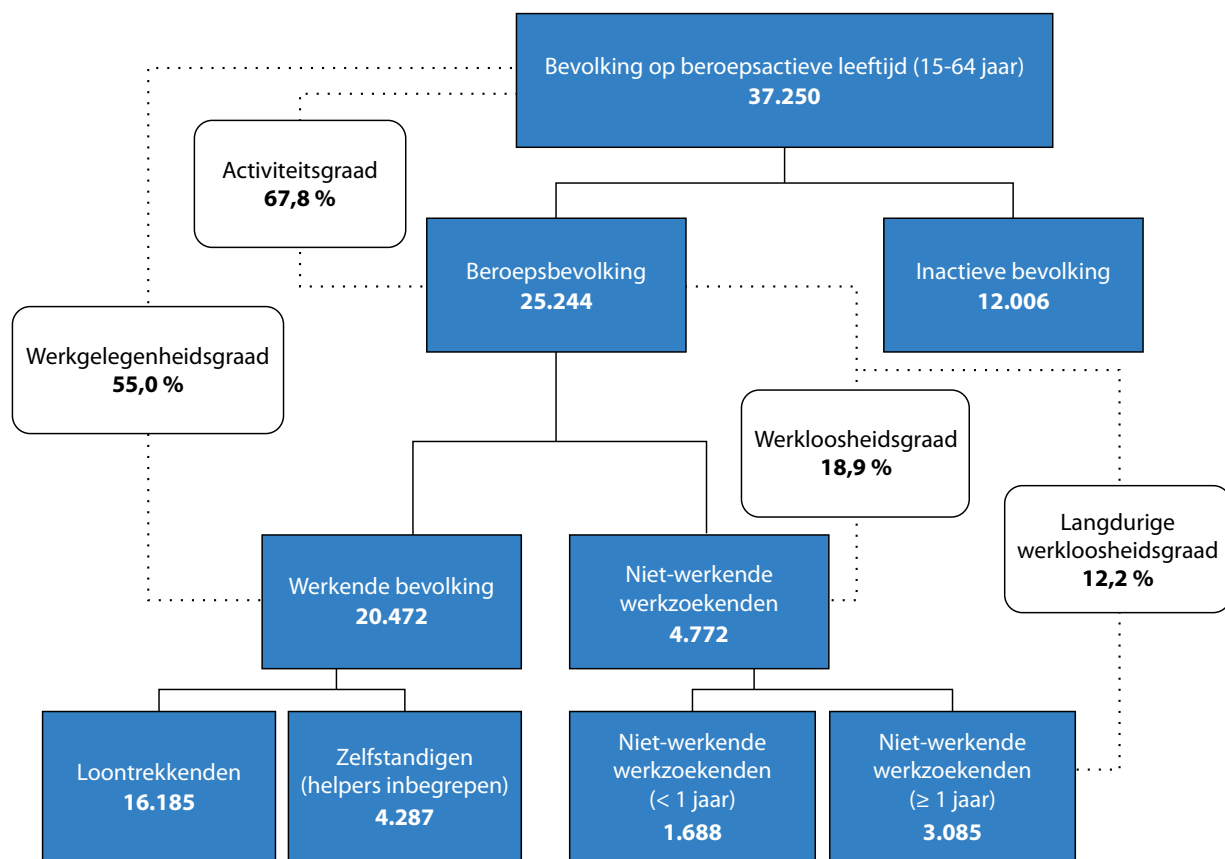
5. ARBEIDSMARKT

5-1

Structuur en voornaamste indicatoren van de bevolking op beroepsactieve leeftijd, Sint-Gillis, jaargemiddelde 2019

5.1. SOCIAAL-ECONOMISCHE POSITIE VAN DE BEVOLKING

In 2019 waren 25.244 inwoners van Sint-Gillis actief op de arbeidsmarkt. Dat is iets meer dan twee derde van de 37.250 personen op beroepsactieve leeftijd (15-64 jaar). Ongeveer 81% van hen heeft werk en 19% is bij Actiris ingeschreven als **niet-werkende werkzoekende** (NWWZ). Van deze werklozen was zes op de tien sinds minstens een jaar werkloos **5-1**.

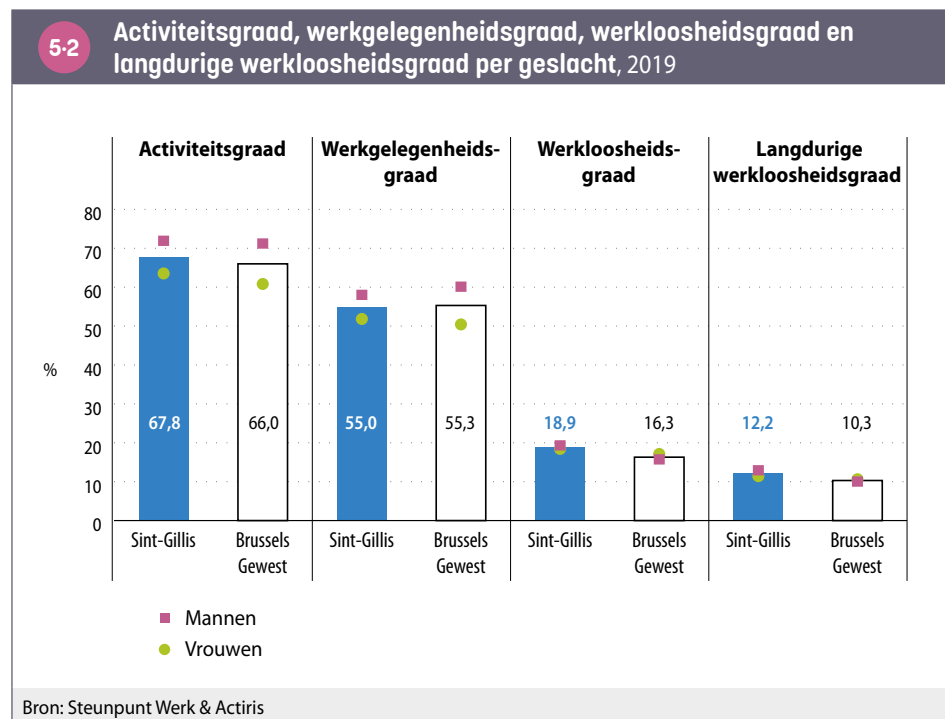
Bronnen: Steunpunt Werk, Actiris

Noot: De bevolking op beroepsactieve leeftijd is het gemiddelde van de bevolking op beroepsactieve leeftijd op 1 januari 2019 en die op 1 januari 2020.

5.2. ACTIVITEITS-, WERKGELEGENHEIDS- EN WERKLOOSHEIDSGRAAD

De **activiteitsgraad** (15-64 jaar) in Sint-Gillis ligt iets hoger dan op het gewestelijke niveau, waarbij het verschil bij de vrouwen wat groter is. Binnen de **actieve bevolking** ligt de **werkloosheidsgraad** (totaal en langdurig⁹) hoger in Sint-Gillis dan op gewestelijk niveau, en dat bij beide geslachten maar wel iets meer uitgesproken bij mannen. De **werkgelegenheidsgraad** bij mannen in Sint-Gillis ligt wat lager dan die van het Gewest, terwijl de werkgelegenheidsgraad bij vrouwen er iets hoger ligt.

Over het algemeen zijn de **genderongelijkheden** op het vlak van de activiteits- en werkgelegenheidsgraad iets minder uitgesproken in Sint-Gillis dan op gewestelijk niveau **5-2**.

De **activiteitsgraad** bij **jongeren** (15-24 jaar) is in Sint-Gillis hoger dan op gewestelijk niveau, wat erop kan wijzen dat jongeren uit Sint-Gillis minder geneigd zijn om hoger onderwijs te

⁹ De langdurige **werkloosheidsgraad** betreft het aandeel personen in de beroepsbevolking dat een jaar of langer werkloos is.

volgen. De activiteitsgraden in de leeftijdscategorieën 25-49 jaar en 50-64 jaar liggen dicht bij deze van het Gewest. Voor de jongvolwassenen in Sint-Gillis die zich op de arbeidsmarkt begeven (**actieve bevolking** tussen 15 en 24 jaar), is de toegang tot de arbeidsmarkt even moeilijk als in het Gewest in zijn geheel. Hun **werkloosheidsgraad** bedraagt 23 % of bijna 1 op de 4 jongeren. De werkloosheidscijfers voor de leeftijdsgroepen 25-49 en 50-64 zijn ook hoog, en hoger dan op gewestelijk niveau. Het werkloosheidscijfer voor de leeftijdsgroep 50-64 jaar in het bijzonder bedraagt 23 % (vergeleken met 18 % voor het Gewest als geheel). Terwijl de **werkgelegenheidsgraad** van jongvolwassenen in Sint-Gillis iets hoger ligt dan op gewestelijk niveau (door hun hogere activiteitsgraad), ligt die van de leeftijdsgroepen 25-49 jaar en 50-64 jaar er lager **5-3**.

5-3 Voornaamste indicatoren van de bevolking op beroepsactieve leeftijd (15-64 jaar) naar leeftijdsgroep, 2019

	Activiteitsgraad (%)		Werkgelegenheidsgraad (%)		Werkloosheidsgraad (%)	
	Sint-Gillis	Brussels Gewest	Sint-Gillis	Brussels Gewest	Sint-Gillis	Brussels Gewest
15 - 24 jaar	27,9	25,1	21,5	19,2	23,1	23,6
25 - 49 jaar	76,3	77,0	63,1	65,3	17,4	15,1
50 - 64 jaar	69,0	69,2	53,3	57,0	22,8	17,6
Totaal	67,8	66,0	55,0	55,3	18,9	16,3

Bron: Steunpunt Werk

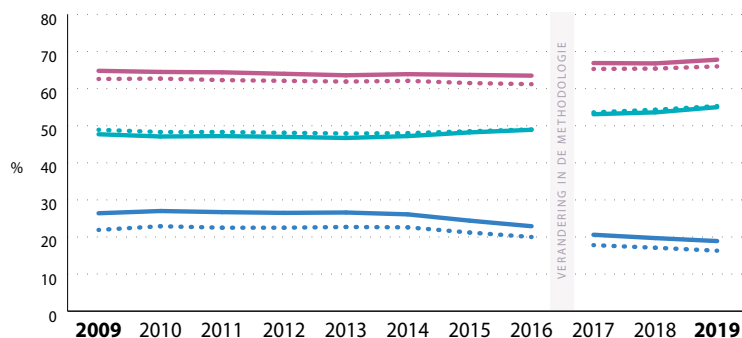
Wat de evolutie van de **activiteitsgraad** en de **werkgelegenheidsgraad** betreft, moet gewezen worden op de breuk in de cijferreeks in figuur **5-4**: sinds 2017 worden ook de werknemers van Europese en internationale instellingen tot de beroepsbevolking gerekend, wat de activiteitsgraad en de werkgelegenheidsgraad omhoog trekt. Vóór 2017 waren er geen gedetailleerde statistieken over de werkgelegenheid in deze instellingen en werden deze werknemers ten onrechte als inactief beschouwd. Bijgevolg worden de werkgelegenheids- en activiteitsgraad tot 2016 onderschat en de werkloosheidsgraad overschat. Dat de inwoners die voor deze instellingen werken nu wel worden meegerekend, heeft een niet verwaarloosbare impact op de cijfers van Sint-Gillis. In 2021 werkten 1.434 inwoners van de gemeente immers in Europese en internationale instellingen¹⁰. Wat 7 % van de werkende bevolking is (en 6 % van de actieve bevolking).

Los van deze breuk zijn de werkgelegenheids- en de activiteitsgraad in de gemeente tussen 2017 en 2019 licht gestegen.

¹⁰ Bron: BISA. Militairen en werknemers onder Belgisch contract (onderworpen aan socialezekerheidsbijdragen) zijn niet in dit aantal inbegrepen.

Afgezien van het effect van de breuk in de cijferreeks op de [werkloosheidsgraad](#) (zie hierboven), is deze vanaf 2015 gedaald, zowel in Sint-Gillis als in het Brussels Gewest. Deze daling is te wijten aan meerdere factoren, waaronder een verbetering van de economische activiteit in het hele land en bepaalde tewerkstellingsmaatregelen in het Gewest. Deze daling komt echter ook door de strengere voorwaarden voor de toegang tot inschakelingsuitkeringen (federale maatregelen). Dat verklaart deels de sterkere daling van de werkloosheid onder jongeren. Sinds 2015 zijn de inschakelingsuitkeringen immers beperkt tot drie jaar en zijn er ook andere, meer beperkende voorwaarden ingevoerd (met betrekking tot leeftijd, diploma en wachttijden). Deze sterkere beperking van de RVA-uitkeringen wordt gedeeltelijk weerspiegeld in het aantal inschrijvingen bij Actiris (geen inschrijving of schrapping).

5-4 Evolutie van de werkloosheidsgraad, werkgelegenheidsgraad en activiteitsgraad, jaargemiddelde 2009-2019

Activiteitsgraad

- Sint-Gillis
- Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Werkgelegenheidsgraad

- Sint-Gillis
- Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Werkloosheidsgraad

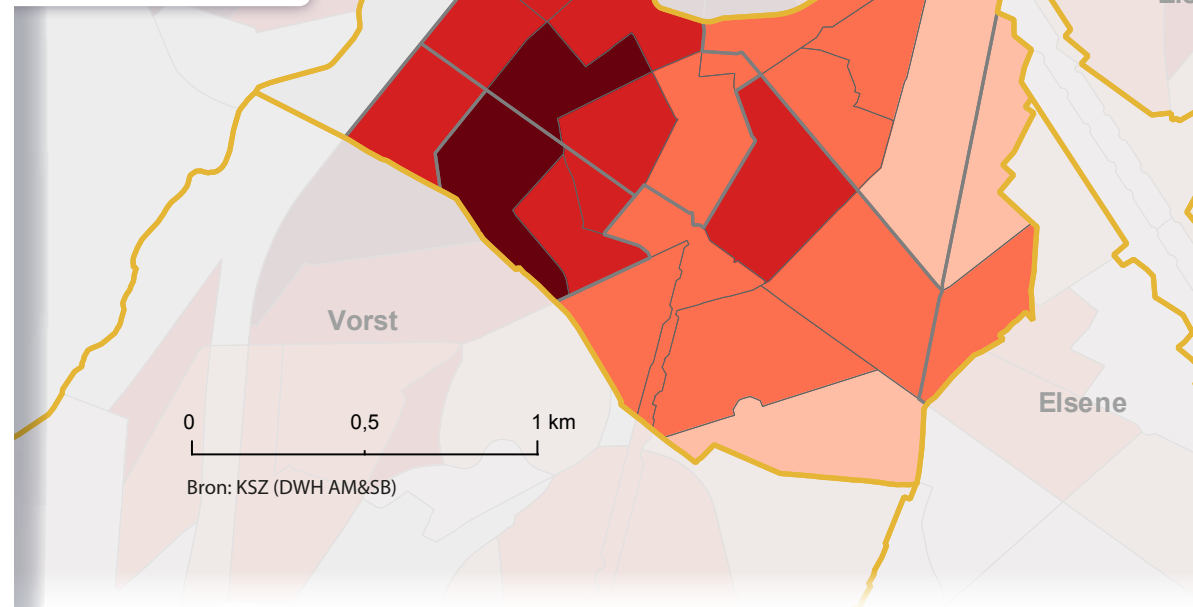
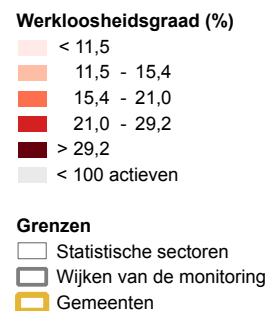
- Sint-Gillis
- Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Bron: Steunpunt Werk

Noot: Sinds 2017 worden ook de werknemers van Europese en internationale instellingen tot de [beroepsbevolking](#) gerekend. Vóór 2017 waren er geen gedetailleerde statistieken over de werkgelegenheid in deze instellingen en werden deze mensen ten onrechte als inactief beschouwd. Als gevolg daarvan worden tot 2016 de [werkgelegenheids-](#) en [activiteitsgraad](#) onderschat en wordt de [werkloosheidsgraad](#) overschat.

5-5

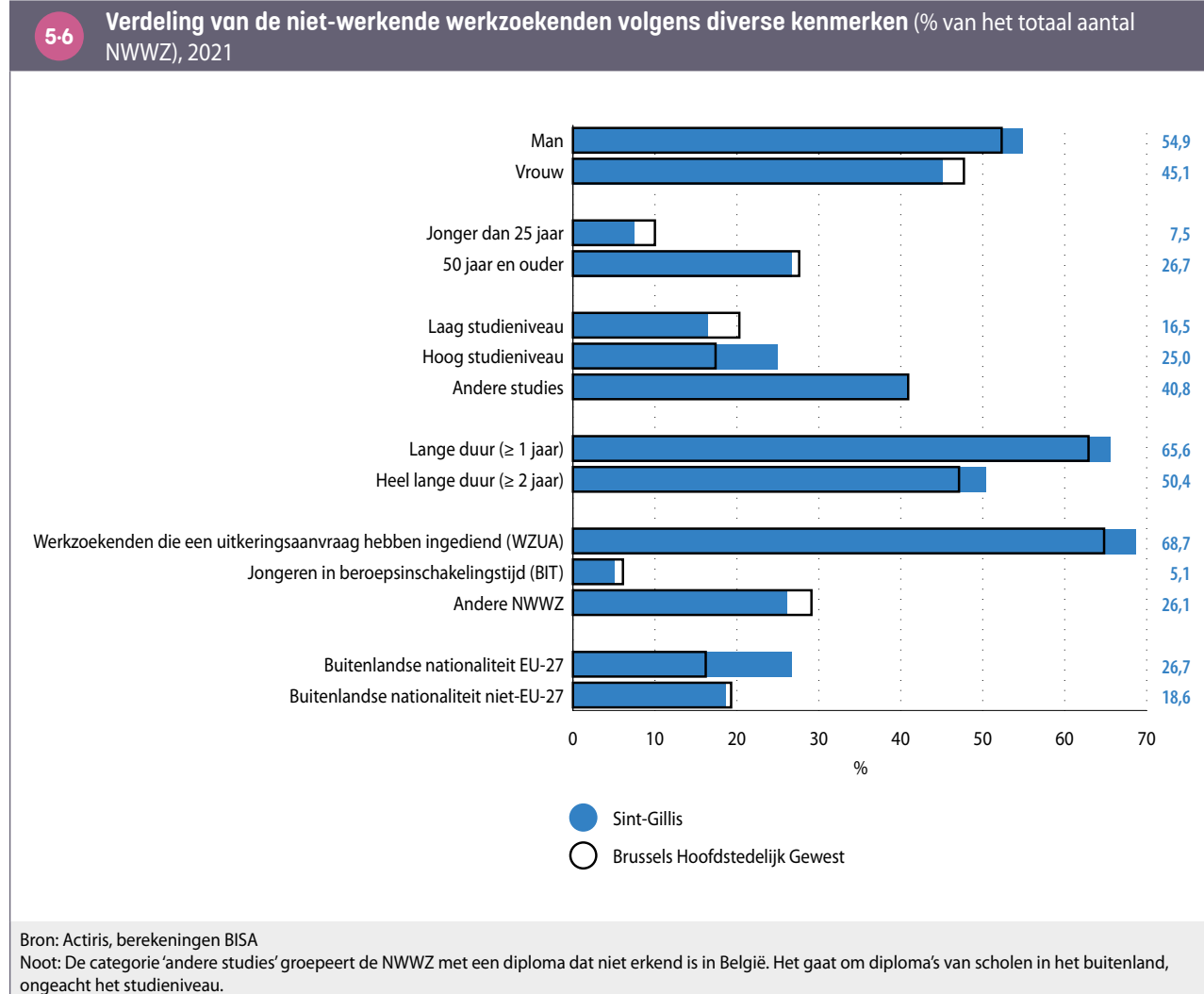
Werkloosheidsgraad per statistische sector, Sint-Gillis, 2018

De [werkloosheidscijfers](#) variëren in zekere mate op het gemeentelijke grondgebied **5-5**. Over het algemeen zijn ze hoger in laag Sint-Gillis dan in het hoger gelegen deel van de gemeente. In de [sectoren](#) van de [wijken](#) Hallepoort en Bosnië, in de sector Koningslaan en in de sector Parmastraat liggen de werkloosheidsgraden veelal tussen 21 % en 29 %. Ze liggen net boven de 29 % in de sectoren Regien en Bethlehemplein. In de andere sectoren ligt de werkloosheidsgraad tussen 15 % en 21 %, behalve in 4 sectoren waar deze nog wat lager ligt (tussen 11 % en 15 %). Het betreft dan de sectoren Faiderstraat, Capouilletstraat en Gevangenien, in hoog Sint-Gillis, en de sector Jamar, dicht bij het Zuidstation.

5.3. PROFIEL VAN DE NIET-WERKENDE WERKZOEKENDEN

Het profiel van de **niet-werkende werkzoekenden** (NWWZ) – ingeschreven bij Actiris – in Sint-Gillis verschilt van het profiel op gewestelijk niveau **5-6**. Een van de verschillen betreft het niveau van het behaalde diploma: verhoudingsgewijs zijn er in Sint-Gillis meer NWWZ's met een diploma hoger onderwijs dan in het Brussels Gewest in zijn geheel en minder laaggeschoolde NWWZ's. Het aandeel NWWZ's van wie het diploma niet erkend wordt in België ('Andere studies'), ligt op hetzelfde niveau als voor het Gewest. NWWZ's met een Europese buitenlandse nationaliteit (EU-27) zijn ook sterk oververtegenwoordigd, vooral ten koste van het aandeel Belgen en, in mindere mate, van inwijkelingen van buiten de EU-27. Daarnaast zijn er in vergelijking met de gewestelijke situatie meer mannen bij de NWWZ's in Sint-Gillis. Verder is de werkloosheid in Sint-Gillis ook nog vaker van langdurige aard dan gemiddeld in het Brussels Gewest.

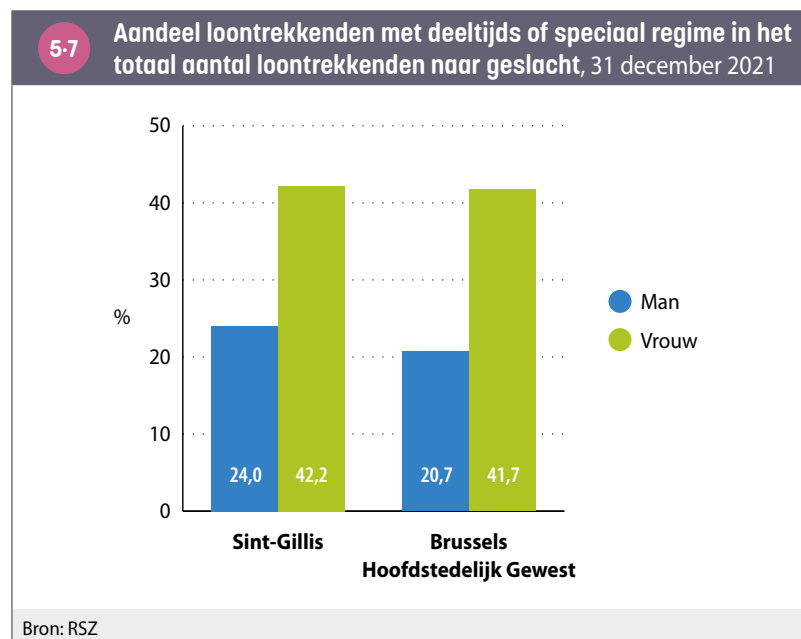

5.4. KENMERKEN VAN DE LOONTREKKENDEN IN SINT-GILLIS

In 2019 zijn 16.185 inwoners van Sint-Gillis loontrekkende. 13 % van hen werkt in de gemeente waar ze wonen, en 87 % werkt daarbuiten¹¹. In tegenstelling tot het volgende hoofdstuk ('Economische activiteit'), waar wordt ingegaan op de loontrekkenden die in Sint-Gillis werken, richt dit hoofdstuk zich op de kenmerken van de loontrekkenden die in Sint-Gillis wonen.

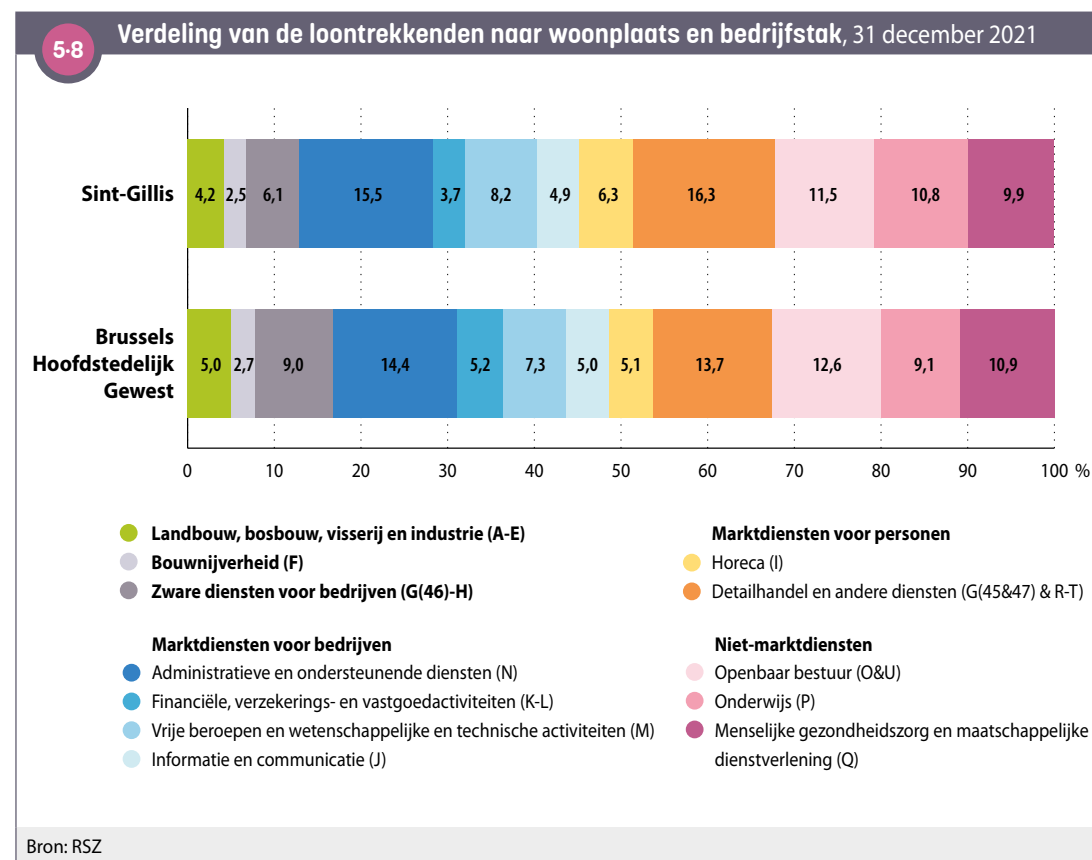
Deeltijdse loontrekkenden

Over het algemeen werken vrouwen, in Sint-Gillis net als in het Gewest als geheel, veel vaker deeltijds dan mannen. 42 % van de vrouwelijke loontrekkenden van Sint-Gillis heeft een deeltijdse baan, tegenover 24 % van de mannelijke loontrekkenden. Het aandeel deeltijds werkenden ligt bij de mannen van Sint-Gillis wel hoger dan in het Brussels Gewest **5.7**.

Activiteitssectoren van de loontrekkenden van Sint-Gillis

De verdeling van de loontrekkenden van Sint-Gillis per bedrijfstak verschilt niet veel van de situatie in het hele gewest. Loontrekkenden van Sint-Gillis zijn evenwel proportioneel iets sterker vertegenwoordigd in de sector **detailhandel en andere diensten**, de horeca, het onderwijs, de **administratieve en ondersteunende diensten** en de gespecialiseerde, technische en wetenschappelijke activiteiten. Omgekeerd zijn de loontrekkenden van Sint-Gillis, nog steeds in vergelijking met de gewestelijke verdeling, relatief minder vertegenwoordigd in onder meer de sector van de financiële, verzekerings- en vastgoedactiviteiten, die van de **zware diensten voor bedrijven** en de industrie **5.8**.

11 Bron: Steunpunt Werk.

6. ECONOMISCHE ACTIVITEIT

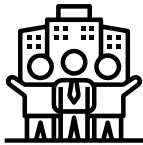
6-1

Beschrijving van de economische activiteiten in Sint-Gillis, 2019

5.073

maatschappelijke zetels, btw-plichtig

1.636

lokale vestigingseenheden

35.177

werknemers

4.442

zelfstandigen

203

werknemers in de internationale instellingen

6.1. ALGEMENE SITUATIE

In 2019 bevinden er zich 5.073 [maatschappelijke zetels](#) van btw-plichtige ondernemingen en 1.636 [vestigingseenheden](#) (exploitatiezetels van ondernemingen met ten minste één bij de RSZ aangegeven werknemer)¹² op het grondgebied van Sint-Gillis. Die ondernemingen hebben 35.177 personen in dienst (die in de gemeente werken, maar er niet noodzakelijk wonen). Daarnaast zijn er 4.442 zelfstandigen actief in Sint-Gillis¹³ **6-1**. Tot slot zijn op het grondgebied van Sint-Gillis 203 jobs verbonden aan Europese en internationale instellingen.

6.2. DE SPECIFIEKE ECONOMISCHE KENMERKEN VAN SINT-GILLIS

In vergelijking met het hele Brussels Gewest hebben de banen in Sint-Gillis de volgende kenmerken **6-2**:

- Het aandeel zelfstandigen is lager (11% van de actieve beroepsbevolking in Sint-Gillis is zelfstandig, tegenover 13% in het Gewest).
- Het aandeel ambtenaren is in verhouding veel hoger dan in het Brussels Gewest in zijn geheel, in tegenstelling tot arbeiders en bedienden: 35% van de loontrekkenden die in Sint-Gillis werken is ambtenaar, wat dubbel zo veel is als de 18% ambtenarenjobs in het Gewest in zijn geheel. Het zeer hoge percentage ambtenaren wordt onder meer verklaard door de aanwezigheid van een aantal ministeries (onder andere aan het Victor Hortaplein), de Federale Pensioendienst (gevestigd in de Zuidertoren) en de NMBS.

¹² Het aantal [maatschappelijke zetels](#) van btw-plichtige bedrijven is bijna altijd groter dan het aantal [vestigingseenheden](#) in een gemeente. Dat komt doordat de statistieken van de btw-plichtige bedrijven ook ondernemingen bevatten die geen werknemers aangeven bij de RSZ, zoals het geval is voor een groot aantal zelfstandigen. Deze bedrijven zonder loontrekkende werknemers zijn niet opgenomen in de statistieken van de lokale vestigingseenheden.

- Het aandeel mannen en vrouwen onder de loontrekkenden is bijna gelijk in de gemeente, terwijl vrouwen licht in de meerderheid zijn in het Gewest.

6-2

Kenmerken van de werkenden, naar werkplaats, 2019

	Sint-Gillis	Brussels Gewest
Aandeel van de zelfstandigen bij de werkenden	11,2 %	13,2 %
Verdeling van de arbeid in loondienst volgens statuut		
Aandeel arbeiders	14,3 %	20,1 %
Aandeel bedienden	51,1 %	61,9 %
Aandeel ambtenaren	34,6 %	17,9 %
Verdeling van de loontrekkenden naar geslacht		
Aandeel vrouwen	50,2 %	51,2 %
Aandeel mannen	49,8 %	48,8 %
Bronnen: Steunpunt Werk, RSZ; berekeningen BISA		
Noot: de gegevens met betrekking tot status en geslacht hebben betrekking op de loontrekkenden zoals geteld door de RSZ.		

Wat de kenmerken van het bedrijfsleven in Sint-Gillis betreft, telt de gemeente in verhouding tot het aantal inwoners meer bedrijven dan het Brussels Gewest in zijn geheel, zowel met betrekking tot het aantal [maatschappelijke zetels](#) als tot het aantal [vestigingseenheden](#). Het verschil valt vooral op bij de maatschappelijke zetels: er zijn 104,5 maatschappelijke zetels per 1.000 inwoners in Sint-Gillis, tegenover 93 per 1.000 in het Gewest. De nabijheid van het Zuidstation

¹³ Een bedrijf kan gekoppeld zijn aan een rechtspersoon (nv, bvba, coöperatie) of een natuurlijke persoon (een zelfstandige). Een [maatschappelijke zetel](#) is de centrale vestiging van een bedrijf (de enige als het bedrijf 1 vestiging heeft, de plaats waar de jaarbalans wordt opgemaakt als het er meerdere heeft). De statistieken tellen het aantal bedrijven met een btw-nummer. Niet alle bedrijven hebben een btw-nummer, de vrije beroepen zijn bijvoorbeeld niet btw-plichtig. Het aantal [zelfstandigen](#) komt overeen met het aantal inschrijvingen van het RSVZ. Dat aantal omvat in principe alle zelfstandigen, ook de helpers.

en de Louizalaan maakt van Sint-Gillis een bevoorrechte locatie voor maatschappelijke zetels.

Daarnaast ligt de **indicator van de ondernemingsdynamiek**, die het verschil meet tussen het aantal oprichtingen en stopzettingen van ondernemingen in de loop van een jaar, in Sint-Gillis hoger dan in het Brussels Gewest in zijn geheel **6.3**:

Zeer grote bedrijven (meer dan 200 werknemers) zijn proportioneel meer aanwezig in Sint-Gillis. Dat kan ook in verband gebracht worden met de aanwezigheid van grote werkgevers zoals de NMBS, de Federale Pensioendienst, gewestelijke instanties zoals Hub.Brussels of de maatschappelijke zetels van sociale secretariaten enz.

6.3 Beschrijving van de ondernemingen, 2020		
	Sint-Gillis	Brussels Gewest
Aantal maatschappelijke zetels voor 1.000 inwoners	104,5	92,9
Aantal lokale vestigingseenheden voor 1.000 inwoners	32,6	30,9
Indicator van de ondernemingsdynamiek	3,5 %	2,9 %
Aandeel lokale vestigingseenheden:		
van 1 tot 4 werknemers	64,3 %	64,8 %
van 5 tot 9 werknemers	15,1 %	14,6 %
van 10 tot 49 werknemers	14,9 %	15,6 %
van 50 tot 199 werknemers	3,5 %	3,7 %
van meer dan 200 werknemers	2,2 %	1,3 %

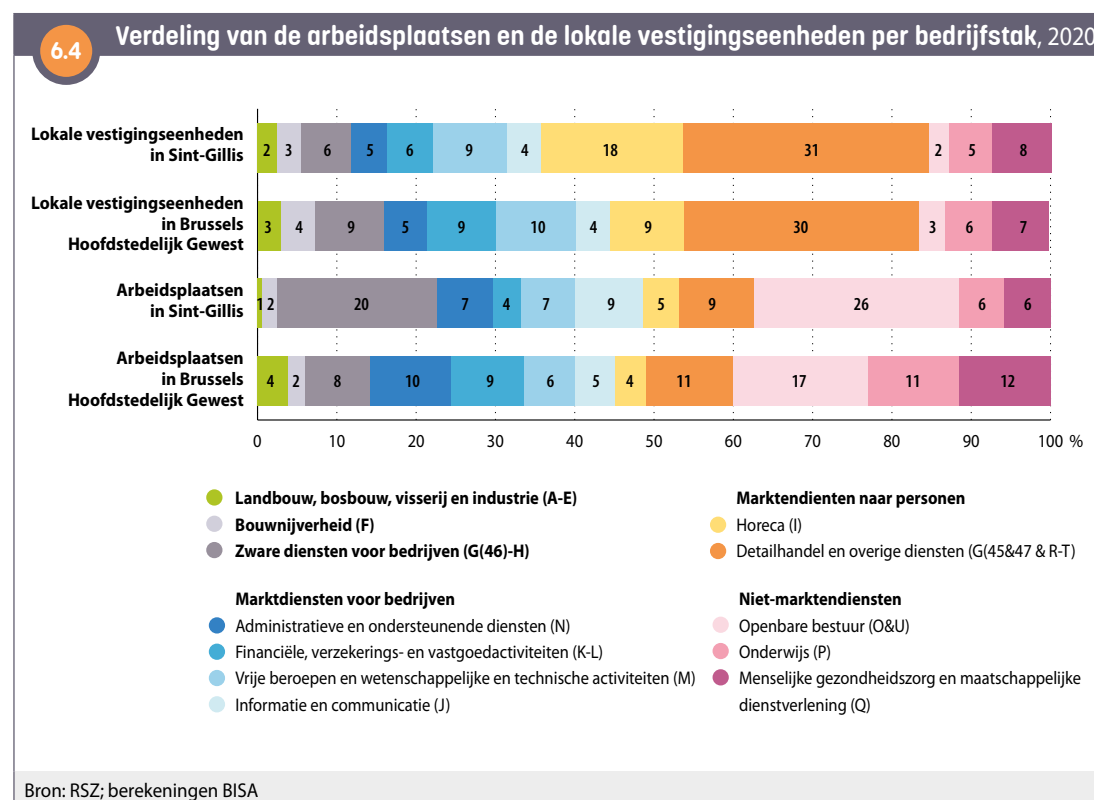
Bronnen: RSZ, Statbel, BISA; berekeningen BISA

De specifieke sectorale kenmerken van de gemeente, in vergelijking met het Gewest als geheel, zijn de volgende **6.4**:

- De overheidssector is oververtegenwoordigd en vormt de belangrijkste sector voor wat het aantal jobs betreft in Sint-Gillis. Het gaat om relatief weinig vestigingen, maar het betreft wel grote federale of gewestelijke instanties (bijvoorbeeld de RSZ, Hub.Brussels, de Federale Regie der Gebouwen, enz.).
- De tweede sector, die eveneens oververtegenwoordigd is (in vergelijking met het Gewest), is die van de **zware diensten voor bedrijven**. Het grote

gewicht van deze sector wordt veroorzaakt door de specifieke activiteiten in de branche 'reizigersvervoer per spoor', met name door de aanwezigheid van de NMBS en Infrabel.

- Ook de informatie- en communicatiesector is oververtegenwoordigd wat het aantal banen betreft, onder meer door de vestiging van meerdere bedrijven in gedeelde kantoorgebouwen, zoals de Village Partenaire.
- In termen van het aantal vestigingen, zijn de oververtegenwoordigde sectoren in Sint-Gillis de horeca en de **kleinhandel en andere diensten**, door de aanwezigheid van enkele van de grootste handelskernen in het Brussels Gewest¹⁴ (Bovenstad, Sint-Gillis, Bara ...).
- Daartegenover zijn andere sectoren, wat het aantal jobs betreft, ondervertegenwoordigd in de gemeente, zoals financiële, verzekerings- en vastgoedactiviteiten, het onderwijs, menselijke gezondheidszorg en maatschappelijk werk en de industrie.

¹⁴ Zie Hub.Brussels, ULB, Perspective.brussels. 2019. *De Brusselse handel in cijfers – Structuratie van de Brussels handelslandschap*. Brussel: Hub.Brussels, 40 p. https://hub.brussels/app/uploads/2020/01/De_Brusselse_handel_in_cijfers-Structuratie_van_de_Brussels_handelslandschap.pdf

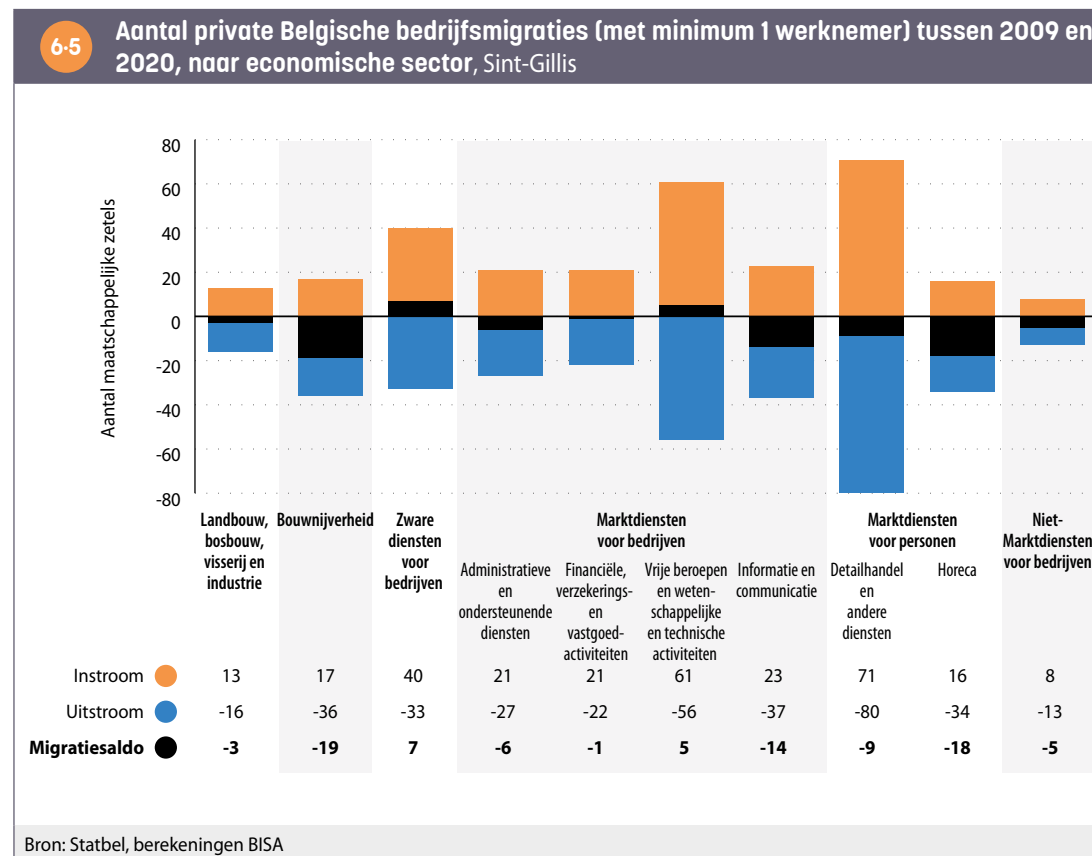
6.3. BEDRIJFSMIGRATIES

Tussen 2009 en 2020 was het **saldo van de bedrijfsmigraties** in Sint-Gillis negatief, net als in andere Brusselse gemeenten (-63 ondernemingen, of -7 per 1.000 ondernemingen). De gemeente heeft bedrijven verloren door de migratie van **maatschappelijke zetels** van Belgische privébedrijven met minstens één werknemer¹⁵. In de periode 2009-2020 hebben zich 291 bedrijven in Sint-Gillis gevestigd en hebben er 354 de gemeente verlaten.

Het saldo van de bedrijfsmigraties in Sint-Gillis is negatief in de grote meerderheid van de activiteitensectoren. De meest negatieve saldi zijn te vinden in de bouw, de horeca en informatie en communicatie. De saldi zijn daarentegen licht positief voor twee sectoren: de **zware diensten voor bedrijven** en de gespecialiseerde, wetenschappelijke en technische activiteiten **6-5**.

Als de migraties van bedrijven in Sint-Gillis worden uitgesplitst naar het gewest van herkomst of bestemming (opnieuw voor de periode 2009-2020), vertoont de gemeente:

- een negatief migratiesaldo voor de migraties uit of naar Vlaanderen en Wallonië (-18 bedrijven, of -2 per 1.000 bedrijven);
- een negatief migratiesaldo uit of naar de 18 andere Brusselse gemeenten (-45 bedrijven, of -5 per 1.000 bedrijven).

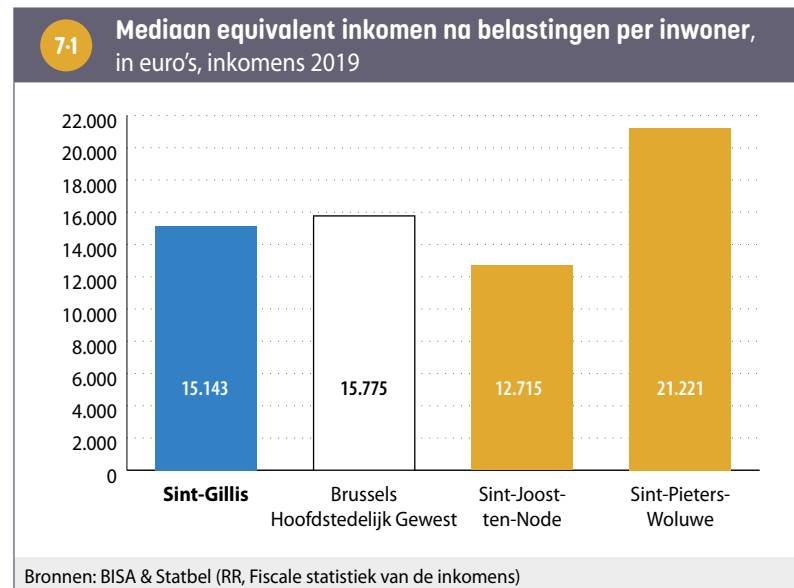

¹⁵ De analyse van de migratie is gebaseerd op de intergemeentelijke verplaatsingen van de **maatschappelijke zetels** van Belgische privébedrijven met ten minste één werknemer over de periode 2009-2020 (zie de Focus nr. 54 en 55 van het BISA voor meer methodologische details).

7. INKOMENS

7.1. FISCALE INKOMENS

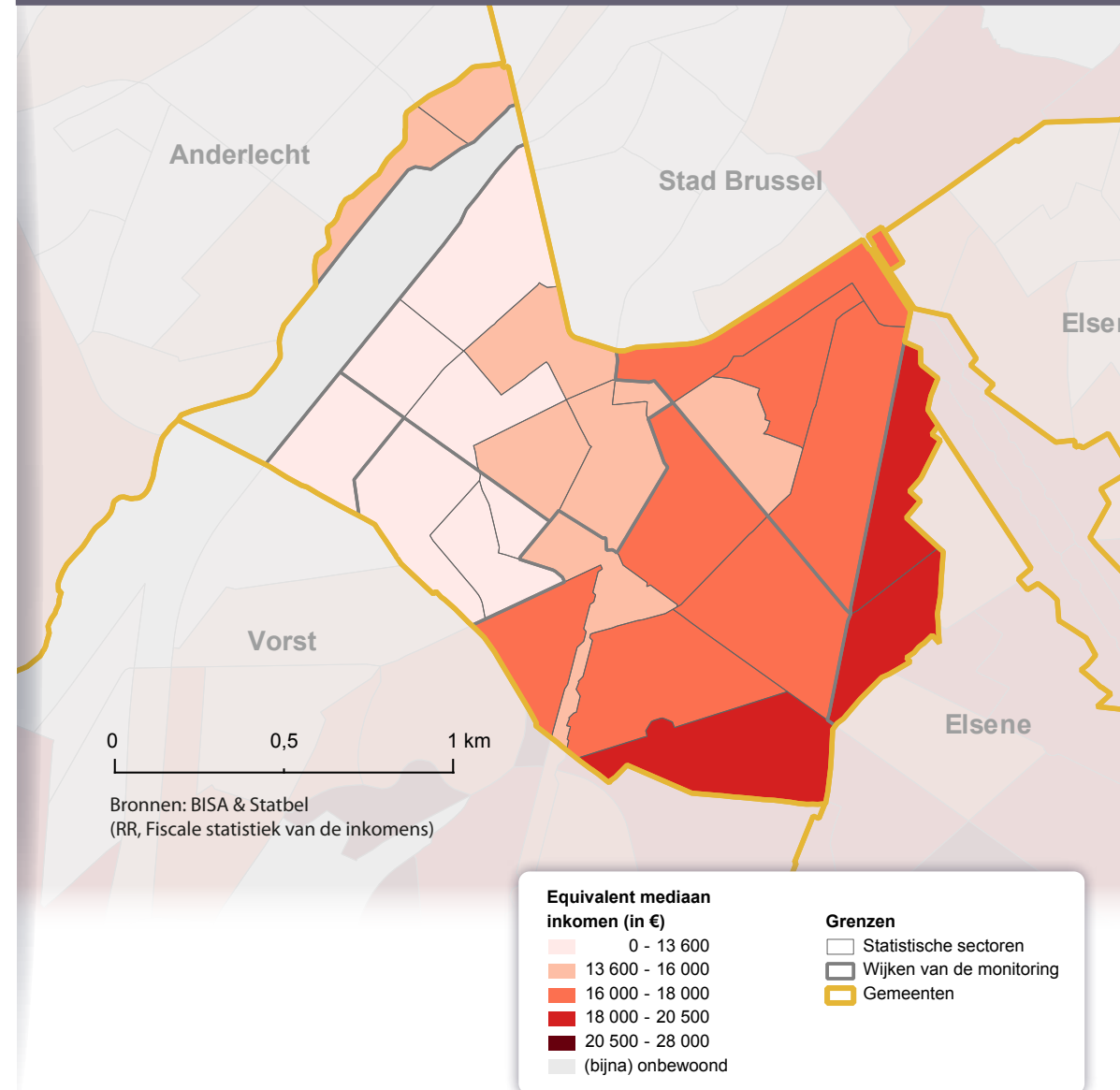
Op basis van de [fiscale statistieken](#) en rekening houdend met de samenstelling van de huishoudens, bedraagt in 2019 het [mediaan equivalent inkomen per inwoner na belastingen](#)¹⁶ in Sint-Gillis 15.143 euro, wat 4 % onder de Brusselse mediaan ligt. Onder de Brusselse gemeenten ligt dit inkomen het laagst in Sint-Joost-ten-Node en het hoogst in Sint-Pieters-Woluwe [7-1](#).

De [mediane equivalente inkomens na belastingen](#) variëren op het grondgebied van Sint-Gillis [7-2](#). De gemeente situeert zich in de [eerste kroon](#) en overlapt enerzijds deels met de [arme sikkel](#) in het noordwesten en anderzijds

¹⁶ In dit hoofdstuk worden de termen 'mediaan inkomens' of 'mediaan equivalent inkomen' door elkaar gebruikt om te verwijzen naar het 'mediaan equivalent inkomen per inwoner na belastingen'.

7-2 Mediaan equivalent inkomen na belastingen per inwoner per statistische sector, Sint-Gillis, in euro's, inkomens 2019

met de oostelijke eerste kroon in het zuidoosten (waar de sociaal-economische situatie vergelijkbaar is met die van Elsene en Etterbeek). In Sint-Gillis zijn de mediane inkomens dan ook laag in het lager gelegen deel van de gemeente (dicht bij Anderlecht) en nemen ze geleidelijk aan toe richting het hoger gelegen deel van de gemeente (dicht bij Elsene): de laagste mediane inkomens (minder dan 13.600 euro) zijn terug te vinden in de **sectoren** van de **wijken** Hallepoort en Bosnië en in de sector Koningslaan. Ze zijn nog relatief laag (tussen 13.600 en 16.000 euro) in de sectoren aan het Sint-Gillisvoorplein, bereiken een gemiddeld niveau (16.000 tot 18.000 euro) tussen het Stadhuis en de Guldenvlietlaan en liggen hoger (18.000 tot 20.500 euro) in de buurt van de Gevangenis van Sint-Gillis **7-2**. In geen enkele sector ligt het mediane inkomen boven de 20.000 euro (het hoogste van de gemeente is 19.006 euro in de sector Gevangenis van Sint-Gillis).

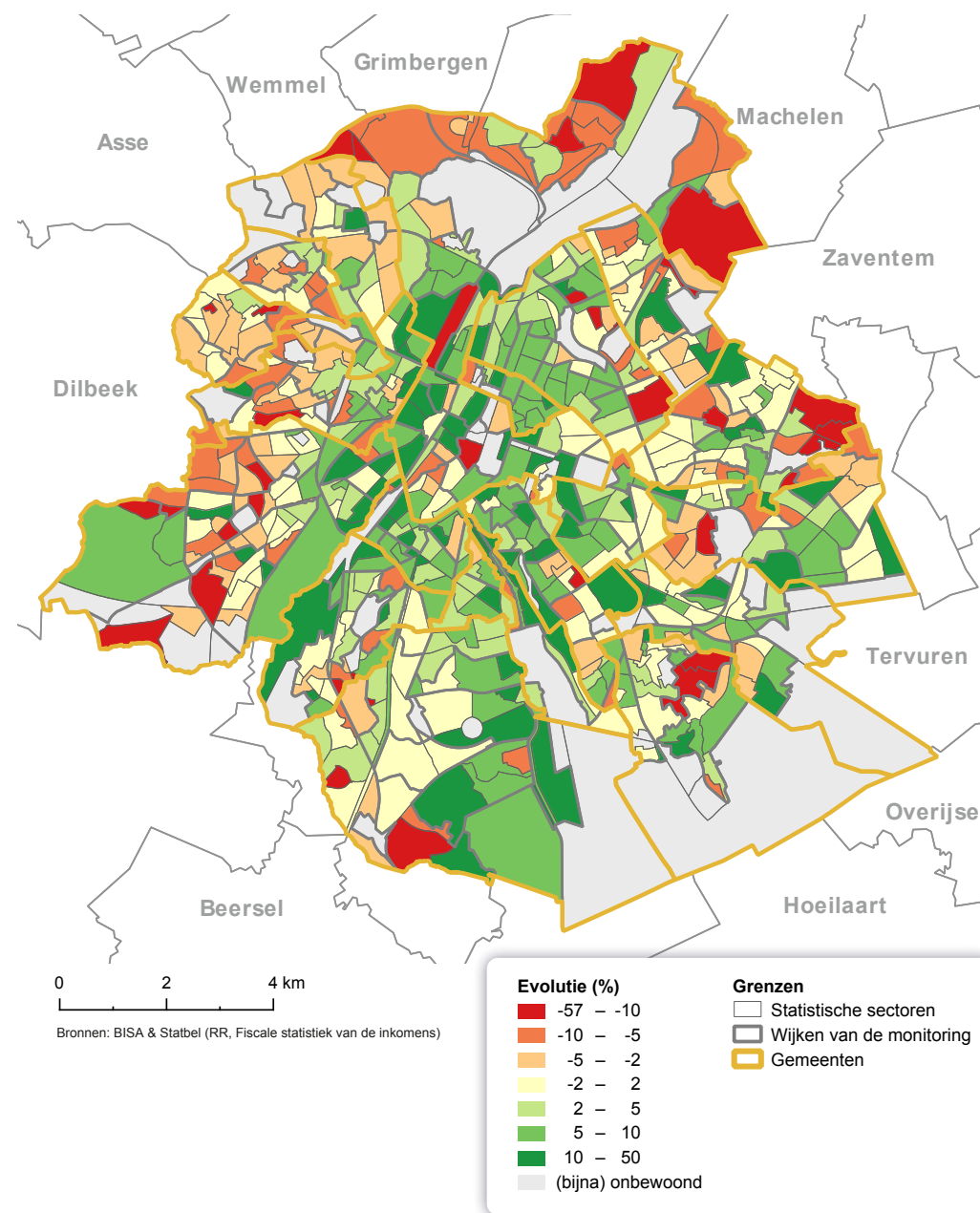
Kaart **7-3** toont de evolutie van de inkomens in reële termen¹⁷ per **statistische sector** tussen 2009 en 2019 in het Brussels Gewest. In het algemeen stijgt het **mediaan equivalent inkomen** in de **eerste kroon** van de stad (waarvan Sint-Gillis deel uitmaakt), in het bijzonder langs het kanaal in de **arme sikkkel** (wat wel nog altijd een van de meest achtergestelde gebieden van de hoofdstad blijft). Ook heel wat meer welvarende sectoren vertonen een toename van het inkomen, vooral in het zuidoostelijke kwadrant van de **tweede kroon**. Daar tegenover zien we een daling van het mediane inkomen in veel statistische sectoren in de tweede kroon, in het bijzonder in het noordwesten van het Gewest, maar ook in heel wat sectoren met sociale huisvesting¹⁸.

Het gemiddelde mediane inkomen stijgt in heel Sint-Gillis, met uitzondering van de **statistische sector** Capouilletstraat (waar het licht gedaald is). De statistische sectoren waar het mediaan inkomen het meest is gestegen zijn Jamar, Engelandstraat, Denemarkenstraat, Dethystraat, Metaalstraat en Bareel.

Deze inkomensevoluties in een **statistische sector/wijk** kunnen het gevolg zijn van een verandering in het inkomen van inwoners die gedurende heel de periode ter plaatse zijn gebleven, maar ook van bewegingen van de bevolking (migratie, geboorten en sterfgevallen) en de evolutie van de kenmerken hiervan.

7-3

Evolutie van het mediaan equivalent inkomen na belastingen per inwoner per statistische sector, Brussels Hoofdstedelijk Gewest, in %, inkomens 2009-2019

17 Het betreft de evolutie van de reële inkomens of bij constante prijzen, dus met neutralisatie van de gevolgen van de inflatie.

18 Zie BISA (2021) voor meer informatie over deze evoluties.

De mate van **inkomensongelijkheid**, gemeten aan de hand van de **Gini-coëfficiënt**, ligt in Sint-Gillis een klein beetje boven het gemiddelde van de 19 gemeenten **7.4**. Dat was een paar jaar geleden nog niet het geval (zie Zoom op de gemeenten 2016).

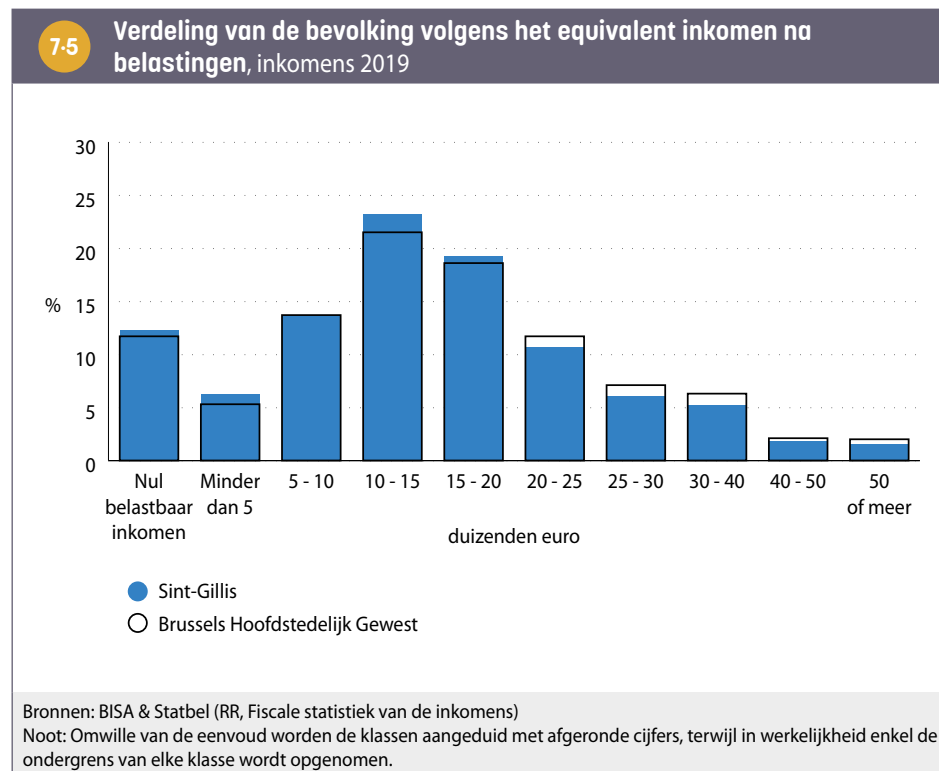
7.4 Gini-coëfficiënt op basis van het equivalent inkomen per persoon, inkomens 2019		
	Sint-Gillis	Gemiddelde van de 19 Brusselse gemeenten
Gini-coëfficiënt – Totaal belastbaar inkomen per persoon	0,42	0,41
Gini-coëfficiënt – Inkomen na belastingen per persoon	0,34	0,33

Bronnen: BISA & Statbel (RR, Fiscale statistiek van de inkomens)

Personen met een **equivalent inkomen na belastingen** tussen 10.000 en 20.000 euro zijn oververtegenwoordigd in Sint-Gillis in vergelijking met het gewestelijke niveau. De inwoners van de gemeente zijn daarentegen ondervertegenwoordigd in alle inkomensklassen boven de 20.000 euro, vooral in deze tussen 20.000 en 40.000 euro. De ondervertegenwoordiging is minder uitgesproken in de nog hogere inkomensklassen **7.5**.

Het aandeel van de bevolking dat leeft in een gezin met een totaal netto belastbaar inkomen dat nul bedraagt, is in Sint-Gillis een klein beetje groter dan in het Brussels Gewest. De aangiften waarvan het totaal netto belastbaar inkomen nul is, zijn van personen met vrijgestelde inkomens of die geen enkel inkomen aangeven aan de personenbelasting. Het kan gaan om personen die niet-belastbare sociale uitkeringen (zoals het leefloon en tegemoetkomingen voor personen met een handicap) ontvangen, maar ook om internationale ambtenaren, bepaalde studenten enz.

De in de vorige paragraaf vermelde categorieën van belastingplichtigen kunnen in bepaalde gevallen ook worden teruggevonden in de klassen met heel lage equivalente inkomens (lager dan 5.000 euro), terwijl hun effectieve inkomen in werkelijkheid soms hoger ligt. Personen in deze inkomensklasse zijn eveneens oververtegenwoordigd in Sint-Gillis. Deze inkomensklassen moeten met voorzichtigheid worden geïnterpreteerd, gezien de vertekeningen die inherent zijn aan de **fiscale statistiek** (zie glossarium).

Wanneer men het belastbare inkomen bekijkt dat individueel door de belastingplichtigen wordt aangegeven, ligt het mediane belastbaar inkomen van de vrouwen in Sint-Gillis globaal lager dan dat van de mannen, net als in de rest van het Brussels Gewest **7.6**. Dat geldt bij alle types huishoudens met uitzondering van de alleenstaanden. Zowel op gewestelijk niveau als in Sint-Gillis geven alleenstaande vrouwen een hoger belastbaar mediaan inkomen aan dan alleenstaande mannen. De mediane inkomens in Sint-Gillis liggen lager dan in het Gewest, ongeacht het geslacht of het type huishouden.

7.6 Mediaan belastbaar inkomen van de aangevers naar geslacht en positie in het huishouden, in euro's, inkomens 2019

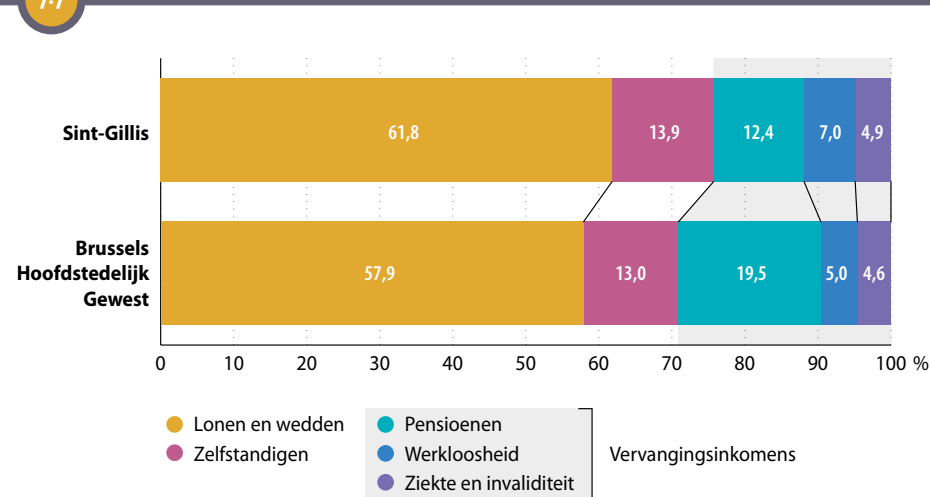
	Sint-Gillis			Brussels Hoofdstedelijk Gewest		
	Man	Vrouw	Totaal	Man	Vrouw	Totaal
Alleenwonend	16.074	17.207	16.614	18.090	19.182	18.753
Samenwonend of gehuwd zonder kinderen	20.002	16.552	18.436	23.208	18.087	21.060
Samenwonend of gehuwd met kind(eren)	21.539	16.014	19.384	23.438	17.525	21.052
Alleenstaande ouder	18.376	16.714	17.080	21.221	18.032	18.495
Totaal	18.735	16.782	17.678	21.751	18.408	19.886

Bronnen: BISA & Statbel (RR, Fiscale statistiek van de inkomens)

Noot: • Alleen aangevers die op 1 januari 2019 18 jaar of ouder waren, zijn in deze tabel opgenomen.
 • Aangevers met een nul of negatief belastbaar inkomen (gecorrigeerd met het huwelijksquotiënt) werden uitgesloten voordat het mediaan inkomen werd berekend.
 • De regel 'Totaal' bevat alleen aangevers met het type positie in het huishouden dat in deze tabel wordt gepresenteerd. De inkomens van leden van collectieve huishoudens, kinderen, andere leden van een huishouden of personen die tot andere soorten huishoudens behoren, zijn niet in aanmerking genomen voor de berekening van de medianen in de regel 'Totaal'.

De analyse van de bron van de fiscale inkomens (voor belastingen) van 2019 geeft aan dat het aandeel van de inkomens van loontrekkenden groter is in Sint-Gillis dan in het Gewest (62 % tegenover 58 %). Ook het aandeel van de inkomens afkomstig van werkloosheidsuitkeringen is groter in Sint-Gillis (7 % tegenover 5 % in het Gewest). Omgekeerd is het aandeel van de inkomens afkomstig van pensioenen kleiner in Sint-Gillis dan in het Gewest als geheel (12 % tegenover 19,5 %), wat samenhangt met het kleinere aandeel ouderen in de gemeente, maar wellicht ook met gemiddeld lagere pensioenbedragen (waaronder IGO), zie verder **7.7**.

7.7 Componenten van het gezamenlijk netto inkomen, inkomens 2019

Bronnen: BISA & Statbel (Fiscale statistiek van de inkomens)

Noot: De inkomens van zelfstandigen worden in de aangiften van de personenbelasting doorgaans onderschat.

7.2. PERSONEN DIE EEN UITKERING ONTVANGEN

Het aantal mensen dat een vervangingsinkomen (werkloosheids- of invaliditeitsuitkering) of een sociale bijstandsuitkering ontvangt, is een indicator van het aantal mensen dat met een **beperkt inkomen** moet rondkomen, dichtbij en soms onder de [armoederisicogrens](#).

Van de inwoners van Sint-Gillis op beroepsactieve leeftijd (18-64 jaar) ontvangt in 2021 11 % een werkloosheidsuitkering, 5 % een invaliditeitsuitkering, 7 % een [leefloon](#) of [equivalent leefloon](#) en 2 % een tegemoetkoming voor personen met een handicap. Van de jongeren tussen 18 en 24 jaar ontvangt 16 % een leefloon (of equivalent leefloon), ofwel meer dan één op de zes jongvolwassenen.

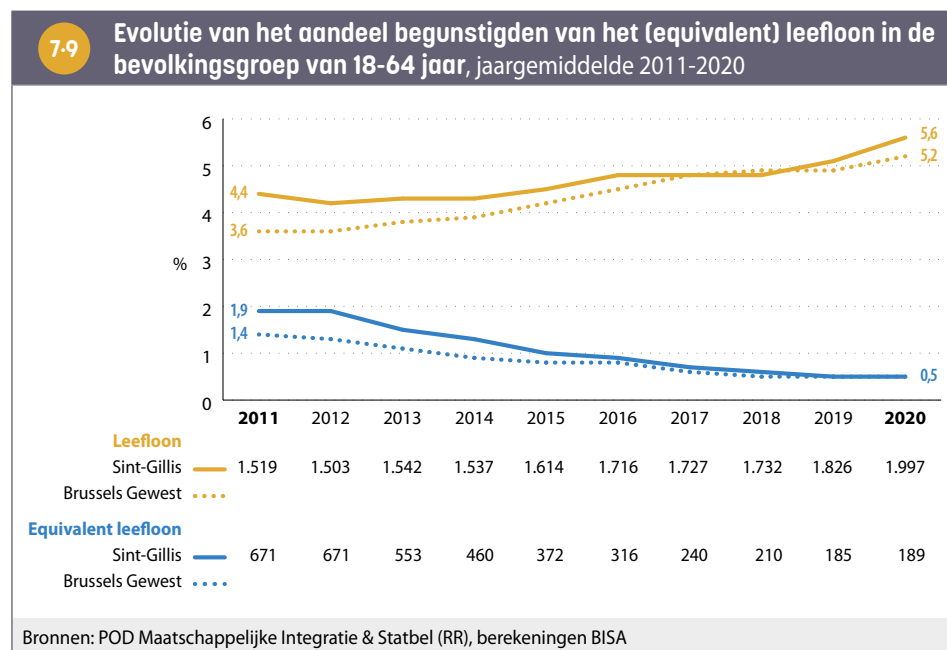
Daarnaast bedraagt het aandeel 65-plussers dat een IGO ontvangt er 21 %, tegenover 13 % in het Brussels Gewest. Daarmee is het na Sint-Joost de Brusselse gemeente met het hoogste aandeel. Het sociaal-economische profiel van de ouderen in Sint-Gillis is gemiddeld vaker achtergesteld dan in de rest van het Gewest. Het verschil tussen Sint-Gillis en het Gewest in het percentage personen dat sociale bijstand ontvangt, is groter bij de oudere generaties dan bij de jongere generaties. Daarnaast ontvangt 10 % van de ouderen in Sint-Gillis een tegemoetkoming voor mensen met een handicap, tegenover 6 % in het Gewest [7-8](#).

	Sint-Gillis			Brussels Hoofdstedelijk Gewest	
	Aantal (2021)	% (2011)	% (2021)	% (2011)	% (2021)
Bevolking van 18 tot 24 jaar	3.940	100,0	100,0	100	100
Leefloon of equivalent leefloon (OCMW)	630	9,6	16,0	9,1	15,4
Werkloosheids- of inschakelingsuitkering (1)	114	8,0	2,9	7,9	2,5
Bevolking van 18 tot 64 jaar	35.572	100,0	100,0	100	100
Leefloon of equivalent leefloon (OCMW)	2.355	6,3	6,6	5,0	6,0
Werkloosheids- of inschakelingsuitkering (1)	3.759	15,6	10,6	13,2	8,5
Invaliditeitsuitkeringen (2)	1.742	2,6	4,9	3,4	5,1
Tegemoetkomingen voor personen met een handicap (2)	631	1,7	1,8	1,8	2,0
Bevolking van 65 jaar en ouder	4.672	100,0	100,0	100	100
Inkomensgarantie voor ouderen (IGO)	1.001	17,6	21,4	9,3	12,7
Tegemoetkomingen voor personen met een handicap (2)	472	9,7	10,1	6,0	6,4

Bronnen: POD MI, RVA, RIZIV, FOD Sociale Zekerheid - DGPH, FPD, Statbel (RR); berekeningen BISA
 (1) Het gaat om het aantal betalingen van uitkeringen.
 (2) Gegevens voor december 2010 en december 2020.

De **evolutie** van het aandeel van de ontvangers van een **leefloon** in de bevolking op beroepsactieve leeftijd (18-64 jaar) vertoont een toename tussen 2011 en 2020, zowel in Sint-Gillis als in het Brussels Gewest in zijn geheel **7.9**. In Sint-Gillis wordt evenwel nog een stagnatie opgetekend tussen 2011 en 2014. Het percentage ontvangers van een leefloon stijgt er dan vervolgens in 2015 en 2016¹⁹, om vervolgens weer relatief te stagneren en op het einde van de periode terug te stijgen, met name in de context van de coronacrisis.

Het aantal en het aandeel inwoners dat een **equivalent leefloon** ontvangt zijn gedaald in de periode 2011-2020 (vóór de oorlog in Oekraïne), net als in het Brussels Gewest in zijn geheel. Deze daling kan worden verklaard door de afname van de migratiestromen en door een aantal maatregelen die op federaal niveau zijn genomen binnen het asiel- en migratiebeleid. Dat heeft in de hier bestudeerde periode geleid tot een vermindering van het aantal asielzoekers en vreemdelingen die niet in het bevolkingsregister ingeschreven zijn, welke mogelijk in aanmerking komen voor financiële hulp. Een deel van hen werd ook naar opvangstructuren doorverwezen. Het moet worden benadrukt dat deze cijfers dateren van vóór de oorlog in Oekraïne en de instroom van vluchtelingen uit dat land, aangezien de Oekraïense vluchtelingen onder tijdelijke bescherming (onder de vereiste voorwaarden) recht hebben op een equivalent leefloon.

¹⁹ De stijging in 2015 en 2016 is waarschijnlijk gedeeltelijk te wijten aan de hervormingen met betrekking tot de inschakelingsuitkeringen van de RVA, die sindsdien beperkt zijn tot 3 jaar waardoor veel mensen zijn uitgesloten van het recht op deze uitkeringen. Een aantal van deze mensen hebben dan een beroep gedaan op het OCMW.

7.3. RECHTHEBBENDEN OP DE VERHOOGDE TEGEMOETKOMING (RVT)

Het aantal **rechthebbenden op de verhoogde tegemoetkoming** (RVT) voor de verzekering voor geneeskundige verzorging kan worden gebruikt als indicator voor het aantal mensen dat in moeilijke financiële omstandigheden leeft.

In januari 2021 hebben 13.206 inwoners van Sint-Gillis recht op de verhoogde tegemoetkoming als titularis of als persoon ten laste, d.w.z. 26,8 % van de bevolking. Dat is een hoog percentage en ligt ongeveer even hoog als in het Gewest als geheel (26,5 %). De RVT-percentages per leeftijdsgroep zijn voor elke leeftijdsgroep onder 65 jaar in Sint-Gillis en op gewestelijk niveau weliswaar vergelijkbaar, maar de helft (50 %) van de 65-plussers in Sint-Gillis heeft een RVT-statuuat, tegenover een derde in het Brussels Gewest (33 %). Armoede en bestaansonzekerheid komen dus beduidend vaker voor bij ouderen in Sint-Gillis dan bij ouderen op gewestelijk niveau **7.10**.

7.10 Aantal en percentage rechthebbenden op de verhoogde tegemoetkoming in het kader van de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging (RVT), naar leeftijdsklasse en geslacht, januari 2021

Leeftijdsklasse	Sint-Gillis						Brussels Hoofdstedelijk Gewest		
	Aantal rechthebbenden ⁽¹⁾			Percentage rechthebbenden ⁽¹⁾ in de bevolking			Percentage rechthebbenden ⁽¹⁾ in de bevolking		
	Man	Vrouw	Totaal	Man	Vrouw	Totaal	Man	Vrouw	Totaal
Jonger dan 18 jaar	1.528	1.434	2.962	33,1	33,1	33,1	32,7	32,7	32,7
18 - 24 jaar	607	608	1.215	32,2	29,6	30,8	31,8	31,7	31,8
25 - 64 jaar	3.183	3.505	6.688	19,7	22,7	21,1	19,4	23,8	21,6
65 jaar en ouder	962	1.379	2.341	46,9	52,6	50,1	30,6	35,3	33,4
Totaal	6.280	6.926	13.206	25,4	28,3	26,8	24,8	28,2	26,5

Bronnen: BISA, KSZ (DWH AM&SB), Statbel (RR)
 (1) Titularissen en personen ten laste.

8. GEMEENTELIJKE FINANCIËN

8.1. KERNINDICATOREN VOOR DE GEMEENTELIJKE FINANCIËN

De gewone begroting van de gemeente betreft het geheel van ontvangsten en uitgaven die op een regelmatige en gebruikelijke wijze voorvallen. De ontvangsten en uitgaven betreffende investeringen hebben een onregelmatig karakter. Ze worden apart in beschouwing genomen, in de zogeheten buitengewone begroting.

Van 2015 tot 2019 had Sint-Gillis een overschot in de gewone dienst, toen haar ontvangsten groter waren dan haar uitgaven. In 2020 namen, ten gevolge van de COVID-19-crisis, de uitgaven van de gemeente echter snel toe terwijl haar ontvangsten afnamen. De gewone dienst vertoonde dat jaar bijgevolg een negatief saldo. Het gecumuleerd resultaat bleef wel ieder jaar positief.

De ontvangsten en de uitgaven van een gemeente hangen sterk af van haar aantal inwoners. Om gemeenten te kunnen vergelijken worden de ontvangsten en de uitgaven, alsook de schuld en de investeringen daarom uitgedrukt **per inwoner**.

In de rekeningen van 2015-2020 waren de gewone ontvangsten en uitgaven per inwoner in Sint-Gillis gemiddeld in deze periode hoger dan voor het geheel van de 19 Brusselse gemeenten. De gemiddelde schuld en de gemiddelde investeringsuitgaven per inwoner van de gemeente waren daarentegen lager dan die van de 19 gemeenten samen **8-1**.

8-1 Kernindicatoren van de gemeentelijke financiën, gemiddelde van de rekeningen 2015-2020		
	Sint-Gillis	19 Brusselse gemeenten
Gewone ontvangsten in euro per inwoner	2.097	1.922
Gewone uitgaven in euro per inwoner	2.053	1.886
Schuld in euro per inwoner	1.098	1.463
Investeringsuitgaven in euro per inwoner	170	292

Bronnen: GOB - BPB & Statbel (RR), berekeningen BISA

8.2. STRUCTUUR VAN DE BELANGRIJKSTE GEWONE ONTVANGSTEN EN UITGAVEN

De **fondsen en dotaties**²⁰ vormen als geheel de grootste bron van **ontvangsten** voor Sint-Gillis. Het aandeel van deze bron ligt hoger in vergelijking met de 19 gemeenten samen (45 % voor Sint-Gillis ten opzichte van 38 % voor het geheel van de 19 gemeenten, gemiddelde 2015-2020). De algemene dotatie aan de gemeenten is goed voor 21 % van de ontvangsten van Sint-Gillis, de andere fondsen en dotaties voor 24 % **8-2**. Herleid tot het aantal inwoners, ligt de algemene dotatie van Sint-Gillis in de periode 2015-2020 bij de hoogste van de 19 gemeenten (compenserende rol voor de lagere eigen inkomsten van de gemeente). Dat geldt ook voor de andere fondsen en dotaties in Sint-Gillis.

De tweede grootste ontvangstenbron in Sint-Gillis zijn de opcentiemen op de **onroerende voorheffing**²¹. Hun aandeel in de gewone ontvangsten is kleiner in vergelijking met de 19 gemeenten samen (21 % van de gewone ontvangsten in Sint-Gillis tegenover 29 % voor de 19 gemeenten, gemiddelde van de rekeningen van 2015-2020). Herleid tot het aantal inwoners toont de gemeente een opbrengst uit de onroerende voorheffing die lager is dan voor het geheel van de 19 Brusselse gemeenten, bij een gemeentelijk percentage opcentiemen in de buurt van het regionale gemiddelde en ondanks een hoge kantoordichtheid. De gemeente telt echter heel wat van de onroerende voorheffing vrijgestelde overheidsgebouwen.

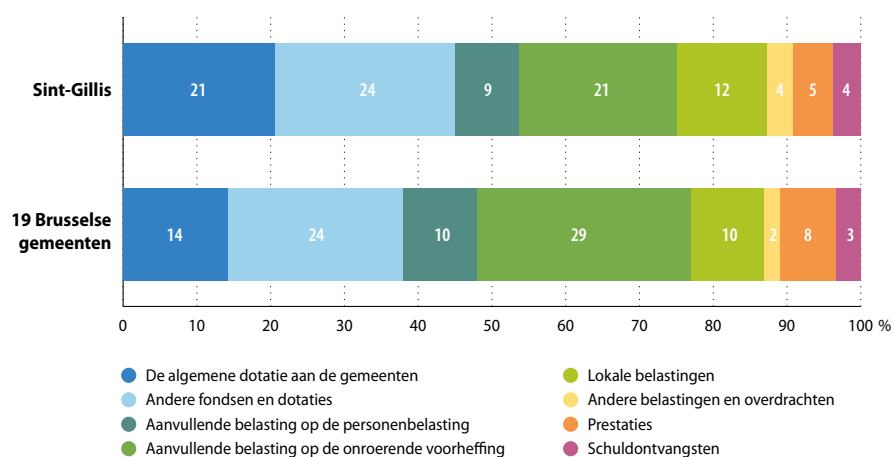
De ontvangsten van de **gemeentebelasting** (12 %) en de opcentiemen bij de **personenbelasting**²² (9 %) vormen de derde en de vierde inkomensbron voor de gemeente. Net zoals de opbrengst uit de onroerende voorheffing, ligt ook de opbrengst uit de personenbelasting per inwoner in Sint-Gillis onder het niveau van de 19 gemeenten samen. Het mediaan inkomen ligt in de gemeente immers lager dan op regionaal niveau (zie hoofdstuk **7**, Inkomens), terwijl het tarief van de personenbelasting in Sint-Gillis aansluit bij het regionale gemiddelde.

²⁰ Algemene dotatie aan de gemeenten (ADG): dotatie vanwege het Brussels Gewest om de algemene financiering te verzekeren. Andere fondsen en dotaties: voor specifieke doeleinden.

²¹ Belasting op het bezit van onroerende goederen, zoals woningen en gronden.

²² Belasting op de inkomens van particulieren, zoals lonen en uitkeringen.

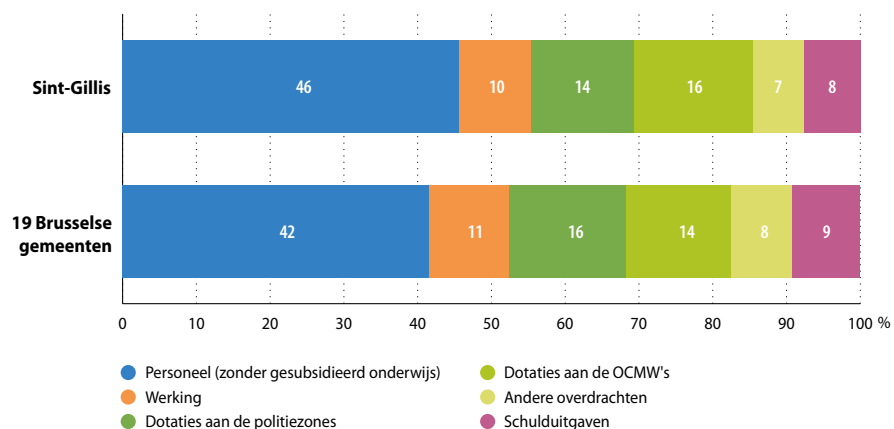
8-2 Verdeling van de gewone ontvangsten (zonder het gesubsidieerd onderwijs), gemiddelde van de rekeningen 2015-2020

Bron: GOB - BPB, berekeningen BISA

Noten: • De ontvangsten uit prestaties zijn degene die betrekking hebben op de levering van een goed of een dienst door de gemeente (bijvoorbeeld huurinkomsten voor een gebouw).
• De schuldontvangsten omvatten hoofdzakelijk de dividenden die de gemeenten krijgen van de intercommunales en daarnaast de kredietinteresten.

8-3 Verdeling van de gewone uitgaven (zonder het gesubsidieerd onderwijs), gemiddelde van de rekeningen 2015-2020

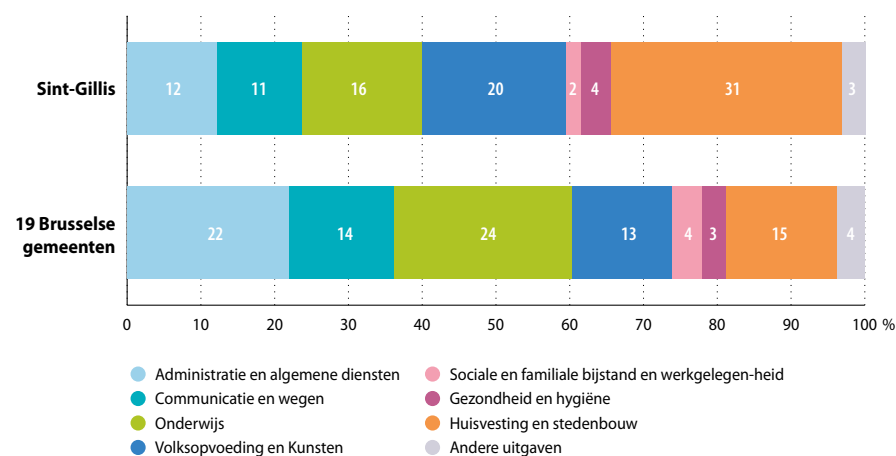
Bron: GOB - BPB, berekeningen BISA

Net als in de andere gemeenten, zijn de personeelskosten de belangrijkste **uitgaven** van de gemeente Sint-Gillis. Zo werd in de periode 2015-2020 gemiddeld 46 % van de gewone uitgaven besteed aan de personeelskosten van het gemeentebestuur, tegenover 42 % voor de 19 gemeenten (8-3). De dotatie aan het OCMW is relatief iets hoger in Sint-Gillis dan in de 19 gemeenten samen, in tegenstelling tot de werkingsuitgaven, de schuldontvangsten, de dotatie aan de politiezone en de andere overdrachten (opgetrokken voor de 19 gemeenten door de Stad Brussel).

8.3. INVESTERINGEN

De **investeringsuitgaven** schommelen sterk van jaar tot jaar. Men kan echter vaststellen dat de domeinen huisvesting en stedenbouw (31 %) en volksoepvoeding en kunsten (20 %) in de periode 2015-2020 een aanzienlijk deel van de investeringen in Sint-Gillis hebben vertegenwoordigd. Onderwijs vertegenwoordigt een relatief minder groot aandeel van de investeringen in Sint-Gillis in die periode (16 % tegenover 24 % voor de 19 gemeenten) (8-4), net zoals administratie en algemene diensten (12 % tegenover 22 % voor de 19 gemeenten) (8-4).

8-4 Verdeling van de investeringsuitgaven per functie, gemiddelde van de rekeningen 2015-2020

Bron: GOB - BPB, berekeningen BISA

9. HUISVESTING

Op 1 januari 2021 zijn er 7.501 gebouwen (5.873 residentieel en 1.628 niet-residentieel) en 27.152 woningen geregistreerd in Sint-Gillis, waaronder 1.119 sociale woningen.

Op het moment van schrijven beschikken we niet over recente gegevens over de huurprijzen op gemeentelijk niveau. De laatst beschikbare gegevens over de huurprijzen op gemeentelijk niveau dateren van 2018. Toen bedroeg de gemiddelde huurprijs 729 euro in Sint-Gillis, tegenover 739 euro op gewestelijk niveau²³. In het algemeen wegen de kosten van huur en nutsvoorzieningen (energie en water) zwaar op het budget van veel Brusselse huishoudens. Ze behoren tot de belangrijkste oorzaken van de overmatige schuldenlast van de huishoudens²⁴.

9.1. KENMERKEN VAN WOONGEBOUWEN

Het woningbestand van de gemeente bestaat uit rijwoningen en appartementsgebouwen. Van de 5.873 woongebouwen in Sint-Gillis zijn 71 % rijhuizen²⁵ en 29 % appartementsgebouwen (tegenover respectievelijk 64 % en 23 % in het Gewest). Halfopen of open bebouwing komt niet voor in de gemeente **9-1**.

9-1 Verdeling van de woongebouwen naar type (kadastraal karakter), 2021				
	Huizen in gesloten bebouwing	Huizen in halfopen bebouwing	Huizen in open bebouwing	Appartementsgebouwen
Sint-Gillis	71 %	0,3 %	0,0 %	29 %
Brussels Gewest	64 %	9 %	4 %	23 %

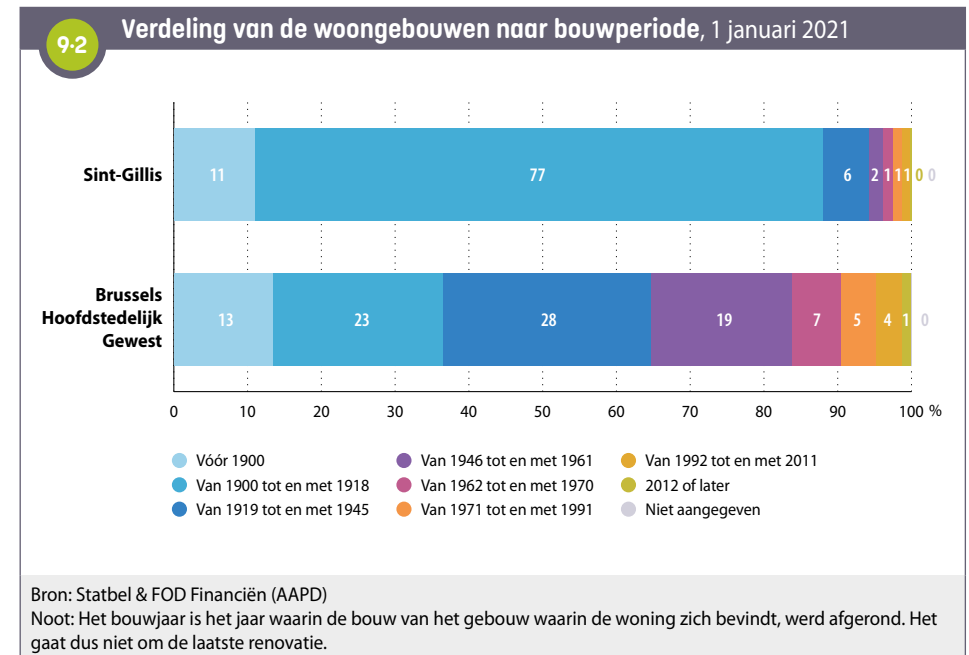
Bron: Statbel & FOD Financiën (AAPD)

23 BGHM, Observatiecentrum van de huurprijzen, enquête 2018 <https://slrb-bghm.brussels/sites/default/files/media/publication/documents/slrbs-obsloyer-enquete2018-nl-web.pdf>. Er dient hierbij opgemerkt dat de woningen in Sint-Gillis kleiner zijn dan het gewestelijke gemiddelde. Er moet ook worden benadrukt dat dit de gemiddelde huurprijzen zijn die huurders daadwerkelijk betaalden in 2018, dus niet de huurprijzen van de nieuw afgesloten huurovereenkomsten of de nieuwe aanbiedingen. De huurprijzen die op deze manier worden berekend liggen aanzienlijk lager dan de gemiddelde huurprijzen voor woningen die onder andere via Immoweb te huur worden aangeboden.

24 Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van Brussel-Hoofdstad (2020).

25 Een aantal van deze gebouwen, geïdentificeerd als huizen, zijn onderverdeeld in meerdere woningen.

Sint-Gillis maakt deel uit van de **eerste kroon**, en telt bijgevolg veel oudere gebouwen. Op het volledige grondgebied van Sint-Gillis vormen oudere woongebouwen – gebouwd tussen 1900 en 1918 – de grote meerderheid met 77 % van het totale woningbestand, meer dan drie keer zoveel als in het Gewest als geheel (waar ze 23 % van het woningbestand uitmaken). Het is de Brusselse gemeente met het grootste aandeel woongebouwen opgetrokken tussen 1900 en 1918 **9-2**.

Op basis van de Census 2011 zijn kleine woningen oververtegenwoordigd in Sint-Gillis in vergelijking met de gewestelijke situatie: 12 % van de woningen heeft 1 of 2 kamers (een aandeel dat dubbel zo groot is als in het Gewest als geheel) en 22 % van de woningen heeft 3 kamers (tegenover 14 % voor het Gewest als geheel). Grote woningen en vooral zeer grote woningen zijn er dan weer ondervertegenwoordigd: woningen met 9 kamers of meer

maken 3,7 % van het woningbestand uit, wat bijna de helft minder is dan op gewestelijk niveau (zie Zoom op de gemeenten, editie 2016).

Het aandeel huurders is hoger dan op gewestelijk niveau: driekwart van de woningen in Sint-Gillis wordt bewoond door huurders, een veel hoger aandeel dan op gewestelijk niveau (Census 2011). Het aandeel door hun eigenaar bewoonde woningen is dan ook veel lager (26 %) dan op gewestelijk niveau (39 %).

9.2. SOCIALE WONINGEN EN ANDERE WONINGEN VAN SOCIALE AARD

Op 31 december 2020 telt Sint-Gillis 1.119 sociale woningen, 35 meer dan in december 2010. In verhouding tot het aantal huishoudens zijn er minder sociale woningen in Sint-Gillis (4,3 per 100 gezinnen) dan op gewestelijk niveau (7,2 per 100 gezinnen) **9-3**.

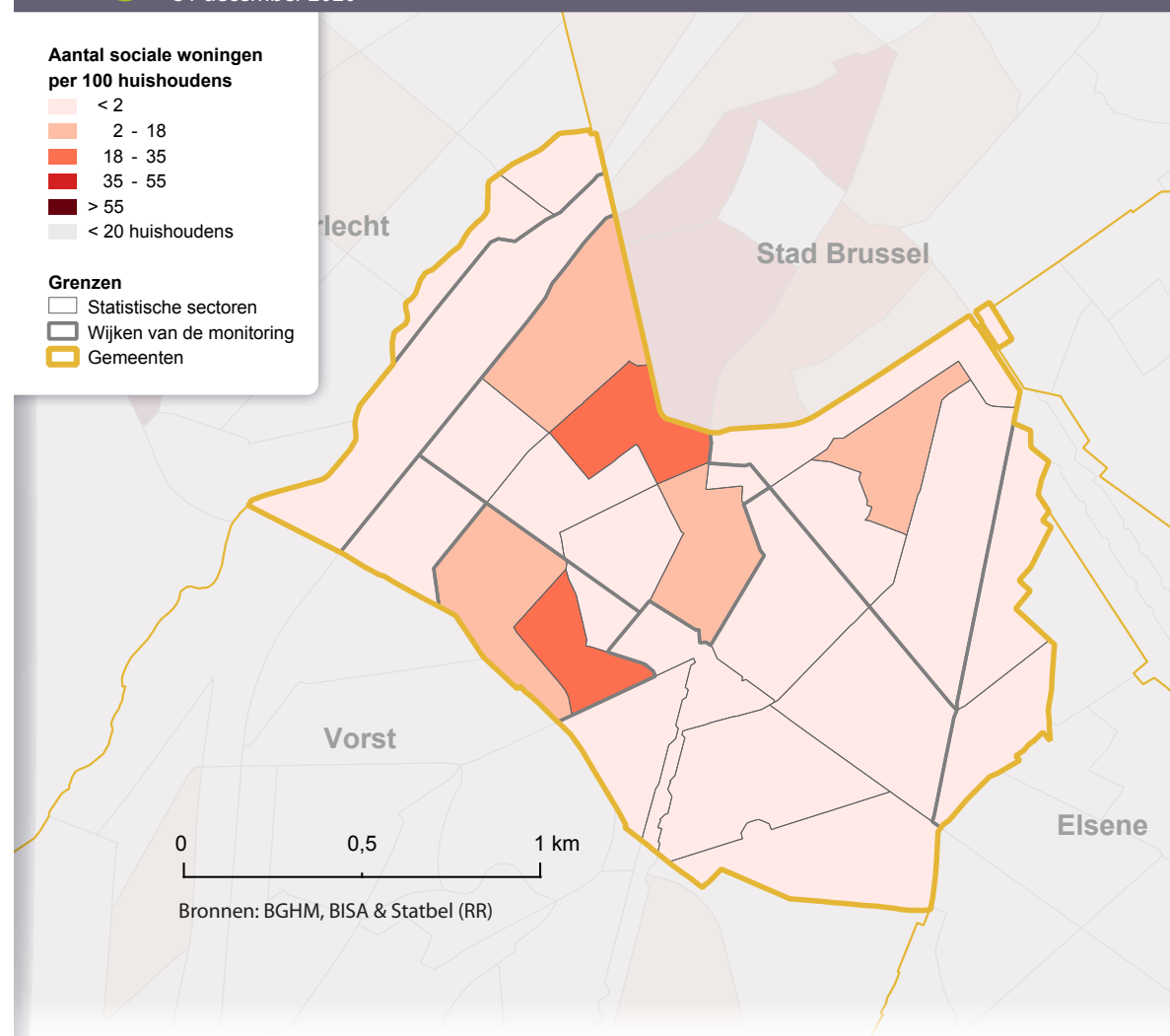
In 2022 staan in Sint-Gillis 1.908 huishoudens (1.947 als de aanvragen voor woningen voor bescheiden en middeninkomens worden meegeteld), of 7 % van de huishoudens in de gemeente, op de wachtlijst voor sociale huisvesting in het Brussels Gewest²⁶.

9-3 Aantal en aandeel sociale woningen, 31 december 2020		
	Sint-Gillis	Brussels Gewest
Aantal sociale woningen	1.119	40.089
Aantal sociale woningen per 100 private huishoudens	4,3	7,2
Bronnen: BGHM en Statbel, berekeningen BISA		

²⁶ Bronnen: BGHM en Statbel, berekeningen Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van Brussel. Aantal gezinnen op de wachtlijst op 8/6/2022, vóór schrappingen.

9-4

Aantal sociale woningen per 100 huishoudens naar statistische sector, Sint-Gillis, 31 december 2020

De Fontainas-sector aan de Hallepoort is goed voor een derde van de sociale huisvesting in de gemeente. De sector telt dan ook 32 sociale woningen per 100 huishoudens. De sector Crickstraat is eveneens goed voor iets minder dan een derde van de sociale woningen in Sint-Gillis, wat daar neerkomt op 22 sociale woningen per 100 huishoudens. Andere sectoren met sociale woningen (maar in kleinere verhoudingen) zijn Regien, Engelandstraat, Voorplein en Schotlandstraat **9-4**.

Naast de sociale woningen zijn er nog andere **'woningen van sociale aard'**. Deze huisvestingscategorie omvat sociale woningen, maar ook andere *"woningen, geproduceerd of beheerd in het kader van een gewestelijk overheidsbeleid, of het nu gaat om de vaststelling van de huurprijs of de voorwaarden voor de aankoop en/of wederverkoop van de onroerende goederen"*²⁷. Binnen deze brede categorie verschillen echter de criteria voor de toegang en het al dan niet permanente sociale karakter van deze woningen.

Wat het **huurbestand** betreft zijn er, naast de sociale woningen die worden verhuurd door de Openbare vastgoedmaatschappijen (OVM's), ook een aantal andere **openbare woningen** met potentieel sociaal karakter (woningen van de gemeente, het OCMW, het Woningfonds en, zeldzamer, de gewestelijke Regie der Gebouwen). Net als bij sociale huisvesting is de duur van de sociale bestemming permanent. Er zijn 1.057 dergelijke woningen in Sint-Gillis²⁸. Sint-Gillis heeft de meeste woningen van dit type per 100 huishoudens (4,1), ruim boven het gewestelijke gemiddelde (1,3). Er moet echter wel worden opgemerkt dat over het algemeen in het Brussels Gewest een deel van deze woningen verhuurd wordt tegen prijzen die dicht aanleunen bij die van de private huurmarkt (en dus voorbehouden zijn aan de middenklasse).

Daarnaast wordt een aantal woningen in privébezit beheerd door **sociale verhuurkantoren** (SVK's), met huurprijzen onder de marktprijs, voor huishoudens met een laag inkomen. Het bedrag dat de huurder betaalt wordt ondermeer bepaald door het huurbedrag dat is overeengekomen met de eigenaar van de woning. Daarnaast is de sociale aard van deze woningen, in tegenstelling tot de openbare woningen, niet permanent. Het is aan de privé-eigenaar om hierover te beslissen. De minimale duur van een contract met een SVK is 3 jaar. In Sint-Gillis worden op 30/09/2019 364 woningen verhuurd via een SVK.

Tenslotte zijn er ook een aantal voorzieningen die de **aankoop** van een woning betaalbarer moeten maken. Sommige overheidsprogramma's zijn gericht op de bouw van woningen en hun verkoop onder de marktprijs²⁹, terwijl andere de toegang tot krediet vergemakkelijken, wat een aankoop op de private markt mogelijk kan maken³⁰. In totaal zijn er 203 sociale koopwoningen in Sint-Gillis³¹ **9.5**.

9.5

Aantal woningen van sociale aard (exclusief sociale woningbouw), huurwoningen en koopwoningen, 2019 en 2020

	Huurwoningen		Koopwoningen
	Openbare huisvesting (met uitzondering van sociale huisvesting)	Particuliere huisvesting (SVK)	
Sint-Gillis	1.057	364	203
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	7.526	6.962	11.079

Bronnen: Woningfonds, Citydev, urban.brussels/DSV, CLTB, Brussel Huisvesting, Gewestelijke Grondregie

27 Perspective.brussels (2021).

28 921 gemeentelijke woningen (gemeente en OCMW, exclusief leegstaande woningen) op 31 december 2019 en 136 woningen van het Woningfonds op 1 januari 2019.

29 Het betreft bijvoorbeeld woningen verkocht door het Woningfonds of Citydev of in het kader van wijkcontracten.

30 Hier gaat het bijvoorbeeld om door het Woningfonds verstrekte leningen.

31 Dit betreft: door het Woningfonds verkochte woningen op 31/12/2020, woningen uit Duurzame Wijkcontracten op 31/12/2020, door Citydev verkochte woningen sinds 2010 en op 31/12/2019 actieve leningen van het Woningfonds.

9.3. VASTGOEDPRIJZEN

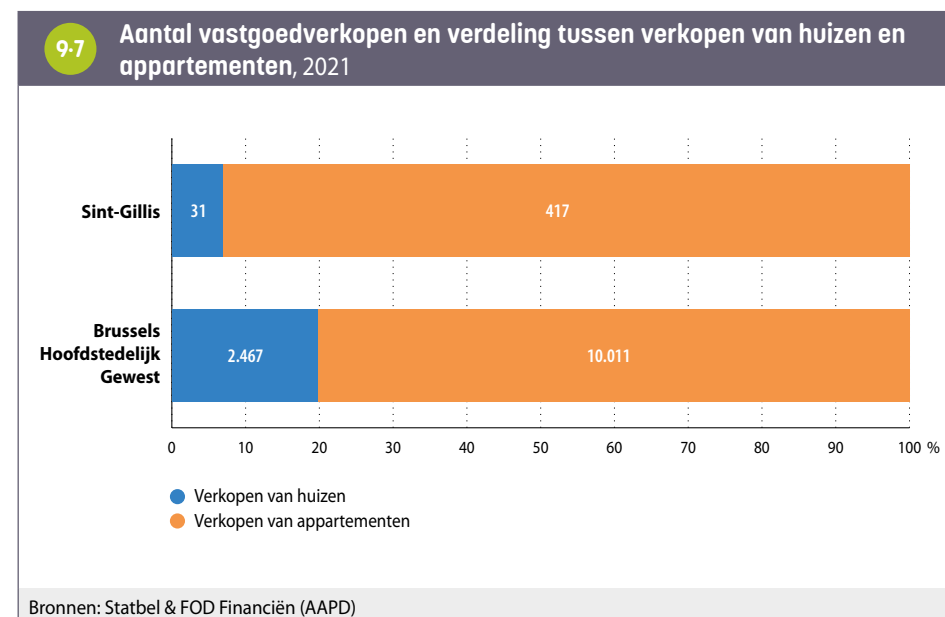
Globaal genomen liggen de vastgoedprijzen in Sint-Gillis hoger dan in het Brussels Gewest. In 2021 bedraagt de mediane verkoopprijs voor appartementen en huizen respectievelijk 281.000 en 480.000 euro in de gemeente, tegenover 240.000 en 455.000 euro voor het Gewest ⁹⁻⁶.

Tussen 2011 en 2021 is de voor inflatie gecorrigeerde mediane verkoopprijs van appartementen en huizen zeer sterk gestegen in Sint-Gillis, nog veel meer dan in het Brussels Gewest in het algemeen. De voor inflatie gecorrigeerde mediane verkoopprijs van appartementen en huizen in de gemeente is gestegen met respectievelijk +43 en +28 %, tegenover +22 en +18 % in het Gewest. Van alle gemeenten in het Brussels Gewest is Sint-Gillis de gemeente waar de appartementsprijzen de afgelopen tien jaar het meest zijn gestegen.

9-6 Woningprijzen (in euro 2021) en aantal transacties, 2011 en 2021	Sint-Gillis		Brussels Gewest	
	2011	2021	2011	2021
Huizen in gesloten en halfopen bebouwing				
Mediane prijs	374.000 €	480.000 €	385.000 €	455.000 €
Aantal transacties	38	31	2.115	2.317
Appartementen				
Mediane prijs	196.000 €	281.000 €	196.000 €	240.000 €
Aantal transacties	303	417	8.276	10.011
Totaal aantal transacties per 100 huishoudens⁽¹⁾	1,35	1,74	1,98	2,23

Bronnen: Statbel (RR) & FOD Financiën (AAPD), berekeningen BISA
 (1) Deze indicator heeft ook betrekking op de verkoop van huizen in open bebouwing.

In 2021 betreft 93 % van de vastgoedverkoop in Sint-Gillis appartementen en 7 % huizen (tegenover respectievelijk 80 en 20 % in het Brussels Gewest) ⁹⁻⁷.

10. MOBILITEIT EN MILIEU

10.1. MOBILITEIT

Autobezit van de huishoudens

In Sint-Gillis zijn er gemiddeld 0,4 auto's per huishouden. Dat cijfer ligt onder het gewestelijke gemiddelde (0,6). Met dit aandeel is Sint-Gillis de tweede minst gemotoriseerde gemeente van het Gewest, net boven Sint-Joost (0,39). Het gemiddelde autobezit is het hoogst in Sint-Pieters-Woluwe (0,95 auto's per huishouden). Over het algemeen hangt het autobezit van de huishoudens af van een aantal factoren, waaronder het inkomen van het huishouden, de samenstelling en de leeftijd van de leden (bijvoorbeeld de aanwezigheid van kinderen in het huishouden), de plaatselijke dichtheid van diensten (winkels enz.) en het bestaan van alternatieven voor verplaatsingen met de eigen wagen³².

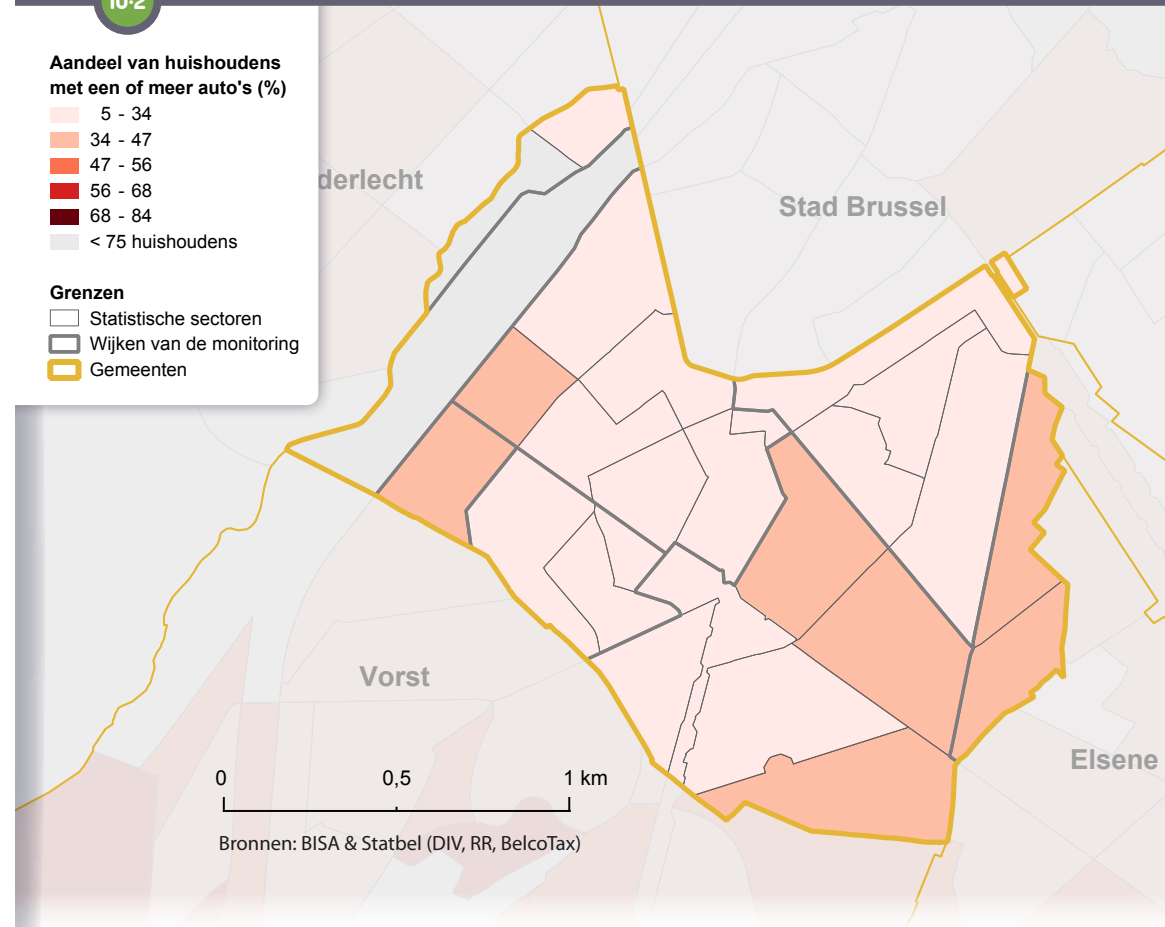
In Sint-Gillis heeft 69 % van de huishoudens geen auto, wat beduidend meer is dan het gewestelijke gemiddelde (52 %). 26,5 % van de huishoudens heeft één auto (tegenover 38 % in het Gewest) en 5 % heeft er twee of meer (tegenover 10 % in het Gewest) **10-1**.

10-1 Autobezit van de huishoudens, 2019				
			Sint-Gillis	Brussels Gewest
Aandeel van huishoudens met:	0 auto's	%	68,7	52,3
	1 auto	%	26,5	37,7
	2 auto's of meer	%	4,8	10,0
Auto's per huishouden		graad	0,4	0,6
Aandeel huishoudens met een bedrijfswagen		%	5,2	7,7
Bronnen: Statbel, berekeningen BISA				

32 Zie BISA (2019).

10-2

Aandeel huishoudens met een auto per statistische sector, Sint-Gillis, 2019

Het aandeel van de huishoudens met auto varieert zeer weinig binnen de gemeente **10-2**. Het autobezit is laag in zowat alle sectoren en ligt maar een beetje hoger in de buurt van Brussel-Zuid en van Elsene.

Het aandeel huishoudens met een bedrijfswagen is in Sint-Gillis kleiner dan in het Gewest (5 % tegenover 8 %) **10-1**. In Sint-Pieters-Woluwe is het aandeel van de huishoudens met een bedrijfswagen het grootst (16 %). Het aandeel is het kleinst in Sint-Joost-ten-Node (2,6 %).

Over het algemeen neemt de kans op het ter beschikking hebben van een bedrijfswagen toe met het salarisniveau van de werknemer. In België beschikt 64 % van de hoogst verloonde werknemers (bovenste deciel³³) over een bedrijfswagen, wat veel minder het geval is voor werknemers met een lager loon (May *et al.*, 2019).

Deelauto's

De eerste deelauto's van Cambio werden in 2003 in gebruik genomen. In het algemeen is het aanbod van Cambio (aantal standplaatsen) tot 2017 sterk toegenomen en blijft het vanaf dan relatief stabiel (Parking.Brussels 2020). Het aanbod is ongelijk verdeeld over het Gewest en is geconcentreerd in het centrum en in de gemeenten van de [eerste kroon](#), vooral in het oosten.

Sint-Gillis is relatief goed voorzien van Cambio-deelauto's. In 2021 zijn er 41 standplaatsen, één per 1.200 inwoners, tegenover één per 1.886 inwoners voor het Gewest in zijn geheel. In Elsene, de best voorziene gemeente, is er één standplaats per 1.094 inwoners, tegenover één per 7.172 inwoners in Anderlecht, de slechtst voorziene gemeente [10-3](#).

In de loop van 2021 werd elke deelauto in Sint-Gillis gemiddeld 421 keer gereserveerd, tegenover gemiddeld 439 keer in het Gewest.

10-3 Vraag en aanbod van Cambio-deelauto's, 2021					
		Sint-Gillis	Brussels Hoofdstedelijk Gewest	Elsene (min. in termen van inwoners/ standpl.)	Anderlecht (max. in termen van inwoners/ standpl.)
Aanbod / Standplaatsen	Standplaatsen	41	647	80	17
	Inwoners per standplaats	1.200	1.886	1.094	7.172
Vraag / Reserveringen	Reserveringen	17.243	284.252	27.350	7.502
	Reserveringen per standplaats	421	439	342	441

Bron: parking.brussels

33 De 10 % best betaalde loontrekkenden.

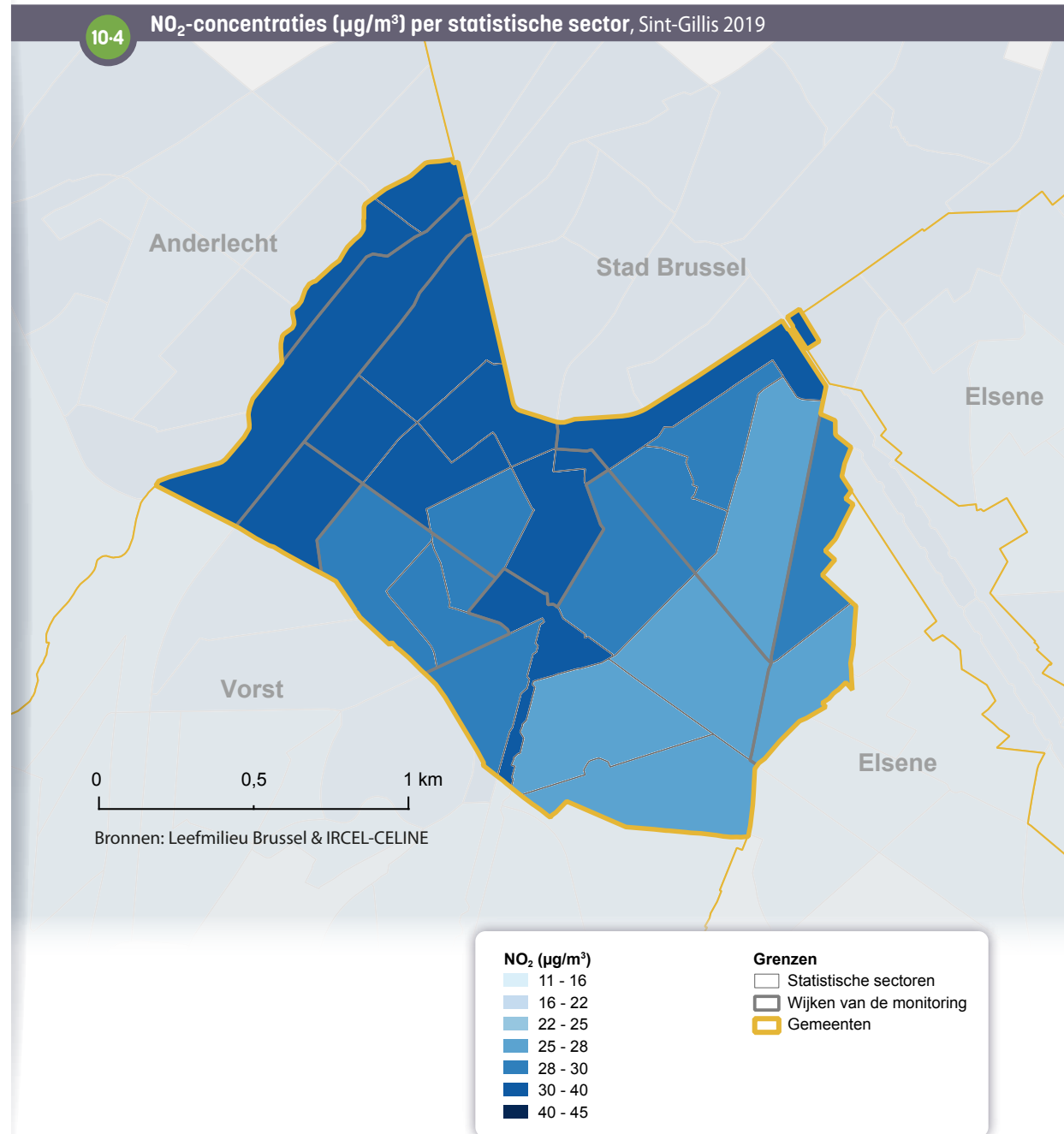
10.2. MILIEU

Luchtverontreiniging

Stikstofdioxide (NO₂) is een gas dat schadelijk is voor de menselijke gezondheid. In het Brussels Gewest is naar schatting ongeveer 4,7 % van de sterfte toe te schrijven aan NO₂-vervuiling, d.w.z. bijna 400 sterfgevallen per jaar (Andrieu *et al.*, 2020). De belangrijkste bronnen van de verontreiniging van de buitenlucht (alle verontreinigende stoffen samen) zijn wegverkeer, verwarming van gebouwen, energieproductie en afvalverbranding. Specifiek voor NO₂ wordt geschat dat 44 % van de concentraties in het Brussels Gewest verband houdt met het wegverkeer en dat 45 % te wijten is aan een bijdrage van buiten het Gewest (Leefmilieu Brussel, 2022).

In het Brussels Gewest liggen in 2021 de [gemiddelde jaarlijkse NO₂-concentraties](#) die in de verschillende meetstations voor de luchtkwaliteit werden geregistreerd, onder de richtwaarden van de EU (40 µg/m³) maar systematisch boven de drempel die sinds 2021 door de WGO wordt aanbevolen (10 µg/m³) (Leefmilieu Brussel 2022).

De NO₂-concentraties zijn ongelijk verdeeld in het Brussels Gewest, waarbij sommige [sectoren](#) tot vier keer meer vervuild zijn dan andere (Andrieu *et al.*, 2020). Als centraal gelegen en dichtbevolkte gemeente is Sint-Gillis in hoge mate blootgesteld aan NO₂. Over het algemeen zijn de concentraties het hoogst in het lager gelegen deel van de gemeente (in de buurt van het Zuidstation, de Fonsnylaan enz.) en langs de binnenring en de grote verkeersassen (Waterloosesteenweg, Alsebergsesteenweg), en iets lager in het hoger gelegen deel (naar Elsene toe) [10-4](#).

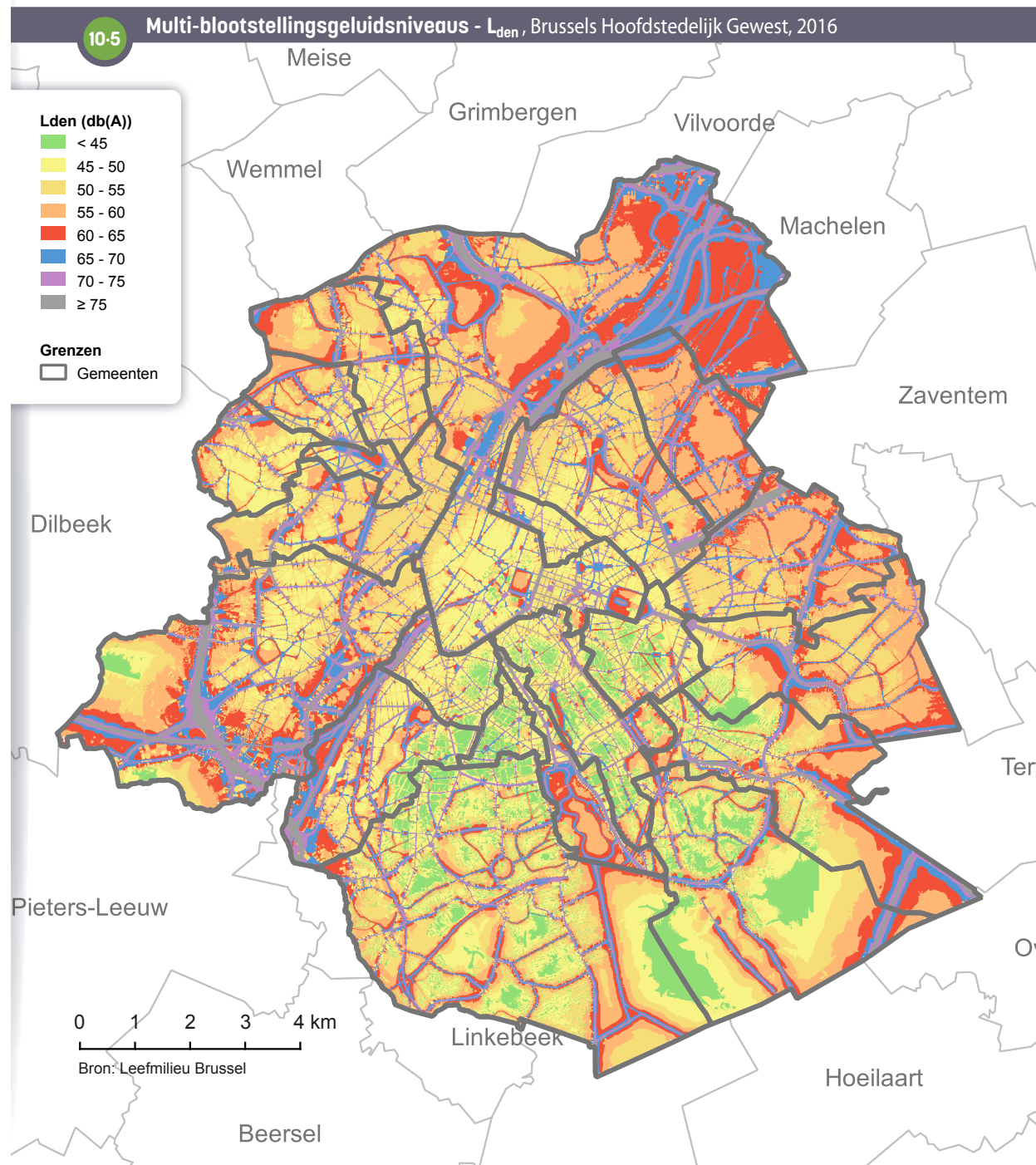
Geluidshinder

De effecten van geluidshinder zijn talrijk: er wordt een onderscheid gemaakt tussen auditieve effecten (gehoorverlies, oorsuizen enz.) en niet-auditieve effecten (slaapstoornissen, hart- en vaatziekten, laag geboortegewicht en vroeggeboorte, cognitieve stoornissen bij kinderen, impact op de mentale gezondheid enz.). Men schat dat "het omgevingslawaai van het wegvervoer alleen al, in het Brussels Gewest verantwoordelijk is voor het verlies van meer dan 10.103 gezonde levensjaren per jaar" (Andrieu et al., 2020).

In het Brussels Gewest wordt ongeveer 70 % van de bevolking blootgesteld aan gemiddelde geluidsniveaus van het wegverkeer die de richtwaarden van de WGO (53 decibel - dB) overschrijden (idem).

De kaart van de geluidsniveaus **10-5** is samengesteld rekening houdend met de geschatte combinatie van het geluid van verschillende transportmodi (weg, lucht en spoor). Het betreft de gemiddelde toestand over 24 uur. Deze kaart houdt geen rekening met lawaai dat bijvoorbeeld verband houdt met de bevolkingsdichtheid, buurtlawaai of de aanwezigheid van cafés/bars.

Volgens deze benadering wordt vooral de omgeving van het Zuidstation blootgesteld aan een zeer hoog geluidsniveau (treinverkeer). Op sommige straten en trajecten genereert het verkeer ook wel wat lawaai, vooral in de buurt van de Brusselse binnenring, maar bijvoorbeeld ook ter hoogte van de Koningslaan en de Bareel van Sint-Gillis.

Groene ruimten

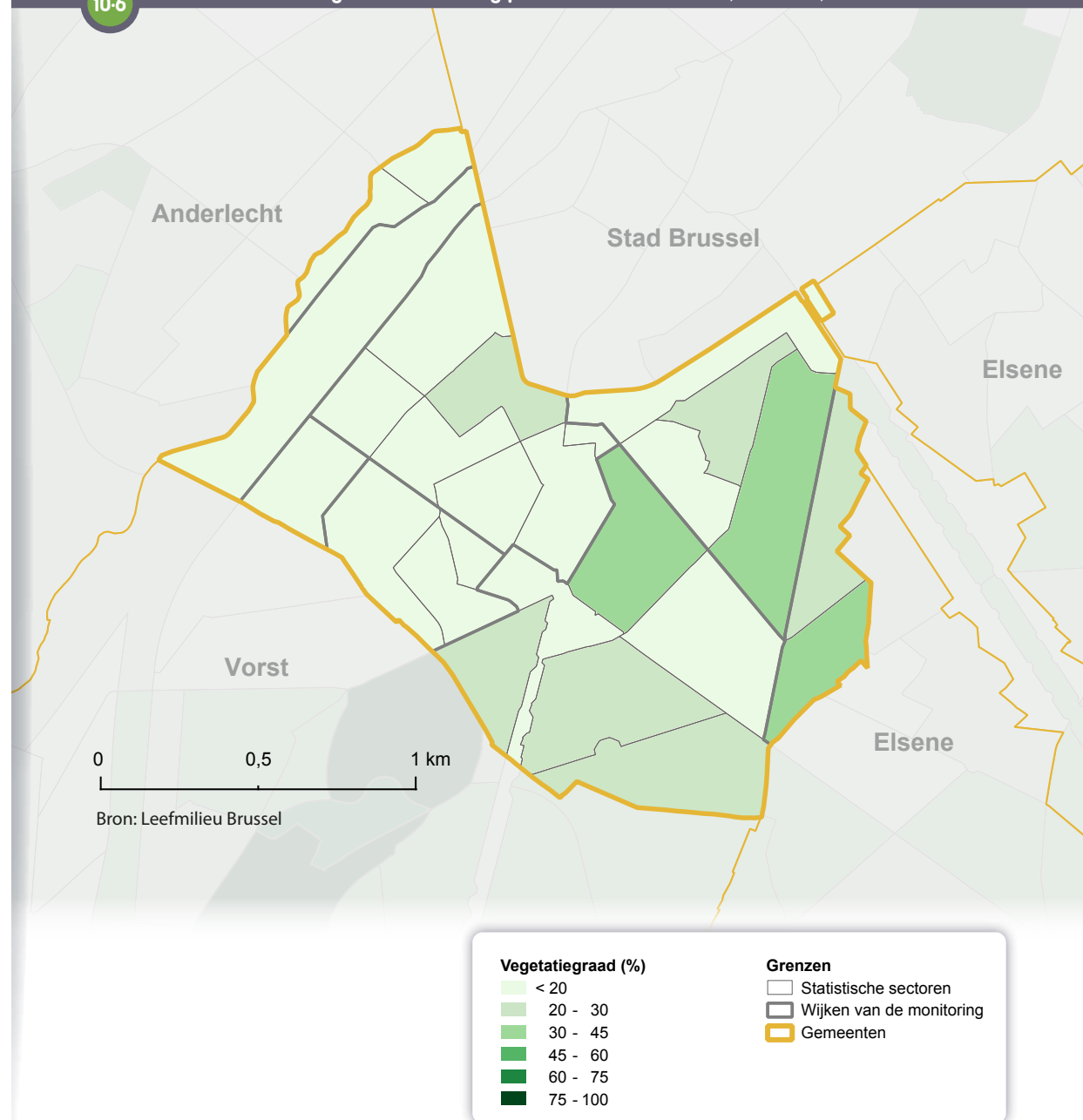
Naast hun rol in het behoud van fauna en flora zijn groene ruimten ook elementen die de levenskwaliteit en de gezondheid ten goede komen. De aanwezigheid van groene ruimten wordt in verband gebracht met een beter humeur, een beter concentratievermogen en minder stress. Minder rechtstreeks helpt de aanwezigheid van groene ruimten ook om lichaamsbeweging aan te moedigen, de luchtkwaliteit te verbeteren, de blootstelling aan lawaai en hitte te verminderen en daardoor het risico op het ontwikkelen van bepaalde ziekten te verlagen (Andrieu *et al.*, 2020). Naast deze effecten op de gezondheid zijn groene ruimten ook ontmoetingsplaatsen die de sociale cohesie kunnen verbeteren.

Sint-Gillis is de *minst groene* gemeente van het Brussels Gewest. In vergelijking met het Gewest in zijn geheel (dat een deel van het Zoniënwoud omvat) is slechts 19 % van het gemeentelijk grondgebied bedekt met vegetatie (tegenover 52 % voor het Gewest) en 13 % met bomen (tegenover 33 % voor het Gewest in zijn geheel) ¹⁰⁻⁷.

Het hele grondgebied van Sint-Gillis is globaal genomen weinig met vegetatie begroeid, maar het lager gelegen deel van de gemeente is in het bijzonder slecht bedeed. Op de kaart komen de iets groenere gebieden overeen met de Parmastraat (aanwezigheid van het Pieter Pauluspark), de Capouilletstraat en de Amazonestraat ¹⁰⁻⁶.

10-6

Aandeel van de vegetatiebedekking per statistische sector, Sint-Gillis, 2020

In Sint-Gillis zijn er bijna geen groene ruimten of recreatiegebieden die toegankelijk zijn voor het publiek, en het enige bestaande park, het Pieter Pauluspark, is erg klein. Andere openbare ruimten, zoals het Marie Jansonplein en het Moricharplein, zijn grotendeels verhard. In Sint-Gillis bestaat 1 % van het grondgebied uit voor het publiek toegankelijke groene en recreatieve ruimten, tegenover 19 % in het Gewest. 46 % van het grondgebied van Sint-Gillis wordt beschouwd als gebied met een gebrek aan publiek toegankelijke groene en recreatieve ruimten, tegenover 27 % van het Gewest. Hoewel dat percentage dus al aanzienlijk hoger is dan in het Gewest als geheel, zou het nog hoger zijn geweest zonder het Dudenpark en het Park van Vorst (gelegen in de naburige gemeente Vorst) en het Hallepoortpark (gelegen in Brussel-Stad), die het gebrek aan groene ruimten in Sint-Gillis gedeeltelijk compenseren ¹⁰⁻⁷.

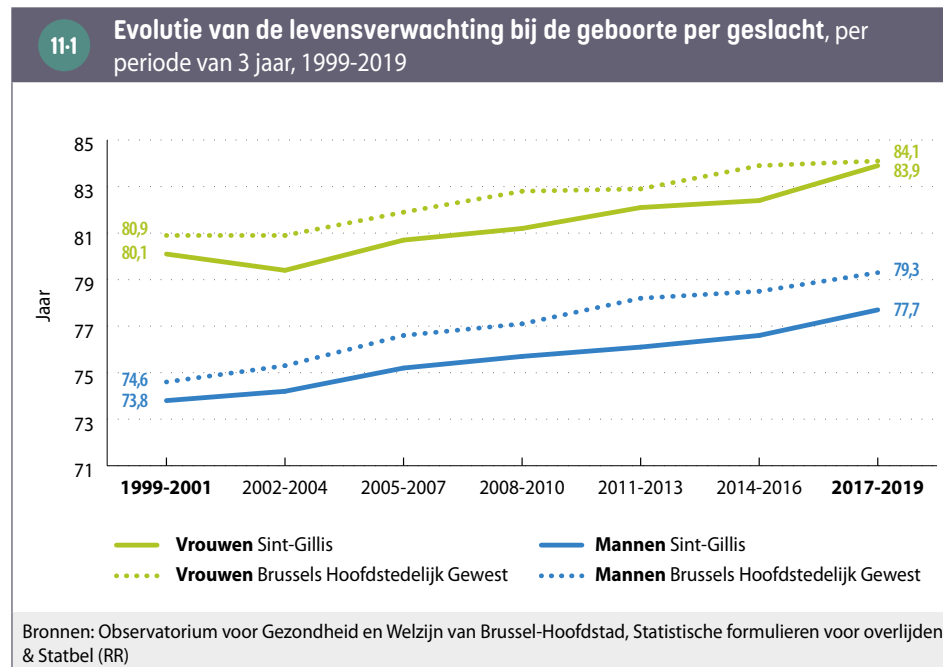
10-7 Kenmerken van de groene ruimten			
	Referentie-jaar	Sint-Gillis	Brussels Gewest
Oppervlakte van de vegetatiebedekking (km ²)	2020	0,5	85,0
Oppervlakte van de boombedekking (km ²)		0,3	53,6
Aandeel van het grondgebied met vegetatiebedekking (%)		19	52
Aandeel van het grondgebied met boombedekking (%)		13	33
Oppervlakte van voor het publiek toegankelijke groene en recreatieve ruimten (km ²)	2021	0,03	30,2
Oppervlakte van het grondgebied waar er een gebrek is aan voor het publiek toegankelijke groene en recreatieve ruimten (km ²)		1,2	43,7
Aandeel van het grondgebied met voor het publiek toegankelijke groene en recreatieve ruimten (%)		1	19
Aandeel van het grondgebied waar er een gebrek is aan voor het publiek toegankelijke groene en recreatieve ruimten (%)		46	27
Dichtheid van voor het publiek toegankelijke groene en recreatieve ruimten per inwoner (m ² /inw)		1	25
Bronnen: Leefmilieu Brussel, Statbel; berekeningen Leefmilieu Brussel & BISA			

11. GEZONDHEID

11.1. LEVENSV ERWACHTING EN MORTALITEIT

Levensverwachting

In de periode 2017-2019 is bij mannen in Sint-Gillis de **levensverwachting** bij de geboorte (77,7 jaar) duidelijk lager dan in het Brussels Gewest (79,3 jaar). Voor vrouwen in Sint-Gillis (83,9 jaar) is er vrijwel geen verschil meer met het gewestelijke gemiddelde (84,1 jaar) in de periode 2017-2019 **11-1**. Dit was wel nog het geval in de periode 1999-2016. Tussen 1999 en 2019 nam de levensverwachting bij geboorte in het Brussels Gewest iets meer toe bij mannen dan bij vrouwen. In Sint-Gillis is de stijging van de levensverwachting bij de geboorte ongeveer even groot bij mannen als bij vrouwen.

De wat lagere levensverwachting in Sint-Gillis kan worden verklaard door de minder gunstige socio-economische situatie van de bewoners in vergelijking met het gewestelijke gemiddelde. Het mediane inkomen ligt lager in Sint-Gillis wanneer men vergelijkt met het ganse Gewest. Armoede en gezondheid zijn nauw met elkaar verbonden. Enerzijds door ongunstigere levensomstandigheden (huisvesting, werksituatie, toegang tot gezonde voeding, armoedestress ...) en anderzijds door een moeilijker toegang tot gezondheidszorgen³⁴.

Vroegtijdig overlijden (voor 75 jaar)

In Sint-Gillis bedraagt het vroegtijdig sterftecijfer (voor 75 jaar), gestandaardiseerd voor leeftijd, 576 per 100.000 mannen en 267 per 100.000 vrouwen voor de periode 2010-2019 **11-2**. Deze cijfers zijn, in vergelijking met het Brussels Gewest, hoger voor mannen (488 per 100.000 mannen) en gelijkaardig voor vrouwen (272 per 100.000 vrouwen).

Het gestandaardiseerd vroegtijdig sterftecijfer is aanzienlijk gedaald in vergelijking met het voorgaande decennium, zowel voor mannen als voor vrouwen. In de periode tussen 2000 en 2009, bedroeg het gestandaardiseerd vroegtijdig sterftecijfer in Sint-Gillis 700 per 100.000 mannen en 389 per 100.000 vrouwen.

Tabel **11-2** geeft een overzicht van de belangrijkste oorzaken van vroegtijdige sterfte. In Sint-Gillis zijn de drie belangrijkste oorzaken voor mannen, kanker aan het ademhalingsstelsel (strottenhoofd, luchtpijp, longen of bronchiën), **ischemische hartziekten** en zelfmoord. Voor vrouwen is dit borstkanker, kanker aan het ademhalingsstelsel en cerebrovasculaire aandoeningen. De belangrijkste doodsoorzaken zouden anders zijn indien men personen van 75 jaar of ouder ook in beschouwing neemt. Longontstekingen, dementie en Alzheimer zijn bijvoorbeeld belangrijke doodsoorzaken bij de inwoners van 75 jaar of ouder van het Brussels Gewest.

34 Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van Brussel-Hoofdstad (2019).

11-2

Vroegtijdige sterftcijfers (<75 jaar) voor de belangrijkste vroegtijdige doodsoorzaken, per geslacht, 2010-2019

	MANNEN			VROUWEN		
	Aantal sterfgevallen Sint-Gillis	Gestandaardiseerd (1) sterftcijfer Sint-Gillis (/100.000)	Gestandaardiseerd (1) sterftcijfer Brussel Gewest (/100.000)	Aantal sterfgevallen Sint-Gillis	Gestandaardiseerd (1) sterftcijfer Sint-Gillis (/100.000)	Gestandaardiseerd (1) sterftcijfer Brussel Gewest (/100.000)
Alle doodsoorzaken	839	576,5	487,8	406	267,1	272,2
Kanker aan strottenhoofd, luchtpijp, longen en bronchiën	109	83,5	55,8	26	17,8	25,3
Ischemische hartziekten	75	57,5	43,0	17	13,5	13,0
Zelfmoord (2)	49	20,6	16,3	16	9,4	7,6
Cerebrovasculaire aandoeningen	30	21,1	20,9	22	15,7	11,4
Chronische aandoeningen van de onderste luchtwegen (inclusief bronchitis, astma, emfyseem)	29	24,8	23,5	17	13,0	14,0
Borstkanker	<10	-	0,3	40	25,3	24,1
Chronische leveraandoeningen	31	21,2	16,8	<10	-	7,6
Alcoholmisbruik (inclusief alcoholpsychose)	25	14,4	6,5	<10	-	1,8
Kanker aan lymfatisch weefsel	17	12,2	12,4	11	8,1	6,9
Pancreaskanker	13	9,4	11,4	14	10,7	7,6
Kanker aan lever en galwegen	19	12,9	9,3	<10	-	3,4
Accidentele vergiftigingen	16	7,1	3,8	<10	-	1,4
Diabetes	16	12,5	8,2	<10	-	3,7
Kanker aan eierstokken	-	-	-	10	6,8	5,5

Bronnen: Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van Brussel-Hoofdstad, Statistische formulieren voor overlijden & Statbel (RR)

(1) Directe standaardisatie waarbij de Europese referentiepopulatie van 2013 werd gehanteerd.

(2) Het aantal sterfgevallen door zelfmoord kan onderschat worden: een aantal zelfdodingen wordt geregistreerd als gebeurtenis waarvan niet duidelijk is of deze al dan niet opzettelijk is.

- Gerangschikt op basis van het totaal (mannen en vrouwen) aantal sterfgevallen per doodsoorzaak.

- Enkel de doodsoorzaken die minstens 10 overlijdens tellen voor een van beide geslachten, zijn opgenomen in deze tabel. Indien er minder dan 10 gevallen zijn, worden de gestandaardiseerde sterftcijfers niet weergegeven.

Voor de meeste doodsoorzaken zien we dat er in Sint-Gillis relatief meer mannen vroegtijdig overlijden in vergelijking met het ganse Gewest. Zo komt kanker aan het ademhalingsstelsel als doodsoorzaak onder mannen opvallend vaker voor in Sint-Gillis in vergelijking met het Brussels Gewest. Een mogelijke verklaring zijn de socio-economische verschillen in rookgedrag (er bestaat bijvoorbeeld een negatief verband tussen opleidingsniveau en het roken van tabak³⁵).

35 Voor meer informatie over sociale ongelijkheden in gezondheid in Brussel, zie: Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van Brussel-Hoofdstad (2019).

Mortinaliteit en infantiele sterfte

Voor de vijfjarige periode van 2015 tot 2019 verschilt de **mortinaliteit** en de **infantiele sterfte** in Sint-Gillis weinig van deze in het Gewest **11-3**.

11-3 Mortinaliteit en infantiele sterfte, 2015-2019			
	Sint-Gillis (1)		Brussels Gewest (2)
	Totaal aantal sterfgevallen	Per 1.000	Per 1.000
Mortinaliteit (op het aantal levend- en doodgeborenen)	22	5,9	6,2
Infantiele sterfte (op het aantal levendgeborenen)	16	4,3	3,5

Bronnen: Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van Brussel-Hoofdstad, [Statistische formulieren voor geboorten en overlijden](#)
(1)/(2) Het betreft de geboorten waarbij de gebruikelijke verblijfplaats van de moeder in (1) Sint-Gillis / (2) het Brussels Gewest is.

11.2. ALGEMENE GEZONDHEIDSTOESTAND

Op basis van administratieve gegevens en terugbetalingsgegevens van zorg- en medicatiegebruik van het Intermutualistisch Agentschap (IMA)³⁶ kunnen we de prevalentie van een aantal aandoeningen en het (preventief) zorggebruik (zie deel 11.3) inschatten. Het is belangrijk om te onthouden dat deze gegevens beschikbaar zijn voor iedereen die recht heeft op en in orde is met de verplichte ziekteverzekering in België (hierna “rechthebbenden”), en dit dus niet de volledige officiële bevolking in het rijksregister betreft³⁷. Bovendien wordt een aandoening enkel geïdentificeerd indien mensen naar de dokter gaan voor een diagnose en/of de nodige medicatie (kunnen) kopen, wat kan leiden tot een onderschatting van bepaalde aandoeningen (Observatorium voor Gezondheid en Welzijn, 2019).

³⁶ Het IMA brengt de informatie bijeen van alle terugbetalingen van zorg door de zeven ziekenfondsen in België.

³⁷ In het Brussels Gewest komt de populatie rechthebbenden op de verplichte ziekteverzekering, voor 91,6 % overeen met de populatie op basis van het Rijksregister. Dit is minder dan voor het ganse land (98 %) (Atlas IMA, 2021). Het verschil tussen beide gegevensbronnen heeft onder meer te maken met de referentieperiode die wordt gebruikt, het aandeel internationale werknemers met een private verzekering, het aandeel vreemdelingen en het aandeel personen dat niet in orde is met de verplichte ziekteverzekering. Voor meer details zie <https://atlas.ima-aim.be/databanken/?rw=1&lang=nl>. Ook personen die niet tot de officiële bevolking worden gerekend vallen buiten de analyses, aangezien ze niet aangesloten zijn bij de verplichte ziekteverzekering (studenten die niet in een van de Brusselse gemeenten gedomicilieerd zijn, asielzoekers, vreemdelingen in een onregelmatige verblijfssituatie, diplomaten en hun gezinsleden, enz.).

Chronische ziekten

In Sint-Gillis wordt geschat dat 5 % van de rechthebbenden diabetes heeft, 1 % een hartaandoening en ongeveer 7 % van de rechthebbenden ouder dan 50 jaar een chronisch obstructief longlijden (COPD) (ongestandaardiseerde prevalenties). Na **standaardisatie** voor leeftijd zien we dat diabetes ongeveer even vaak en COPD bij 50-plussers wat meer voorkomt in Sint-Gillis dan gemiddeld voor het ganse Gewest. Hartaandoeningen komen iets minder vaak voor in Sint-Gillis. Meer nog, de prevalentie van hartaandoeningen (zowel voor als na standaardisatie voor leeftijd) is in Sint-Gillis de laagste van alle Brusselse gemeenten **11-4**.

11-4 De prevalentie van een aantal chronische ziekten, 2020			
	Ongestandaardiseerd cijfer Sint-Gillis (per 100.000)	Gestandaardiseerd (1) cijfer Sint-Gillis (per 100.000)	Gestandaardiseerd (1) cijfer Brussels Gewest (per 100.000)
Diabetes (2)	5.400,0	7.710,4	7.777,1
Hartaandoeningen (3)	622,4	1.056,5	1.244,6
Chronisch obstructief longlijden (COPD) bij 50-plussers (4)	6.598,7	9.883,9	9.258,4

Bron: IMA

(1) Directe **standaardisatie** voor leeftijd waarbij de Europese referentiepopulatie van 2013 werd gehanteerd.

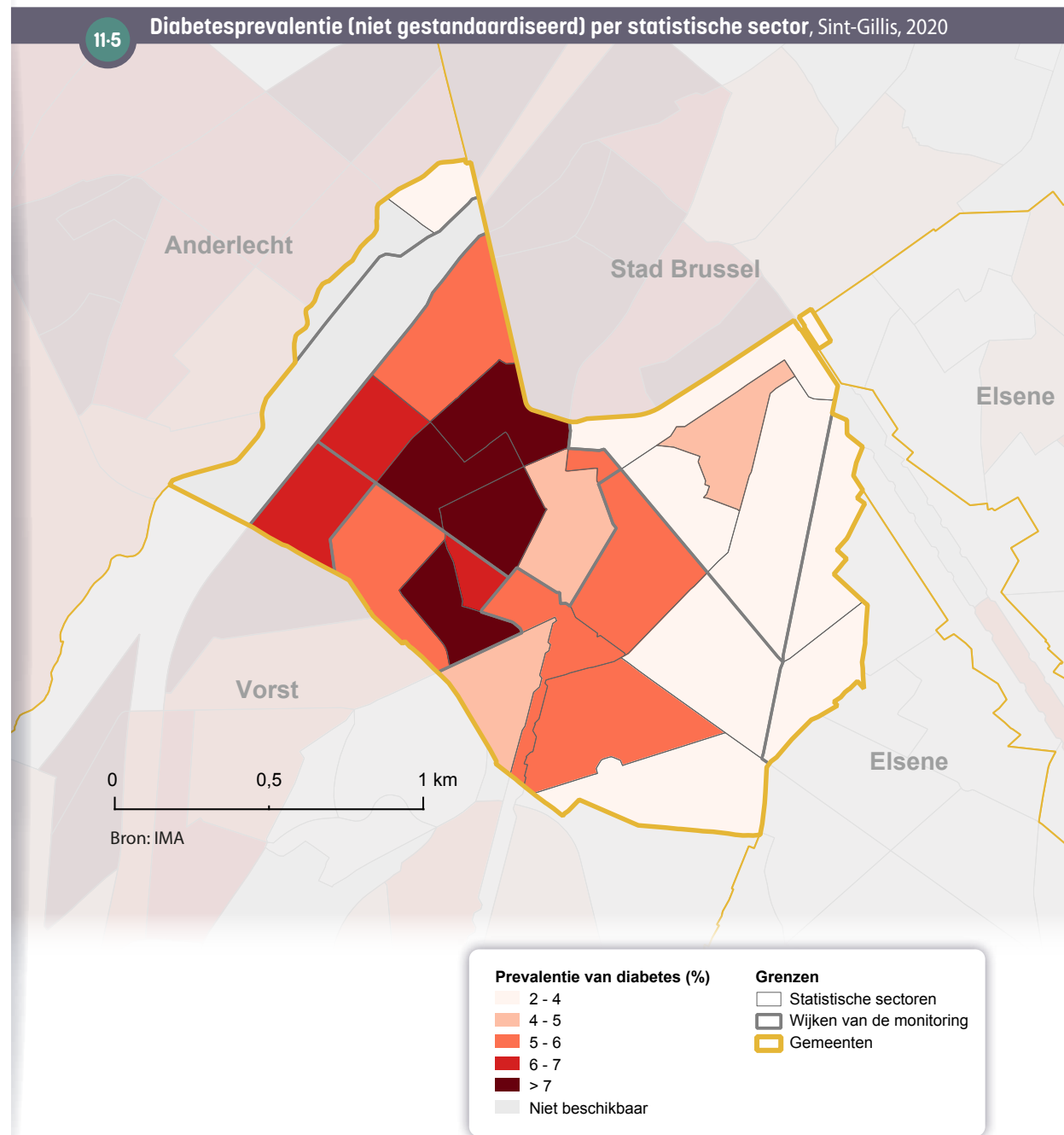
(2) We bekijken hier de terugbetaalde medicatie voor diabetes. Diabetes kan ook optreden tijdens de zwangerschap. Aangezien het hier om een tijdelijk fenomeen gaat, en dus niet om een chronische aandoening, wordt zwangerschapsdiabetes hier buiten beschouwing gelaten. Belangrijk is om in het achterhoofd te houden dat diabetes vaak niet wordt gediagnosticeerd (Van der Heyden *et al.*, 2019). Voor de methodologische details m.b.t. de indicator, zie Avalosse *et al.* (2019).

(3) We bekijken hier een groep medicijnen die typisch worden gebruikt voor hartdecompensatie, angina pectoris en hartritme stoornissen. Dit komt niet overeen met alle cardiovasculaire ziekten, maar het gebruik van deze medicatie is een goede indicator voor een hartaandoening (zie Avalosse *et al.*, 2019).

(4) We bekijken hier specifiek de medicijnen voor de behandeling van chronisch obstructief longlijden (COPD) (zie Avalosse *et al.*, 2019). Chronisch obstructief longlijden (COPD) is een ernstige en veel voorkomende longziekte, waarbij er een progressieve obstructie van de luchtwegen plaatsvindt. (Bij deze indicator worden al de prevalenties uitgedrukt per 100.000 rechthebbenden van de ziekteverzekering van 50 jaar en ouder).

In Sint-Gillis, komt diabetes (niet gestandaardiseerd) niet overal even vaak voor. We zien een duidelijke tweedeling in de gemeente die samenhangt met de socio-economische situatie van de inwoners. De prevalentie is duidelijk hoger in het westen van de gemeente, waar de inkomens doorgaans lager zijn. Hoewel de gemiddelde leeftijd iets lager is in deze westelijke wijken lijkt dit het effect van de socio-economische levensomstandigheden op de prevalentie van diabetes, niet (veel) te beïnvloeden ¹¹⁻⁵.

Overigens heeft 8 % van de rechthebbenden in Sint-Gillis het statuut van chronisch zieke bij de verplichte ziekteverzekering³⁸. Na *standaardisatie* voor leeftijd, ligt dit aandeel in Sint-Gillis (10,7 %) ongeveer even hoog als in het Gewest (11,2 %). Echter, dit cijfer wordt niet alleen bepaald door de prevalentie van chronische ziekten, maar eveneens door de hoogte van de hiermee samenhangende kosten en door de mogelijkheden die mensen hebben om dit statuut te bekomen³⁹.

38 Voor meer info over het "statuut chronisch aandoening", zie de website van het RIZIV: www.riziv.fgov.be.

39 Het verkrijgen van het "statuut chronisch aandoening" is verbonden aan allerlei voorwaarden. Zo moeten er bijvoorbeeld gedurende 2 jaar elk trimester genoeg terugbetalingen zijn geweest om in aanmerking te komen voor het statuut. Volgens een studie van het IMA (Rygaert *et al.*, 2021), geeft de indicator ons enkel een beeld over "het aantal personen met hoge en langdurige uitgaven". Er bestaan verder nog allerlei administratieve en andere drempels bij het opnemen van bepaalde rechten, zoals ook bij dit statuut het geval zou kunnen zijn (Observatorium voor Gezondheid en Welzijn, 2017). Het is dus erg waarschijnlijk dat dit statuut het aantal chronisch zieken onderschat (zowel deze met hoge als lage gezondheidsuitgaven).

Kankerincidentie

Longkanker, colorectale kanker, borstkanker (bij vrouwen) en prostaatkanker (bij mannen) zijn, exclusief niet-melanoom huidkanker, de vaakst voorkomende kankers in het Brussels Gewest **11-6**. In vergelijking met het Gewest, liggen de [gestandaardiseerde incidentie](#) van borstkanker bij vrouwen wat lager en van prostaatkanker bij mannen in Sint-Gillis wat hoger voor de periode 2016-2019. Voor de andere kankers zijn de gestandaardiseerde incidenties gelijkaardig aan die van het gewest.

Ook niet-melanoom huidkankers komen vaak voor. In Sint-Gillis wordt geschat dat deze voorkomen bij 21,8 op de 100.000 mannen en bij 20,9 op de 100.000 vrouwen.⁴⁰

11-6 Bruto en gestandaardiseerde incidentiecijfers voor longkanker, colorectale kanker, prostaatkanker (bij mannen) en borstkanker (bij vrouwen) (1), per geslacht, 2016-2019			
	Bruto incidentiecijfer Sint-Gillis (per 100.000)	Gestandaardiseerd (2) incidentiecijfer Sint-Gillis (per 100.000)	Gestandaardiseerd (2) incidentiecijfer Gewest (per 100.000)
Mannen			
Prostaat	81,2	159,6	106,6
Longen-bronchiën	77,2	159,2	165,5
Colorectaal	49,5	98,7	86,5
Vrouwen			
Borst	84,7	119,2	185,2
Longen-bronchiën	38,9	63,3	58,4
Colorectaal	23,9	39,1	50,5

Bron: Stichting Kankerregister

(1) De top 3 van meest voorkomende kankers werd bepaald op regionaal niveau en dit op basis van het absoluut aantal gevallen. Hier worden de cijfers voor deze top-3 gepresenteerd voor Sint-Gillis. Niet-melanoom huidkankers worden buiten beschouwing gelaten aangezien de registratie van deze kankers, waarvan de grote meerderheid niet levensbedreigend is, niet volledig en niet goed geharmoniseerd is. Cijfers moeten dus voorzichtig worden geïnterpreteerd (Stichting Kankerregister, 2022).

(2) Directe standaardisatie voor leeftijd waarbij de Europese referentiepopulatie van 2013 werd gehanteerd. De Stichting Kankerregister heeft eveneens voor deze kankers de [gestandaardiseerde incidentieratio](#) (SIR-Standardised Incidence Ratio) en hun betrouwbaarheidsintervallen (95 %) berekend, alsook de betrouwbaarheidsintervallen van de gestandaardiseerde incidentiecijfers. Deze cijfers kunnen worden teruggevonden in de woordenlijst.

40 Zie nota 1 van Tabel 11-6.

11.3. PREVENTIE

Door preventieve gezondheidszorg kunnen bepaalde gezondheidsproblemen voorkomen of in een vroeg stadium behandeld worden, met een betere uitkomst tot gevolg.

Internationaal wordt aanbevolen om een systematische screening te organiseren voor darmkanker en, bij vrouwen, voor borst- en baarmoederhalskanker. Een georganiseerd screeningsprogramma voor borstkanker ("mammothest") voor vrouwen van 50 tot 69 jaar loopt in het Brussels Gewest sinds juni 2002. Een pilootproject voor de opsporing van dikkerdarmkanker bij personen tussen 50 en 74 jaar is gestart in het Brussels Gewest eind oktober 2018⁴¹. Voor baarmoederhalskanker is er evenwel in het Brussels Gewest geen georganiseerd opsporingsprogramma. De deelnamecijfers aan de verschillende kankerscreenings liggen in Sint-Gillis dicht bij de cijfers voor het ganse Gewest **11-7**. De deelname is voor alle screeningsprogramma's echter laag in vergelijking met andere regio's of internationale doelstellingen.

De inwoners van Sint-Gillis gaan iets minder vaak (25 %) preventief naar de tandarts als gemiddeld in het Gewest (27 %). Echter, dit is nog steeds weinig aangezien het voor iedereen aangeraden wordt jaarlijks op controle te gaan. Van de 65-plussers die thuis wonen werden er 44 % gevaccineerd tegen de griep in 2020 in Sint-Gillis, wat een van de laagste percentages is van alle Brusselse gemeenten. Deze bevinding kan in verband worden gebracht met het precaire sociaal-economische profiel van de ouderen in Sint-Gillis (zie hoofdstuk Inkomen).

11-7 Kankerscreening, preventieve mondzorg en griepvaccinatie, 2018-2021		Sint-Gillis	Brussels Gewest
Opsporing van borstkanker (vrouwen 50-69 jaar)	Mammothest (periode 2018-2019)	9,9 %	10,4 %
	Mammothest en/of mammografie (periode 2018-2019)	46,7 %	51,0 %
Opsporing van darmkanker (50-74 jaar)	Colotest (2021) (1)	14,3 % (♂) - 15,5 % (♀)	17,4 % (♂) - 16,7 % (♀)
Opsporing van baarmoederhalskanker (vrouwen 25-64 jaar)	Uitstrijkje (periode 2017-2019)	44,4 %	44,9 %
Preventieve mondzorg	Minstens 2 preventieve contacten met de tandarts (periode 2018-2020) (2)	25,0 %	27,3 %
Griepvaccinatie (65-plussers thuiswonend)	2020 (3)	44,1 %	52,2 %

Bronnen: IMA, Bruprev, Statbel (RR) ; berekeningen Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van Brussel-Hoofdstad

(1) De dekkingsgraad van de screening naar colorectale kanker zou berekend moeten worden op een periode van 2 jaar, wat overeenkomt met de tijdsspanne die nodig is om de volledige doelgroep uit te nodigen. Ze werd hier berekend op basis van een enkel jaar, het jaar 2021, gezien het project in een pilootfase gestart werd in 2018, en gezien de impact die de COVID-19-pandemie op het project heeft gehad.

(2) Aandeel rechthebbenden van de ziekteverzekering met minstens 2 preventieve contacten met de tandarts in 2 verschillende jaren binnen een periode van 3 kalenderjaren (jaar x, jaar x-1, jaar x-2).

(3) Aandeel rechthebbenden van de ziekteverzekering.

41 Op het moment van het schrijven, loopt het pilootproject nog tot eind 2023.

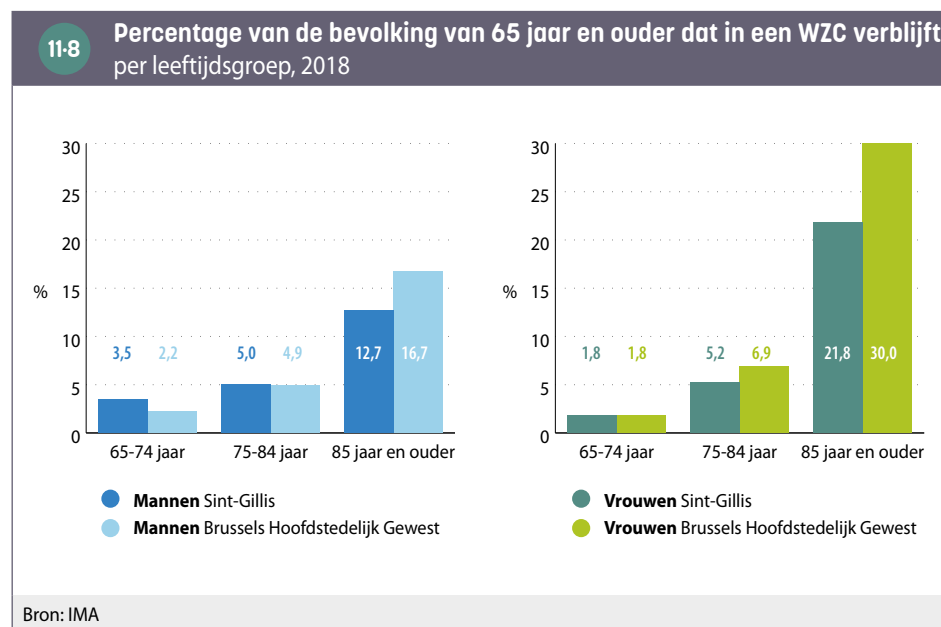
11.4. FOCUS OP DE OUDERE BEVOLKING

De bewoners van de woonzorgcentra

Op 1 januari 2022 telt Sint-Gillis 4 woonzorgcentra (WZC) op haar grondgebied, goed voor een totaal van 358 bedden (waarvan 145 RVT-bedden⁴² voor zwaar zorgafhankelijke ouderen) (Iriscare, 2022). Dit betekent dat in theorie 7,6 % van de inwoners van de gemeente ouder dan 65 jaar een plaats zou kunnen vinden in een woonzorgcentrum in de eigen gemeente. Dit percentage is lager dan het gemiddelde van de 19 Brusselse gemeenten (8,9 %).

In 2018 verbleven er 251 inwoners van Sint-Gillis van 65 jaar en ouder (151 vrouwen en 100 mannen) in een WZC, wat neerkomt op 5,4 % van deze leeftijdsgroep⁴³. Voor het hele Gewest is dit 7,7 %. Een iets groter aandeel van de vrouwelijke inwoners van Sint-Gillis woont in een WZC (5,8 %) dan dat dit bij de mannen het geval is (4,9 %). Voor het ganse Gewest is dit respectievelijk 9,5 % van alle vrouwelijke, en 5 % van de mannelijke 65-plussers. Het percentage vrouwelijke inwoners van 65 jaar en ouder dat in een rusthuis woont is daarmee in Sint-Gillis het laagste van alle gemeenten in het gewest.

Figuur 11-8 geeft een meer gedetailleerd beeld van de leeftijdsverdeling van de WZC-bewoners uit Sint-Gillis in 2018. Hierin zien we dat de relatieve ondervertegenwoordiging van rusthuisbewoners in Sint-Gillis in vergelijking met het gewest zich vooral aftekent in de hogere leeftijdscategorieën, bij de mannen vanaf 85 jaar en bij de vrouwen vanaf 75.

Het percentage WZC-bewoners uit Sint-Gillis dat recht heeft op een Verhoogde Tegemoetkoming (VT) bedraagt 68 % in 2018, het hoogste percentage van alle gemeenten van het gewest. In de totale bevolking van Sint-Gillis van 65 jaar en ouder is dat 48 %, wat betekent dat de rechthebbenden op een VT duidelijk oververtegenwoordigd zijn in de WZC. Voor het ganse Gewest zijn deze percentages respectievelijk 42 % en 33 %.

42 De meeste WZC zijn erkend als Rust- en Verzorgingstehuis (RVT). Ze krijgen een hogere subsidie voor zwaar zorgbehoevende ouderen (RVT-bedden).

43 Het betreft hier personen die in Sint-Gillis gedomicilieerd zijn en in een rusthuis verblijven dat zich al dan niet op het grondgebied van Sint-Gillis bevindt. Het gaat dus niet om het aantal bewoners van de rusthuizen in Sint-Gillis, aangezien daar ook bewoners tussen zitten met een domicilie buiten Sint-Gillis. Hierbij dient nog vermeld dat de grote meerderheid van de WZC-bewoners gedomicilieerd zijn in het WZC.

GLOSSARIUM

Activiteitsgraad: De activiteitsgraad is het percentage van de beroepsbevolking in de bevolking op beroepsactieve leeftijd (15-64 jaar).

Administratieve en ondersteunende diensten (N): deze activiteitensector omvat administratieve diensten ten behoeve van kantoren en andere bedrijfsondersteunende activiteiten; diensten in verband met gebouwen, met name het schoonmaken van gebouwen; activiteiten met betrekking tot tewerkstelling, met name door uitzendbureaus, verhuuractiviteiten en onderzoeks- en beveiligingsactiviteiten. Voor meer informatie: <https://data.be/nl/nace>

Arme sikkel: zone van het Brussels Gewest waar al meerdere decennia een concentratie van de op economisch vlak meest kansarme bevolkingsgroepen woont. Deze bestaat uit de [wijken](#) in het noorden en het westen van de [eerste kroon](#). Deze wijken behoren tot de armste wijken van het Gewest, ze vormen een sikkel rond het stadscentrum, van Sint-Joost-ten-Node tot de lage gedeelten van Vorst.

Armoederisicogrens: in navolging van de andere landen van de Europese Unie gebruikt België een relatieve armoeddrempel om het aandeel van de bevolking te meten dat een armoederisico vertoont. Deze drempel werd vastgelegd op 60% van het nationaal mediaan equivalent beschikbaar inkomen van het huishouden. Op basis van de enquête EU-SILC 2021 (inkomens 2020) wordt deze drempel in België vastgelegd op 1287 euro per maand voor een alleenstaande persoon, 2059 euro per maand voor een alleenstaande ouder met twee kinderen en 2703 euro per maand voor een koppel met twee kinderen. Personen met een equivalent inkomen onder deze drempel worden beschouwd als risicolopend op armoede.

Beroepsbevolking: de beroepsbevolking van een grondgebied verwijst naar de inwoners van dit grondgebied die daadwerkelijk aanwezig zijn op de arbeidsmarkt, ongeacht of ze werken (tewerkgestelde bevolking op beroepsleeftijd) of werkloos zijn (niet-werkende werkzoekenden).

DASPA: het 'Dispositif d'Accueil et de Scolarisation des élèves Primo-Arrivants et Assimilés' is een onderwijsstructuur die binnen een school wordt opgezet. Het doel is de opvang, scholing en integratie van nieuwkomersleerlingen en gelijkgestelden in het reguliere onderwijs van het onderwijssysteem van de Franse Gemeenschap, vanaf het derde jaar van het kleuteronderwijs. Een DASPA is een tussenfase van maximaal 2 jaar waarin de leerling intensief Frans leert. Voor meer informatie: www.enseignement.be

Deeltijds Beroepssecundair Onderwijs (DBSO): Het deeltijds beroepssecundair onderwijs (dbso) is een systeem van leren en werken. In de praktijk besteden studenten 2 dagen per week les en 3 dagen in het bedrijf. Dit onderwijs wordt gegeven in een instelling genaamd CEFA (Centre d'Education et de Formation en Alternance), in de Franse Gemeenschap, of een CDO (Centrum voor Deeltijds Onderwijs), in de Vlaamse Gemeenschap.

Dekkingsgraad van de kinderopvang: aantal kinderopvangplaatsen in de gemeente in verhouding tot het aantal kinderen jonger dan drie jaar dat in de gemeente woont.

Detailhandel en overige diensten (G(45 & 47), R, S, T): deze activiteitensector omvat de detailhandel, met inbegrip van de reparatie van auto's en motorfietsen, de kunst-, amusements- en recreatiesector, 'overige diensten', waartoe met name de activiteiten van ledenorganisaties behoren, alsmede de activiteiten van huishoudens die huishoudelijk personeel in dienst hebben en niet-gedifferentieerde activiteiten van huishoudens als producenten van goederen en diensten voor eigen gebruik. Voor meer informatie: <https://data.be/nl/nace>

Dringende medische hulp (DMH): deze hulp is een tegemoetkoming in dringende medische kosten (dokter, ziekenhuis, apotheek enz.) die door het OCMW wordt toegekend aan illegaal in België verblijvende mensen in het geval van gezondheidsproblemen.

Eerste kroon: in de concentrische voorstelling van een stad duidt een kroon [wijken](#) aan met een zekere maatschappelijke, stedenbouwkundige homogeniteit, die een ring vormen binnen de stad. De eerste kroon van het Brussels Gewest verwijst naar de wijken tussen de lanen van kleine ring en de middenring, gevormd door de grote lanen in het zuiden (Churchillaan) en in het oosten (Generaal Jacqueslaan, Louis Schmidlaan, Saint-Michellaan, Brand Whitlocklaan, August Reyerslaan en Lambermontlaan) en de spoorlijnen in het westen. Deze eerste kroon was volledig verstedelijkt rond 1930. Later werden de wijken van de [tweede kroon](#) verstedelijkt.

Equivalent leefloon: het equivalent leefloon is een financiële hulp die het OCMW in het kader van het recht op maatschappelijke hulp toekent aan personen die niet in aanmerking komen voor het recht op [leefloon](#) omdat ze niet voldoen aan de eisen in termen van nationaliteit, leeftijd of inkomen, maar die wel in een gelijkaardige noodbehoevende situatie verkeren. Het gaat hoofdzakelijk om kandidaat-vluchtelingen, personen die tijdelijke bescherming genieten en andere personen met een buitenlandse nationaliteit die verblijfsrecht hebben maar niet zijn ingeschreven in het bevolkingsregister. De bedragen zijn identiek aan die van het leefloon. Voor meer informatie: <http://www.ocmw-info-cpas.be/>

EU-13: Alle landen die na 2003 tot de Europese Unie zijn toegetreden, namelijk: Bulgarije, Cyprus, Estland, Hongarije, Kroatië, Letland, Litouwen, Malta, Polen, Roemenië, Slowakije, Slovenië, Tsjechische Republiek.

EU-14 (zonder België): Alle landen die vóór 2004 tot de Europese Unie zijn toegetreden (en in 2022 nog steeds lid waren van de Europese Unie), met uitzondering van België, namelijk: Denemarken, Duitsland, Finland, Frankrijk, Griekenland, Ierland, Italië, Luxemburg, Nederland, Oostenrijk, Portugal, Spanje, Zweden.

Fiscale statistieken: deze statistieken bevatten informatie over inkomens op basis van de aangiften in de personenbelastingen van personen die hun hoofdverblijfplaats in België hebben. Om deze te kunnen interpreteren moet men rekening houden met een aantal zaken. De gegevens hebben enkel betrekking op de inkomens die onderworpen zijn aan de personenbelasting. Sommige soorten inkomens zijn niet belastbaar en worden dus niet mee opgenomen in de belastingstatistieken. Dit betekent dat verscheidene sociale uitkeringen (leefloon, equivalent leefloon en kinderbijslag in het bijzonder) vrijgesteld zijn van belastingen en dus niet mee opgenomen worden in het belastbaar inkomen. Ook zijn er personen met een hoog inkomen dat niet belastbaar is via het nationaal systeem, zoals buitenlandse diplomaten of internationale ambtenaren. De personen met deze verschillende soorten niet belastbare inkomens kunnen worden opgenomen in de aangiften waarvan het belastbaar inkomen nul is (en dus niet worden vermeld in de meeste fiscale statistieken) of in de lage inkomensklassen. Daarenboven onderschatten de fiscale statistieken de inkomens uit kapitaal (roerende goederen en vastgoed) zwaar.

Geboortecijfer: het geboortecijfer is de verhouding tussen het jaarlijks aantal geboorten en de totale bevolking.

Gestandaardiseerde incidentieratio (SIR - "Standardised Incidence Ratio"): de verhouding van het totaal aantal gevallen in de gemeente in vergelijking met het "verwachte" aantal gevallen in de gemeente (verkregen door de incidentie (in %) per leeftijdsgroep van het Gewest toe te passen op de inwoners van de gemeente).

Deze indicator laat toe om in te schatten of de incidentie in een gemeente statistisch significant afwijkt van wat geobserveerd wordt voor het Gewest. Het verschil is statistisch significant als de waarde 100 zich niet in het 95 %-betrouwbaarheidsinterval bevindt, met een foutmarge van 5 %. Echter, een SIR waarde kleiner dan 200, zelfs indien het significant is, duidt slechts op een klein verschil (Stichting Kankerregister, 2022).

Gestandaardiseerde incidentieratio (SIR) en betrouwbaarheidsintervallen voor de incidenties van longkanker, colorectale kanker, prostaatcancer (mannen) en borstkanker (vrouwen), 2016-2019						
	Gestandaardiseerde incidentie (1) Sint-Gillis (per 100.000)	95 % betrouwbaarheidsinterval voor de gestandaardiseerde incidentie (1) Sint-Gillis	Gestandaardiseerde incidentie (1) Brussels Gewest (per 100.000)	95 % betrouwbaarheidsinterval voor de gestandaardiseerde incidentie (1) Brussels Gewest	SIR	95 % betrouwbaarheidsinterval voor SIR Sint-Gillis
Mannen						
Longen-bronchiën	159,6	[122,3 ; 196,9]	106,6	[101,2 ; 111,9]	148,1	[116,0 ; 180,1]
Prostaat	159,2	[122,4 ; 196,0]	165,5	[158,7 ; 172,4]	99,3	[77,2 ; 121,3]
Colorectaal	98,7	[68,4 ; 129,0]	86,5	[81,6 ; 91,3]	112,6	[81,4 ; 143,8]
Vrouwen						
Borst	119,2	[92,8 ; 145,6]	185,2	[179,2 ; 191,2]	63,1	[49,7 ; 76,6]
Colorectaal	63,3	[42,9 ; 83,7]	58,4	[55,0 ; 61,8]	107,1	[73,5 ; 140,7]
Longen-bronchiën	39,1	[23,1 ; 55,1]	50,5	[47,2 ; 53,7]	75,5	[48,4 ; 111,8]

Bron: Stichting Kankerregister, 2022

(1) Directe leeftijdsstandaardisering met behulp van de Europese referentiepopulatie van 2013.

Gini-coëfficiënt: de Gini-coëfficiënt is een indicator van inkomensongelijkheid. De coëfficiënt schommelt tussen 0 en 1. Hij is gelijk aan 0 in een situatie van perfecte gelijkheid waarin iedereen hetzelfde inkomen zou hebben. De coëfficiënt is daarentegen gelijk aan 1 in een situatie van totale ongelijkheid (één iemand heeft het volledige inkomen en de rest heeft geen inkomen). De coëfficiënt wordt hier berekend op basis van de [fiscale statistieken](#), zonder de aangiften met een totaal netto belastbaar inkomen dat gelijk is aan nul.

Groen en blauw netwerk: een programma in het Brussels Gewest met als doel groene ruimten te creëren, ze te verbinden door middel van met groen omzoomde straten, en rivieren te doen herleven in het belang van de inwoners en vanuit ecologisch standpunt. Het werd opgestart in 1996 en in 1999 mee opgenomen in het Gewestelijk Bestemmingsplan (GBP).

Incidentie: de incidentie is het aantal nieuwe gevallen van een ziekte die gediagnostiseerd worden gedurende een bepaalde periode op het aantal personen dat in aanmerking komt gedurende dezelfde periode (hier uitgedrukt als N/100.000).

Indicator van de ondernemingsdynamiek: Deze indicator, berekend door het BISA, meet de netto oprichtingsgraad van ondernemingen. De indicator wordt berekend als de verhouding tussen enerzijds de netto bedrijfsoprichtingen (het verschil tussen oprichtingen en stopzettingen) en anderzijds het gemiddelde aantal actieve ondernemingen in de beschouwde periode. De indicator wordt berekend op basis van de gegevens van Statbel over de demografische loop van de btw-plichtige ondernemingen.

Infantiele sterfte: aantal sterfgevallen van levend geboren kinderen voor de eerste verjaardag (van 0 tot 364 verstrekten dagen) per 1.000 levendgeborenen.

Ischemische hartziekte: IHD, ook wel coronaire hartziekte genoemd, verwijst naar hartproblemen die worden veroorzaakt door een vernauwing van de kransslagaders (atherosclerose), wat resulteert in een verminderde bloedstroom en zuurstoftoevoer (ischemie) naar de hartspier. De belangrijkste risicofactoren voor IHD zijn onder meer metabole factoren zoals hoge bloeddruk, risicofactor met hoog cholesterolgehalte, diabetes, en gedragsfactoren zoals tabaksgebruik, ongezonde voeding, alcoholmisbruik en gebrek aan lichaamsbeweging. Voor meer informatie: www.gezondbelgie.be/nl/

L_{den} : De indicator van het geluidsniveau L_{den} (Level day-evening-night) vertegenwoordigt het gemiddelde jaarlijkse geluidsniveau dat gedurende 24 u wordt waargenomen. L_{den} wordt op de volgende manier uitgedrukt:

$$L_{den} = 10 * \log \frac{1}{24} \left(12 * 10^{\frac{L_{day}}{10}} + 4 * 10^{\frac{L_{evening}+5}{10}} + 8 * 10^{\frac{L_{night}+10}{10}} \right)$$

De indicator verdeelt deze dag in drie perioden, weergegeven door hun overeenkomstige geluidsniveaus:

- De periode overdag L_{day} , van 7 tot 19 u.
- De periode 's avonds $L_{evening}$, van 19 tot 23 u.; er wordt een strafcorrectie van 5 decibel (dB) toegevoegd
- De periode 's nachts L_{night} , van 23 tot 7 u.; er wordt een strafcorrectie van 10 dB toegevoegd

Leefloon: het leefloon (tot 2002 bestaansminimum genoemd) is een specifieke vorm van het recht op maatschappelijke integratie. Het gaat om een minimuminkomen dat het OCMW toekent aan personen die onvoldoende bestaansmiddelen hebben en niet in staat zijn om deze via andere middelen te verwerven (residuaire recht). De rechthebbende moet ook voldoen aan andere toekenningsvoorwaarden, in termen van werkbaarheid, nationaliteit, woonplaats en leeftijd. Voor meer informatie: <http://www.ocmw-info-cpas.be/>

Levensverwachting: de levensverwachting bij de geboorte is het aantal jaren dat een kind geboren in een bepaald jaar, mag verwachten te leven indien hij of zij in de loop van zijn of haar leven dezelfde leeftijdsspecifieke sterfterisico's zou lopen als deze gemeten in dat welbepaalde jaar. De levensverwachting is in die zin geen voorspelling maar karakteriseert alleen op een synthetische manier de vastgestelde leeftijdsspecifieke sterftcijfers van de bestudeerde periode.

Maatschappelijke zetel: vestiging van een bedrijf die zijn officiële wettelijke adres vormt.

Mediaan equivalent inkomen per inwoner na belastingen:

- **Inkomen na belastingen:** het belastbaar inkomen na aftrek van de verschuldigde belasting. Het staat dichterbij dan het belastbaar inkomen bij de begrippen besteedbaar inkomen, levensstandaard en koopkracht.

- **Equivalent inkomen per inwoner:** elke inwoner krijgt een inkomen toegewezen dat identiek is aan dat van alle leden van zijn of haar huishouden. Dit inkomen wordt berekend door het totale inkomen van het huishouden te delen door zijn equivalente grootte. De equivalente grootte wordt verkregen met behulp van een equivalentieschaal die elk lid van het huishouden een ander gewicht geeft om rekening te houden met de schaalvoordelen van het samenwonen.

- **Mediaan inkomen:** dit is het inkomen in het midden van de verdeling wanneer mensen op basis van hun inkomen in oplopende volgorde worden gerangschikt. De mediaan is minder gevoelig voor extreme waarden dan het rekenkundig gemiddelde.

Voor meer informatie zie de methodologie op de website van het BISA: <https://bisa.brussels/themas/inkomens-en-uitgaven-van-de-huishoudens/fiscale-statistiek-van-de-inkomens>

Migratiesaldo van bedrijven: verschil tussen het aantal bedrijven (in de zin van de [maatschappelijke zetel](#)) dat zich in een gemeente komt vestigen en het aantal bedrijven dat de gemeente heeft verlaten in de loop van een geanalyseerde periode.

Modulair onderwijs: Modulair onderwijs is een onderwijsvorm waarbij het vak wordt opgedeeld in cursussen of modules die afzonderlijk kunnen worden gevolgd en waarvoor telkens een 'deelcertificaat' wordt uitgereikt. Wie alle modules van de opleiding met succes afrondt, ontvangt een diploma.

Mortinataliteit: mortinataliteit of foetale strefte betreft het aantal overlijdens voor of tijdens de bevalling wanneer er 22 zwangerschapsweken overschreden zijn of de foetus 500 gram of meer weegt, per 1.000 geboorten (levend- en doodgeborenen).

Niet-werkende werkzoekende (NWWZ): personen zonder betaalde arbeid, ingeschreven als werkzoekende bij de gewestelijke tewerkstellingsdienst (Actiris in het Brussels Gewest).

NO₂-concentratie: dit is de massa NO₂ (in microgram, µg) gemeten per volume-eenheid lucht (in kubieke meter, m³). Het is dus geen maatstaf voor lokale gasemissies, wel voor de lokale aanwezigheid van dit gas, ongeacht de herkomst ervan.

Officiële bevolking: alle personen die wettelijk ingeschreven zijn bij hun gemeentelijke administratie, met uitzondering van de asielzoekers.

OKAN (Onthaalonderwijs voor anderstalige kinderen): opvangonderwijs voor anderstalige kinderen in het Nederlandstalig onderwijs. Het onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers is bedoeld voor leerlingen die niet de Belgische of Nederlandse nationaliteit hebben, die in België aankomen en die het Nederlands onvoldoende beheersen. Het onthaalonderwijs stelt deze leerlingen in staat om zo snel mogelijk Nederlands te leren. Voor meer informatie: www.onderwijsinbrussel.be

Rechthebbenden op de verhoogde tegemoetkoming (RVT): om de financiële toegang van personen met een laag inkomen tot de gezondheidszorg te verbeteren, krijgen verschillende categorieën personen (alsook hun personen ten laste) een verhoogde tegemoetkoming van de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en dus een daling van het remgeld. Sinds januari 2014 zijn er drie voorwaarden die elk recht kunnen geven op de verhoogde tegemoetkoming: (1) recht hebben op bepaalde uitkeringen (leefloon, equivalent leefloon, IGO, tegemoetkoming voor personen met een handicap, verhoogde kinderbijslag voor kinderen met een handicap); (2) het statuut van wees of niet-begeleide minderjarige vreemdeling (NBMV); (3) een laag inkomen. Voor de eerste twee categorieën wordt het recht op de verhoogde tegemoetkoming automatisch toegekend voor de gerechtigde en zijn personen ten laste. Personen met een laag inkomen, die niet automatisch recht hebben op de verhoogde tegemoetkoming, kunnen een aanvraag indienen en het recht wordt al dan niet toegekend op basis van een onderzoek van de inkomens van het huishouden.

Schoolbevolking: populatie van leerlingen die regelmatig op een school zijn ingeschreven. De schoolbevolking kan om een aantal redenen verschillen van de officiële bevolking op dezelfde leeftijden: kinderen zonder verblijfsvergunning kunnen ingeschreven zijn in een school, zelfs als ze niet ingeschreven zijn in het bevolkingsregister, sommige kinderen volgen thuisonderwijs, enz.

Standaardisering (voor leeftijd): Gezondheidsparameters hangen sterk samen met leeftijd. Door te standaardiseren voor leeftijd wordt rekening gehouden met de verschillen in leeftijdsstructuur tussen het Gewest en een bepaalde gemeente, wat vergelijkingen mogelijk maakt. Dit wordt verwezenlijkt door de waargenomen respectieve cijfers per leeftijdscategorie toe te passen op een standaardpopulatie. Deze gestandaardiseerde cijfers wijken dus af van de “ware” cijfers en worden alleen gebruikt om abstractie te maken van de leeftijdsverschillen in de te vergelijken populaties.

Statistische formulieren voor geboorten en overlijden: de geboorte- en sterftestatistieken kunnen aan de hand van twee bronnen worden opgesteld: het rijksregister (officiële bevolking) en de statistische formulieren voor geboorten en overlijden. Deze laatste bron omvat alle geboorten en overlijdens, ook deze bij de personen die niet ingeschreven zijn in het rijksregister, maar die in de gemeente wonen. Het aantal geboorten en overlijdens dat via de formulieren wordt geteld, is meestal hoger dan het aantal geboorten en overlijdens via het rijksregister. Voor meer informatie: www.vivalis.brussels

Statistische sectoren: de statistische sectoren vertegenwoordigen de kleinste administratieve eenheid en zijn het resultaat van de onderverdeling van het grondgebied door Statbel, op basis van structurele kenmerken van sociale, economische, stedenbouwkundige en morfologische aard.

Totaal vruchtbaarheidscijfer: deze indicator is de som van de leeftijdsspecifieke vruchtbaarheidscijfers in een jaar/periode. Hij kan worden geïnterpreteerd als het gemiddelde aantal kinderen dat een vrouw zou hebben als ze gedurende haar hele vruchtbare leven de vruchtbaarheidsomstandigheden zou ervaren die in dat jaar of in die periode zijn waargenomen.

Tweede kroon: in de concentrische voorstelling van een stad duidt een kroon [wijken](#) aan met een zekere maatschappelijke, stedenbouwkundige homogeniteit, die een ring vormen binnen de stad. De tweede kroon van het Brussels Gewest omvat de wijken die het meest aan de buitenkant van de stad liggen, buiten de middenring, gevormd door de grote lanen in het zuiden (Churchillaan) en in het oosten (Generaal Jacqueslaan, Louis Schmidlaan, Saint-Michellaan, Brand Whitlocklaan, August Reyerslaan en Lambermontlaan) en de spoorlijnen in het westen. Deze tweede kroon werd verstedelijkt na de [eerste kroon](#) en bereikte de grenzen van het Brussels Gewest rond 1960.

Vestigingseenheden: Onder vestigingseenheid verstaat men een plaats die men, geografisch gezien, kan identificeren door een adres waar ten minste één activiteit van de onderneming wordt uitgeoefend of van waaruit de activiteit wordt uitgeoefend. Dit kan een werkplaats zijn, een magazijn, een verkooppunt, een kantoor, een directie, een zetel, een agentschap of een filiaal.

Wachtregister: register dat in 1994 in elke gemeente werd gecreëerd en gecentraliseerd op het niveau van het Rijksregister, waarin de registratie wordt bijgehouden van personen die verklaren vluchteling te zijn of die erkenning van het vluchtelingenstatuut aanvragen.

Werkgelegenheidsgraad: percentage van de werkende beroepsbevolking (met een job) in de bevolking op beroepsactieve leeftijd (15-64 jaar).

Werkloosheidsgraad: percentage van de werkloze bevolking (niet-werkende beroepsbevolking) in de [beroepsbevolking](#).

Wijken: de wijken van het Brussels Gewest die in deze publicatie worden gebruikt, zijn deze van de Wijkmonitoring. Een wijk is een som van [statistische sectoren](#), aan elkaar grenzend, gegroepeerd in functie van hun sociaaldemografische en fysieke kenmerken. Voor meer informatie: <https://wijkmonitoring.brussels/>

Zware diensten voor bedrijven (G-46 & H): deze sector omvat de groothandel (met uitzondering van motorvoertuigen en motorfietsen) en de sector vervoer en opslag.

ACRONIEMEN EN AFKORTINGEN

Actiris	Brusselse Gewestelijke Dienst voor Arbeidsbemiddeling	OESO	Organisatie voor economische samenwerking en ontwikkeling
IMA	Intermutualistisch Agentschap	OKAN	Onthaalonderwijs Anderstalige Nieuwkomers
KSZ	Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid	ONE	Office de la Naissance et de l'Enfance
RVT	Rechthebbenden op de verhoogde tegemoetkoming voor de verzekering voor geneeskundige verzorging	RVA	Rijksdienst Voor Arbeidsvoorziening
GGC	Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie	RVP	Rijksdienst voor Pensioenen
OCMW	Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn	RSZ	Rijksdienst voor Sociale Zekerheid
dB	Decibel	WGO	Wereldgezondheidsorganisatie
NWWZ	Niet-werkende werkzoekenden	GPB	Gewestelijk Bestemmingsplan
ELL	Equivalent leefloon	RR	Rijksregister
EU-SILC	European Union – Statistics on Income and Living Conditions	LL	Leefloon
IGO	Inkomensgarantie voor ouderen	BGHM	Brusselse Gewestelijke Huisvestingsmaatschappij
HORECA	Activiteitstak die alle hotels en eet- en drinkgelegenheden (restaurants en cafés) omvat	FOD	Federale Overheidsdienst
BISA	Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse	SPP	Federale openbare programmadienst
RIZIV	Rijksinstituut voor ziekte- en invaliditeitsverzekering	GOB	Gewestelijke Overheidsdienst Brussel
PB	Personenbelasting	btw	Belasting op de toegevoegde waarde
NBMV	Niet-begeleide minderjarige vreemdeling	EU	Europese Unie
		ULB	Université libre de Bruxelles
		VUB	Vrije Universiteit Brussel
		WSE	Steunpunt Werk en Sociale Economie

MEER WETEN

Wijkmonitoring van het
Brussels Hoofdstedelijk Gewest

<https://wijkmonitoring.brussels>

Brussels Instituut voor
Statistiek en Analyse

www.bisa.brussels

Observatorium voor Gezondheid en Welzijn
van Brussel-Hoofdstad

www.vivalis.brussels

BIBLIOGRAFIE

Andrieux J., Eggen M., Bouland C., Stand van zaken van de verbanden tussen milieu en gezondheid in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Centre de Recherche en Santé Environnementale et Santé au Travail (École de Santé Publique, Université libre de Bruxelles), Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van Brussel-Hoofdstad. 2020.

Avalosse H., Maron L., Lona M., *et al.* (2019), Ongelijkheid in gezondheid, InterMutualistisch Agentschap (IMA), Brussel

Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse, Wilmotte P.-F. (2022), Welke ondernemingen vestigen zich in of verlaten het Brussels Hoofdstedelijk Gewest? Focus nr. 55

Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse, Wilmotte P.-F. (2022), De gevolgen van de migratie van Belgische ondernemingen voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, Focus nr.54

Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse, Hermia J.-P. en Treutens P.-P. (2021), Recente evolutie van de inkomens in Brussel op wijkniveau, Focus nr 41

Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse, Ermans T. (2019), Brusselse huishoudens en de auto, Focus nr 32

Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse en Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van Brussel-Hoofdstad (2016), Zoom op de gemeenten: Sint-Gillis .

Hub.brussels, ULB & Perspective.brussels. 2019.De Brusselse handel in cijfers: analyse van het ruimtelijk koopgedrag van de Brusselse huishoudens. Brussels: Hub.brussels. https://perspective.brussels/sites/default/files/documents/article_4_-_vf_-_nl.pdf

Jaumain S. (Dir.) (2008), La Région de Bruxelles-Capitale. Histoire et Patrimoine des communes de Belgique, Bruxelles, Editions Racine, 624 p.

Leefmilieu.brussels (2022), Kwaliteit van de buitenlucht: stand van zaken. Concentratie van stikstofdioxide (NO₂): <https://leefmilieu.brussels/burgers/tools-en-data/het-milieu-stand-van-zaken/kwaliteit-van-de-buitenlucht-stand-van-zaken>. Geraadpleegd op 12-12-2022.

May X., Ermans T. en Hooftman N. (2019), "Bedrijfswagens: diagnostiek en uitdagingen van een fiscaal regime", Brussels Studies, Synthesenota's, n° 133. URL: <https://journals.openedition.org/brussels/2366?lang=nl>

Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van Brussel-Hoofdstad (2020). 'Overmatige schuldenlast in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, gevolg en verzwarende factor van armoedesituaties: presentatie en analyse van de gegevens van vier schuldbemiddelingsdiensten en van de Centrale voor kredieten aan particulieren'. Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie, Brussel

Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van Brussel-Hoofdstad (2019), Dossier 2019/2 – Iedereen even gezond in Brussel? Recente cijfers en kaarten over sociale ongelijkheden in gezondheid, Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie, Brussel

Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van Brussel-Hoofdstad (2017) Inzichten in non take-up van de sociale rechten en in sociale onderbescherming in het Brussels Gewest, Thematisch katern van het Armoederapport van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest 2016, Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie: Brussel.

Parking.Brussels (2020), Autodelen - Evaluatierapport van de gewestelijke spreiding, 16 p.

Perspective.brussels (2021), Monitoring van de publieke woonprojecten in Brussel nr 5, 43 p.

Roberfroid D., Dauvrin M., Keygnaert I., Desomer A., Kerstens B., Camberlin C., Gysen J., Lorant V., Derluyn I. (2015), Welke gezondheidszorg voor personen zonder wettig verblijf? Health Services Research (HSR). Brussel: Federaal Kenniscentrum voor de Gezondheidszorg (KCE). KCE Reports 257Bs. D/2015/10.273/109.

Rygaert X., Vaes B., Vanoverloop J. *et al.* (2021), Chronische ziekten bij mensen met een statuut chronische aandoening: lessen uit een koppeling tussen gegevens van Intego en het InterMutualistisch Agentschap, IMA, Brussel.

Van der Heyden J., Nguyen D., Renard F., Scohy A., Demarest S., Drieskens S., Gisle L. Belgisch gezondheidsonderzoek 2018. Brussel, België: Sciensano; Rapportnummer: 2019/14.440/89.

Zoom op de gemeenten: Sint-Gillis

De publicatie 'Zoom op de gemeenten' van het Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse en het Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van Brussel-Hoofdstad verzamelt en analyseert demografische, socio-economische, welzijns- en gezondheidsindicatoren van de bevolking voor elk van de 19 Brusselse gemeenten. Deze publicatie dient als beleidsondersteunend instrument en geeft het werkveld inzage in de kenmerken van de bevolking waarmee en het grondgebied waarop ze werken.

www.bisa.brussels
www.vivalis.brussels